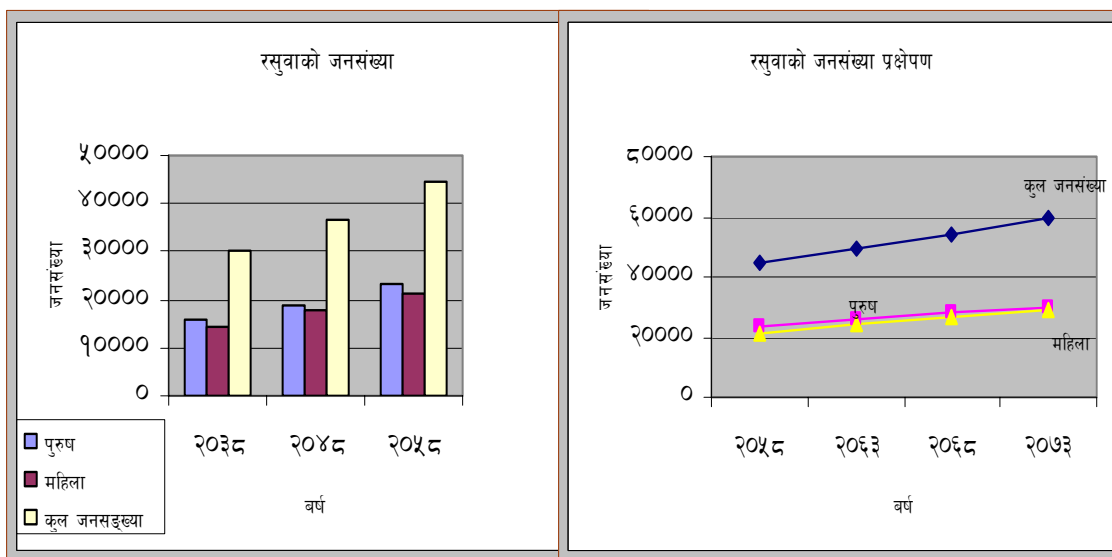

रसुवा: वस्तुगत विवरण

RASUWA: DISTRICT PROFILE

नेपाल सरकार
 राष्ट्रिय योजना आयोगको सचिवालय
 केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग
 शाखा तथ्याङ्क कार्यालय, नुवाकोट
 (नुवाकोट, रसुवा)

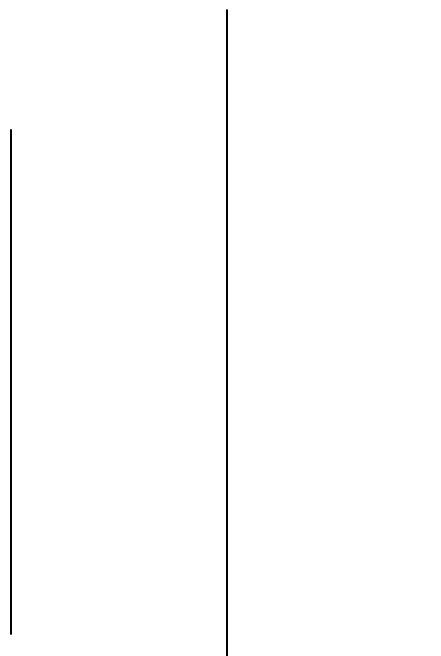
अनुरोध

केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग र यस कार्यालयवाट समय समयमा सञ्चालन गरिने गणना, सर्वेक्षण र लगतसूची संकलन कार्यका लागि खटिई आउने कर्मचारीहरुलाई सत्य र यथार्थ विवरणहरु उपलब्ध गराई सहयोग गर्नु हुन हार्दिक अनुरोध गरिन्छ । उपलब्ध व्यक्तिगत विवरणहरु तथ्याङ्क ऐन २०१५ बमोजिम गोप्य रहनेछन् र तथ्याङ्कीय प्रयोजनको लागि मात्र एकिकृत रुपमा प्रयोग गरिनेछन् ।

शाखा तथ्याङ्क कार्यालय, नुवाकोट

रसुवा: वस्तुगत विवरण

RASUWA: DISTRICT PROFILE

नेपाल सरकार
राष्ट्रिय योजना आयोगको सचिवालय
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग
शाखा तथ्याङ्क कार्यालय, नुवाकोट
(नुवाकोट, रसुवा)

चैत्र, २०६३

प्रकाशक

शाखा तथ्याङ्क कार्यालय

नुवाकोट (नुवाकोट, रसुवा), विदुर, नेपाल

फोन/फ्याक्स नं : ०१०-५६०२५२

E-mail: bsonuwakot@cbs.gov.np

प्रथम संस्करण : २०६३ चैत्र
(१५० प्रति)

आवरण : रसुवा जिल्लाको २०३८ देखि २०५८ सम्मको जनसंख्या र आगामी २०७३ सम्मको जनसंख्या अनुमान

मुद्रक :

प्रकाशकीय

सर्वसाधारण जनतासमक्ष जिल्लाको आर्थिक, सामाजिक लगायत विविध क्षेत्रहरूको स्थितिबारे यथार्थ जानकारी उपलब्ध गराउने र उनीहरूको सेवा र सुविधाको लागि जिल्लास्थित सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरूबाट सञ्चालन गरिने विभिन्न योजना तथा कार्यक्रमहरू र नीति तथा रणनीति निर्माणको लागि पूर्व-शर्तको रूपमा लिईने निर्गत (Input) तथ्य उपलब्ध गराउने अभिप्रायले शाखा तथ्याङ्क कार्यालयबाट रसुवा जिल्लाको “जिल्ला वस्तुगत विवरण” तयार गरी सार्वजनिक गरिएको छ । यथार्थपरक र सामयिक तथ्याङ्कले योजना तथा नीति निर्माण, आयोजनाहरूको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन र पृष्ठपोषण गर्ने कार्यको साथसाथै कुनै बिषयसंग सम्बन्धित विभिन्न पक्षहरूको विगत र वर्तमानको अवस्थाबारे जानकारी लिन र भविष्यको अनुमान गर्न समेत सहयोग पुग्दछ । प्रस्तुत विवरणको तयारी र प्रकाशनबाट जिल्लास्थित सरकारी एवं गैरसरकारी निकायहरू, अध्ययन तथा अध्यापन कार्यमा संलग्न व्यक्ति तथा संस्थाहरू र सर्वसाधारण जनताहरूलाई समेत सूचना तथा तथ्याङ्कको सुलभ उपलब्धतामार्फत सुविधा पुग्न सक्ने अपेक्षा गरेको छु ।

प्रस्तुत विवरणमा केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागबाट प्रकाशित तथ्याङ्कहरू लगायत जिल्लास्थित विभिन्न कार्यालय र संघसंस्थाहरूबाट संकलन गरिएका माध्यामिक तथ्याङ्कहरूको प्रयोग गरिएको छ । खासगरी तथ्याङ्क सङ्कलनको स्रोत र सन्दर्भ समयले यसको वास्तविकतामा ठूलो प्रभाव पार्दछ । यसर्थ, पाठक महानुभावहरूले यस सिमाको सदैव ख्याल राखी तथ्याङ्कको स्रोत र सन्दर्भ समयको समेत अध्ययन गरी प्रयोग गर्नुहुनेछ भन्ने आशा गरेको छु ।

यस विवरणको तयारीको लागि अभिप्रेरित गरी बहुमूल्य निर्देशनहरू प्रदान गर्ने केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग र विशेषतः योजना, समन्वय तथा स्तर निर्धारण शाखाप्रति यस कार्यालय आभारी छ । विवरण तयार गर्ने क्रममा विभिन्न कार्यालयहरूबाट तथ्याङ्क संकलन गरी यसको तयारीमा उत्कृष्ट योगदान गर्नुहुने यस कार्यालयका सुपरीवेक्षक पिताम्बर कोइराला र नारायणप्रसाद रिजाल तथा सह-लेखापाल केशववहादुर वुढाथोकी लगायत प्रत्यक्ष वा परोक्षरूपमा संलग्न सहायक गणक इन्दीरादेवी दहाल, खरिदारद्वय केशवप्रसाद पोखरेल र निरसन शाह तथा पियनहरू भरत कुमार र हरिचन्द्र पाण्डे धन्यवादका पात्र हुनुहुन्छ । साथै विभिन्न बिषयका तथ्याङ्कहरू उपलब्ध गराई अमूल्य सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्ण कार्यालय र संघसंस्थाहरूलाई पनि धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

अन्त्यमा, प्रस्तुत विवरण यस कार्यालयको पहिलो जमर्को हो । यसमा कुनै त्रुटी देखिए भविष्यमा सुधार र समायोजन गर्दै जानको लागि यस कार्यालय सम्बन्धित सबै पक्षबाट रचनात्मक सुझावको सदैव अपेक्षा गर्दछु ।

यदुनाथ आचार्य

तथ्याङ्क अधिकृत

२०६२ साल चैत्र २६ गते सोमवार

विषय सूची

१ खण्ड.....	Error! Bookmark not defined.
परिचय.....	1
१.१ जिल्लाको सामान्य परिचय.....	1
१.२ भौगोलिक अवस्थिति.....	1
१.३ : हावापानी.....	3
१.४ : राजनैतिक विभाजन.....	4
१.५ नदी तथा ताल.....	5
१.६. प्रमुख वेसी र फाँटहरू :.....	5
१.७ धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रहरू :.....	5
१.८. व्यापारिक महत्वका स्थान :.....	5
१.९ प्रमुख सांस्कृतिक चाडपर्व एवं मेलाहरू :.....	6
१.९ रहनसहन र भेषभुषा.....	6
खण्ड : २	7
परिवार र जनसङ्ख्या.....	7
** Nepal Human Development Report 2004, UNDP.	10
३.३ जनसङ्ख्याको आधारमा परिवारको वनावट.....	11
३.१ उमेर समूह र लिङ्ग अनुसार जिल्लाको जनसङ्ख्या.....	13
३.१ उमेर र लिङ्ग अनुसार जिल्लाको जनसङ्ख्या.....	14
३.२ गा.वि.स. अनुसार जनसङ्ख्या र सम्बन्धित विवरण.....	17
३.७ गा.वि.स./न.पा. अनुसार मातृभाषा सम्बन्धी विवरण.....	33
३.९ धर्म सम्बन्धी विवरण.....	34
३.१० साक्षरता सम्बन्धी विवरण.....	३०
३.११ जनसङ्ख्याको अनुमान.....	३३
३.१२ व्यक्तिगत घटना दर्ता.....	
३.१३.....	
३.१४.....	३३
खण्ड : ४ विकास र जीवनस्तर सूचकाङ्कहरू	३४
४.१ प्रमुख सूचकाङ्कहरू.....	३४
४.२ समग्र विकास सूचकाङ्कमा जिल्लाको स्तर.....	३४
४.३ सामाजिक-आर्थिक र भौतिक पूर्वाधार विकास सूचकाङ्क.....	३५
४.४ गरिवी तथा भोकमरी सूचकाङ्क.....	३६
खण्ड ५ : आर्थिक कृयाकलाप र रोजगारी	३७
५.१ दर रोजगारी दर र औषत ज्यालादर.....	३७
५.२ उमेर र लिङ्ग अनुसार आर्थिक क्रियाकलापमा सक्रियतादर.....	३८
५.३ पेशा अनुसार रोजगारीको विवरण.....	३९
५.४ क्षेत्र अनुसार रोजगारीको स्थिती.....	३९
५.५ अनौपचारिक क्षेत्रसम्बन्धी विवरण.....	४०
खण्ड ६ : भौतिक पूर्वाधार	४१
६.१ शैक्षिक संस्था.....	४१
६.२ यातायात.....	४१
६.३ विद्युत र उर्जा.....	४६

६.४ सञ्चार	४६
६.५ स्वास्थ्य संस्था	४७
६.७ अन्य पूर्वाधारहरु	४७
६.६ वित्त, बैंक तथा सहकारी	४७
खण्ड ७ : प्राकृतिक श्रोत तथा वातावरण	४९
७.१ प्रमुख सूचकहरु	४९
७.२ सामुदायिक वन	४९
७.३ संरक्षित क्षेत्रहरु	५०
७.४ जैविक विविधतासम्बन्धी विवरण	५१
७.५ प्रमुख जलाधार तथा उपजलाधार क्षेत्रहरु	५१
खण्ड : ८ उत्पादन तथा व्यापारिक प्रतिष्ठान	५३
८.१ उत्पादन तथा व्यापारिक प्रतिष्ठान र सम्बन्धित विवरणहरु	५३
८.२ ठूला औद्योगिक प्रतिष्ठानहरु	
८.३ उत्पादित वस्तुको आधारमा साना तथा घरेलु उद्योगहरु	
खण्ड ९ : कृषि	५४
९.१ कृषिसंग सम्बन्धित प्रमुख सूचकहरु	५४
९.२ कृषि चलनको सङ्ख्या, क्षेत्रफल र चक्लावन्दीसम्बन्धी विवरण	५४
९.३ भू-उपभोग र भू-उपयोग	५५
९.४ सिँचाइ, माटो र कृषि कामदार	५६
९.५ कृषि ऋण र कृषि उपजको पर्याप्तता	५७
९.६ मत्स्य तथा पशुपालन	५९
खण्ड १० : सेवा क्षेत्र	६२
१०.१ प्रमुख सेवा क्षेत्र	६२
१०.२. राष्ट्रिय र अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संस्था	६२
खण्ड ११ : प्रशासन र राजनीति	६४
११.१ जिल्लामा रहेका सरकारी कार्यालय र कर्मचारीको दरवन्दी	६४
११.२ राजनीतिक दलहरु र तिनीहरुको प्रतिनिधित्व	६६
खण्ड १२ अपराध र न्याय तथा कानून	६९
१२.१ फौजदारी अपराध	६९
१२.२ अदालतमा दर्ता तथा फछ्योर्ट भएका मुद्दा सम्बन्धी विवरण	७०
१२.३ फौजदारी मुद्दा सम्बन्धी विवरण	७१
खण्ड १३ : महिला र बालबालिका	७२
१३.१ आधारभुत जनसांख्यिक सूचकहरु	७२
१३.२ आधारभूत सामाजिक सूचकहरु	७२
१३.३ अन्य सामाजिक सूचकहरु	७३
१३.४ आधारभुत आर्थिक सुचकहरु	७३
खण्ड १४ : विविध	७४
१४.१ पत्रपत्रिका र प्रकाशनहरु	७४
१४.२ सार्वजनिक पुस्तकालय	७४

संक्षेपिकरण

क्र.सं.	क्रम संख्या
कि.मि.	किलोमिटर
कि.वा.	किलोवाट
के.त.वि.	केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग
गा.वि.स.	गाउँ विकास समिति
ज.वि.आ.	जलविद्युत आयोजना
जि.वि.स.	जिल्ला विकास समिति
टि.भि.	टेलिभिजन
डि.से.	डिग्रि सेल्सियस
नि.मा.वि.	निम्न माध्यमिक विद्यालय
ने.का.	नेपाली कांग्रेस
पु.	पुरुष
प्रा.वि.	प्राथमिक विद्यालय
म.	महिला
मा.वि.	माध्यमिक विद्यालय
मे.ट.	मेट्रीक टन
मे.वा.	मेघावाट
रा.प्र.पा.	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी
रा.नि.	राष्ट्रिय निकुञ्ज
रु.	रुपैया
व.कि.मि.	वर्ग किलोमिटर
शा.त.का.	शाखा तथ्याङ्क कार्यालय
हे.	हेक्टर
हे.अ.	हेल्थ असिस्टेन्ट
ARI	Acute Respiratory Infection
CPR	Contraceptic Prevalance Rate
GDP	Gross Domestic Product
Max.	Maximum
Min.	Minimum
mm.	Milimeter
NA	Not Available
NSIC	Nepal Standard Industrial Classification
OPD	Out Patient Department
PPP	Purchasing Power Parity
SMAM	Singulate Mean Age at Marriage

परिचय

१.१ जिल्लाको सामान्य परिचय

नेपालको मानचित्रमा मध्यमाञ्चल विकास क्षेत्र अन्तर्गत वागमती अञ्चलको उत्तरी भेगमा अवस्थित रसुवा एक विकट हिमाली जिल्ला हो । मित्रराष्ट्र चिनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बतसंग सिमाना जोडिएको यो जिल्ला नेपालको हिमाली प्रदेशका १६ वटा जिल्लाहरूमध्ये क्षेत्रफलको आधारमा सबैभन्दा सानो जिल्ला हो । मध्यमाञ्चल विकास क्षेत्रको सबैभन्दा कम जनसंख्या र जनघनत्व भएको यस जिल्लामा उच्च हिमाली चुचुराहरू, पहाडीक्षेत्रको पठार तथा समथर बेंसी र टारहरू लगायतका विविध भौगोलिक विशेषताहरू पाउन सकिन्छ ।

हिन्दुहरूको पवित्र तिर्थस्थल गोसाइँकुण्ड र यस कुण्डलाई उद्गमस्थल बनाई प्रवाहित त्रिशुली नदीले जिल्लाको वैभव कायम गर्नमा महत्वपूर्ण भूमिका निभाएका छन् । भौगोलिक तथा आर्थिक-सामाजिक विविधताको फलस्वरूप यस जिल्लामा विशिष्ट हिमाली जीवनशैलीका विच रहनसहन, भेषभुषा र चालचलनमा तिब्बती संस्कृतीको प्रशस्त प्रभाव परेको देखिन्छ । यस जिल्लाको नामाङ्करण सम्बन्धमा तिब्बती भाषाको “र” र “सोवा” शब्दलाई उद्भूत गरिएको पाइन्छ । “र” को अर्थ भेडा च्याङ्गा र “सोवा” को अर्थ चराउने वा राख्ने ठाउँ भन्ने बुझिन्छ । अर्थात् प्रशस्त भेडा च्याङ्गा पाइने स्थान भएकोले “रसोवा” भन्ने गरेको र त्यसको अपभ्रंस भई बोलिचालीको भाषामा रसुवा भन्न थालिएको भनाई रहेको छ ।

प्रशासनिक आधारमा एक संसदीय निर्वाचन क्षेत्र, ९ वटा इलाका, १८ वटा गाउँ विकास समितिहरू र १६२ वडाहरूमा विभाजन गरिएको यस जिल्लाको सदरमुकाम धुन्चे हो ।

१.२ भौगोलिक अवस्थिति

१.२.१ भौगोलिक सिमाना :

पूर्वमा सिन्धुपाल्चोक, दक्षिणमा नुवाकोट, पश्चिममा धादिङ जिल्लासँग भौगोलिक सिमाना जोडिएको यस जिल्लाको उत्तरतर्फ चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बत रहेको छ । आन्तरिक सिमाना छुट्याउने कार्यमा नदी, खोलानाला, पहाड, र बाटोहरू तथा अन्तर्राष्ट्रिय सिमाना छुट्याउने कार्यमा हिमाली चुचुराहरूको उपस्थिति रहेको छ ।

१.२.२. भू-धरातल

नेपालको भौगोलिक नक्शामा रसुवा जिल्लाको अवस्थिती २७°५५' देखि २८°२५' उत्तरी अक्षांशसम्म र ८५°००' देखि ८५°५०' पूर्वी देशान्तरसम्मको फैलावटमा रहेको छ । समुद्रसतहबाट न्युनतम ६१४ मिटर देखि अधिकतम ७२२७ मिटर उचाईसम्म भू-धरातल रहेको यस जिल्लाको क्षेत्रफल १५१२ वर्ग किलोमिटर छ, जुन नेपालको कुल क्षेत्रफलको १.०३ प्रतिशत अंश हो । जिल्लाको समग्र भू-भागलाई धरातलीय हिसावमा मुख्यतः तीन भागमा विभाजन गर्न सकिन्छ ।

क. हिमाली प्रदेश:

समुद्र सतहबाट ५००० मिटरभन्दा माथिको हिमाच्छिद खण्ड यस प्रदेशमा पर्दछ । हिमरेखा भन्दा माथिल्लो यस भागमा प्रायः वर्षेभरी तापक्रम ऋणात्मक हुने भएकोले हिउँ जम्ने गर्दछ । पर्यटकीय दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण गणेश हिमाल, लाङटाङ लिरुङ हिमाल, यालापिक, लाङसिसा, स्याङजेन खर्क आदि यस प्रदेशका प्रमुख चुचुराहरु हुन् ।

ख. लेकाली प्रदेश:

समुद्र सतहबाट २५०० मिटरदेखि ५००० मिटरसम्मको पहाडीक्षेत्रलाई लेकाली प्रदेश अन्तर्गत समावेश गर्न सकिन्छ । हिउँद याममा बारम्बार हिमपात हुने र बाँकी समयमा प्रायः ठण्डा हावापानी पाइने यस प्रदेशमा गोसाइँकुण्ड, लाङटाङ, क्यान्जिन, घोडातवेला, लौरीविनायक, चन्दनवारी, सोमदाङ, माङ्गचेत, तातोपानी, पार्वतीकुण्ड, सूर्यकुण्ड आदि पर्यटकीय स्थलहरु रहेका छन् ।

ग. पहाडी तथा बेसी प्रदेश :

समुद्र सतहबाट ४५७ मिटरभन्दा माथि र २५०० मिटरभन्दा तलको पहाडी भू-भागभित्र पहाडका कुना-कन्दराहरुमा छरिएर रहेका समथर मैदान, बेसी र टारहरुलाई यस प्रदेशमा समावेश गर्न सकिन्छ । थोरै अंशमा फैलिएको भएतापनि जनघनत्व र उत्पादकत्वको हिसावले यो प्रदेशलाई अन्यको तुलनामा सम्पन्न मान्न सकिन्छ । फलाँखु खोलाको बेसी, स्याफ्रुवेसी, वेत्रावती, पैरेवेसी आदि समथर बेसीहरु लगायत धुन्चे, गोलजुङ, यासाँ, सरमथली, कालिकास्थान, लहरेपौवा, ठूलोगाउँ आदि स्थानहरु यसै प्रदेश अन्तर्गत पर्दछन् ।

१.२.३ भू-उपयोग :

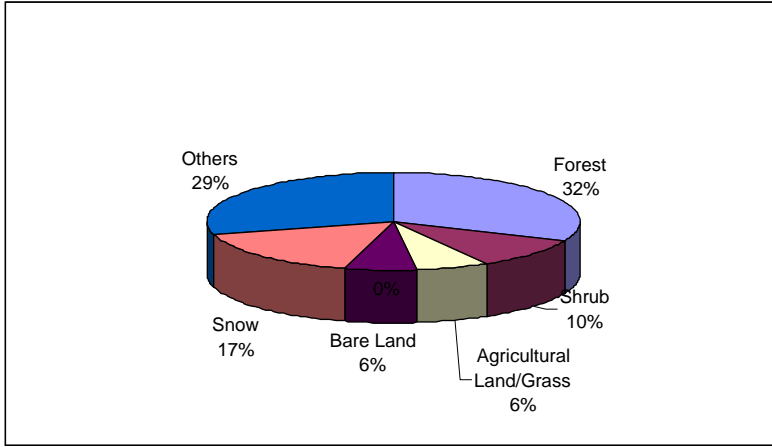
भू-उपयोगको दृष्टिकोणले यस जिल्लाको कुल क्षेत्रफलको ठूलो हिस्सा वनजंगल र हिउँले ढाकेको छ । तलको तालिकाबाट यस सम्बन्धी विवरण स्पष्ट हुन्छ ।

तालिका नं १
भू-उपयोगको स्थिति

क्र. स.	विवरण	क्षेत्रफल (हे.)	प्रतिशत
१	कुल वनजंगल क्षेत्र (Total Forest Area)	४७४९४	३९.४
२	भाडि ढकजचगदण	१५६६७	१०.४
३	कृषियोग्य जमिन÷घाँस (Agricultural Land/Grass)	९४४३	६.३
४	जलासय (Water Bodies)	५४	०.०
५	बाँझो जमिन (Bare Land)	८९८३	५.९
६	हिउँ (Snow)	२५९३८	१६.६
७	अन्य (Others)	४४३०८	२९.३
जम्मा		१५१०८७	१००.०

स्रोत Environment Statistics of Nepal, 2004, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

Figure 1 : Land Use Patern in Rasuwa

१.३ हावापानी

यस जिल्लाको भू-धरातलिय वनावटको परिणामस्वरुप हावापानीमा समेत निकै विविधता पाउन सकिन्छ । जिल्लाको हावापानीलाई मोटामोटीरुपमा टुण्ड्राप्रदेशीय, शितप्रदेशीय र समशितोष्ण प्रदेशीय गरी तीन किसिमले विभाजन गर्न सकिन्छ । उच्च हिमाली भेगमा वर्षेभरी तापक्रम ऋणात्मक हुने कारणले हिउँ जमिरहने गर्दछ , जसलाई टुण्ड्राप्रदेशीय हावापानीको रूपमा समेट्न सकिन्छ । मध्यपहाडी भेगमा प्रायः ठण्डाप्रकृतिको हावापानी पाईन्छ, जहाँ हिउँदयाममा हिमपात समेत हुने र वर्षयाममा तापक्रम केही वृद्धी हुने गर्दछ । यस किसिमको हावापानीलाई शितप्रदेशीय हावापानीको रूपमा लिइन्छ । होचो पहाडीक्षेत्र, बेसी तथा टारहरुमा न त जाडोमा धेरै ठण्डी न त वर्षामा धेरै गर्मि हुने विशेषताको समशितोष्ण हावापानी पाइन्छ । यहाँ गर्मियाममा औषत अधिकतम तापक्रम लगभग २४ डिग्री सेल्सियससम्म र हिउँदमा औषत न्यूनतम तापक्रम लगभग ४ डिग्रीसेल्सियससम्म पुग्ने गर्दछ । असार र साउन महिनामा तापक्रम अधिकतम विन्दुमा पुग्दछ भने मंसिरदेखि माघ महिनासम्म निकै तल भर्दछ । वर्षायाममा अधिकतम ६९१.७ मिलिमिटरसम्म वर्षा हुन्छ भने हिउँदका महिनाहरुमा यसको मात्रा नगन्य रहन्छ ।

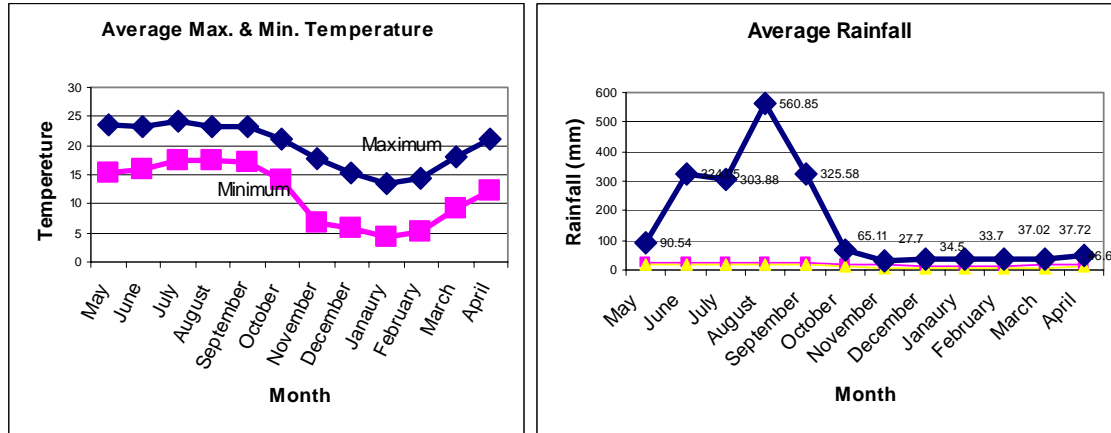
तालिका नं. १.१
तापक्रम र वर्षाको वार्षिक स्थिती

क्र.सं.	महिना	औषत अधिकतम तापक्रम (डि. से.)	औषत न्यूनतम तापक्रम (डि.से.)	औषत वर्षा (मिलि मिटर)
१	वैशाख-जेठ (May)	२३.५५	१५.४२	९०.५४
२	जेठ-असार (June)	२३.३२	१५.९०	३२४.०५
३	असार-साउन (July)	२४.०८	१७.५०	३०३.८८
४	साउन-भदौ (August)	२३.२८	१७.४६	५६०.८५
५	भदौ-असोज (September)	२३.३४	१७.०६	३२५.५८
६	असोज-कार्तिक (October)	२१.२१	१४.१०	६५.११
७	कार्तिक-मंसिर (November)	१७.८६	६.६९	२७.७०
८	मंसिर-पौष (December)	१५.१८	५.६८	३४.५०
९	पौष-माघ (Janaury)	१३.४९	४.१५	३३.७०

१०	माघ-फागुन (February)	१४.५०	५.३३	३७.०२
११	फागुन-चैत्र (March)	१८.१४	९.१५	३७.७२
१२	चैत्र-वैशाख (April)	२१.१८	१२.२४	४६.६७
वार्षिक		१९.५४	१२.२४	१८८७

श्रोत : Annual Report (2005/06) NARC, Agricultural Research Station (Pasture), धुन्चे, रसुवा ।

Figure 2 Average Maximum and Minimum Temperature and Rainfall

नोट: औषत तापक्रममा जिल्लाको सबै क्षेत्रको तापक्रमलाई समावेश गरि सोको औषत परिमाण गणना गरेर प्रकाशित गरिन्छ ।

१.४ राजनैतिक विभाजन

विक्रम सम्वत् २०१८ सालमा नेपाललाई १४ अञ्चल र ७५ जिल्लामा विभाजन गर्ने क्रममा यो जिल्ला अस्तित्वमा आएको हो । राजनैतिक र प्रशासनिक हिसावले यस जिल्लालाई एक संसदीय निर्वाचन क्षेत्र, ९ वटा इलाका, १८ वटा गाउँ विकास समिति र १६२ वडाहरूमा विभाजन गरिएको छ ।

तालिका नं. १.२

भौगोलिक तथा राजनैतिक रूपरेखा

इलाका नं	गा.वि.स.	जम्मा क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	जिल्लाको कुल क्षेत्रफलमा अंश (प्रतिशत)	सदरमुकाम सम्मको दुरी (कोष)	अवस्थिति (सदरमुकामवाट)	पहिलो माध्यम
१	धुन्चे	७७.८३	५.१४	०	सदरमुकाम	सडकमार्ग
	हाकु	५०.४८	३.३३	५	पश्चिम	पैदलमार्ग
२	सरमथली	२४.७३	१.६३	१६	दक्षिण	पैदलमार्ग
	यासा	७५.४२	४.९८	१६	दक्षिण	पैदलमार्ग
३	भोर्ले	२०.६४	१.३६	११	दक्षिण	सडकमार्ग
	धैबुङ	९.७९	०.६५	८	दक्षिण	सडकमार्ग
४	लहरेपौवा	१२.२८	०.८१	१०	दक्षिण	सडकमार्ग
	राम्चे	२६.२२	१.७३	६	दक्षिण	सडकमार्ग

५	डाँडागाउँ	६९.११	४.५६	१०	पश्चिम	पैदलमार्ग
	ठूलोगाउँ	१३.२७	०.८८	११	दक्षिण-पश्चिम	पैदलमार्ग
६	चिलिमे	९९.०४	६.५४	९	पश्चिम-उत्तर	सडकमार्ग
	गत्लाड	१३२.९४	८.७८	१०	उत्तर	सडकमार्ग
७	थुमन	६४.५१	४.२६	१०	उत्तर	पैदलमार्ग
	टिमुरे	१५४.०५	१०.१८	१२	उत्तर	पैदलमार्ग
८	वृदिम	५५.११	३.६४	८	उत्तर	पैदलमार्ग
	लाडटाड	४९४.९६	३२.६९	२२	उत्तर-पूर्व	पैदलमार्ग
९	गोल्जुड	११.५९	०.७७	८	उत्तर	सडकमार्ग
	स्याफ्रु	१२२.३१	८.०८	५	उत्तर-पूर्व	सडकमार्ग
		१५१४.२८	१००.००			

श्रोतः जिल्ला विकास समितिको कार्यालय, रसुवा ।

१.५ नदी तथा ताल

विभिन्न स्थानहरूबाट बग्ने नदी तथा खोलाहरू र उच्च पहाडी तथा हिमाली क्षेत्रमा रहेका ताल तलैयाहरू नै जिल्लाका प्रमुख जलसम्पदाहरू हुन् । त्रिशुली, चिलिमे, मैलुड, भोटेकोशी, लाडटाड, फलाँखु लगायतका नदी तथा खोलाहरू गोसाँइकुण्ड, सूर्य कुण्ड, पार्वतिकुण्ड, भैरवकुण्ड, सरस्वती कुण्ड, गणेश कुण्ड, दुध कुण्ड, जोगेश्वर कुण्ड तातोपानी आदि ताल तलैयाहरूले जिल्लाको जलाधार क्षेत्रमा महत्वपूर्ण स्थान ओगटेका छन् ।

१.६ प्रमुख वेसी र फाँटहरू :

उत्पादनको दृष्टिकोणले केही उर्वर टार तथा वेसी र फाँटहरूले जिल्लाको खाद्यान्न आपूर्तिमा उल्लेखनिय योगदान पुर्याएका छन् । फलाँखु खोलाको वेसी, स्याफ्रुवेसी, वेत्रावती, पैरेवेसी आदि समथर वेसीहरू र पहाडको कुनाहरूमा छरिएर रहेका गोल्जुड, चिलिमे आदि साना ठूला टारहरू नै यस जिल्लाका प्रमुख वेसी र फाँटहरू हुन् ।

१.७ धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रहरू :

तामाङ जाति र बौद्ध धर्मको प्रधानता रहेको यस जिल्लामा धार्मिक स्थलको हकमा धेरैजसो स्थानहरूमा गुम्वाहरू निर्माण गरिएको पाइन्छ । गोसाँइकुण्ड, कालिका माइको मन्दिर, उत्तरगया आदि यहाँका प्रशिद्ध तिर्थस्थलहरू हुन् । जिल्लाको उत्तरी क्षेत्रमा अवस्थित हिमाली श्रृङ्खला आन्तरिक तथा वाह्य पर्यटनको दृष्टिकोणले निकै महत्वपूर्ण स्थान मानिन्छ । गोसाँइकुण्ड, क्यान्जिन भ्याली, सूर्य कुण्ड, पार्वतिकुण्ड, तातोपानी, घोडातवेला, लाडटाड, चन्दनवारी, धुन्चे, स्याफ्रु आदि मुख्य पर्यटकीय क्षेत्रहरू हुन् । केहि महत्वपूर्ण धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रहरूको परिचयत ल उल्लेख गरिएको छ ।

१.८ व्यापारिक महत्वका स्थान :

यस जिल्लाको व्यापार व्यावसायमा धुन्चे, रसुवागढी, स्याफ्रु, वेत्रावती, कालिकास्थान, जिवजिवे आदि बजारकेन्द्रहरूले महत्वपूर्ण स्थान ओगटेका छन् । उल्लेखित बजारकेन्द्रहरूमा दैनिक उपभोग्यवस्तुहरूको क्रय-विक्रयको मात्रा सवैभन्दा धेरै रहने गरेको छ । औद्योगिक उत्पादनसँग सम्बन्धित प्रतिष्ठानहरू पनि प्रायः यिनै बजारकेन्द्रहरूको आसपासमा केन्द्रीत छन् । रसुवागढी नेपालको चिनसंग हुने व्यापारको एक प्रमुख नाका पनि हो ।

१.९ प्रमुख साँस्कृतिक चाडपर्व एवं मेलाहरू :

जातिगत र साँस्कृतिक विविधता रहेको यस जिल्लाका वासिन्दाहरूले मनाउने प्रमुख चाडपर्व र मेलाहरूमा पनि पर्याप्त विविधता पाउन सकिन्छ । ल्होछार, विजयादशमी, दिपावली, रामनवमी, माघेसक्रान्ती, साउनेसक्रान्ती, तिज, जनैपूर्णिमा, कृष्णजन्माष्टमी, बुद्धपूर्णिमा आदि यहाँका प्रमुख चाडपर्वहरू हुन् । प्रत्येक वर्ष जनैपूर्णिमाको दिन तथा जेठ महिनाको दशहरामा लाग्ने गोसाँइकुण्ड मेला यस जिल्लाको प्रमुख साँस्कृतिक वैभव हो ।

१.१० रहनसहन र भेषभुषा

तामाङ्गबहुल हिमाली जिल्ला भएकोले यहाँको रहनसहनमा प्रशस्त मात्रामा तिब्बती प्रभाव परेको पाइन्छ । प्रायः वस्तिहरू (Settlements) एकै स्थानमा भुपुक्क परेर (Cohisely) रहेको देखिन्छ । अधिकांश घरहरू ढुङ्गा माटो र काठवाट निर्मित तथा काठ र खर प्रयोग गरी छाना छाइएको अवस्थामा पाइन्छन् । भेषभुषाको हकमा वखु, दोचा, कमिच, सुरुवाल, टोपी, पाइन्ट, पंगप, फरिया, पटुका, चोलो आदि प्रमुख वस्त्रहरू हुन् ।

खण्ड : २

परिवार र जनसङ्ख्या

सार संक्षेप

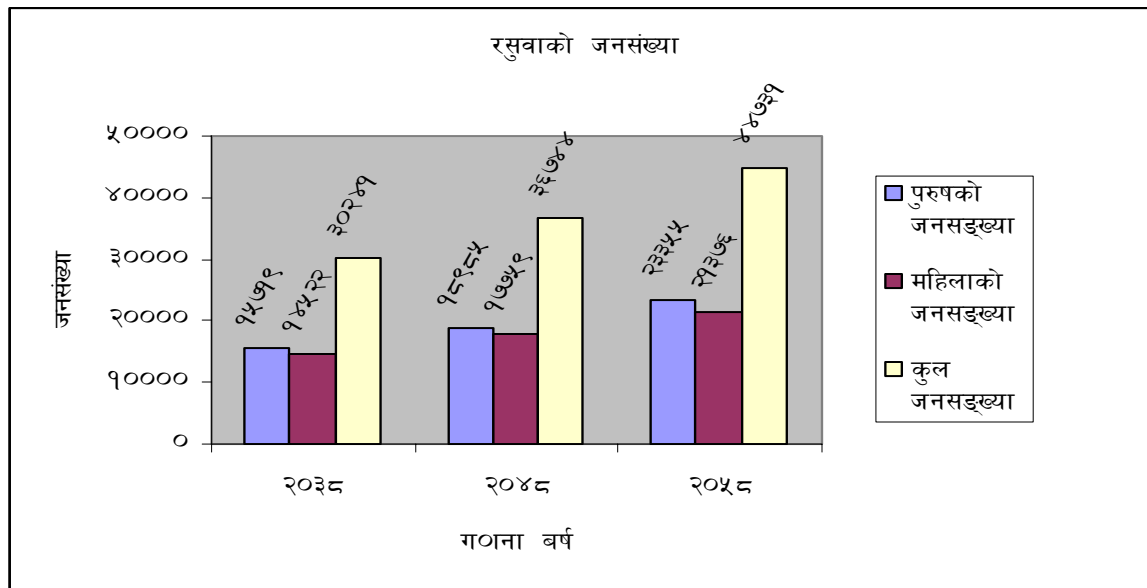
राष्ट्रिय जनगणना २०५८ को अन्तिम परिणाम अनुसार रसुवा जिल्लाको कुल जनसङ्ख्या ४४७३१ रहेकोछ । यो संख्याले नेपालको कुल जनसंख्याको ०.१९ प्रतिशत अंशको प्रतिनिधित्व गर्दछ । कुल जनसंख्यामध्ये पुरुष २३३५५ जना र महिला २१३७६ जना रहेको परिणामस्वरूप लैङ्गिक अनुपातको मान १०९.२६ छ । यस जिल्लाको प्रति वर्ग किलोमिटर क्षेत्रफलमा लगभग ३० जना व्यक्तिहरुको घनत्व रहेको छ । त्यस्तै कुल ८६९६ परिवारहरुमा प्रति परिवार लगभग ५.१४ जना सदस्यहरु रहेको पाइन्छ । पारिवारिक वनावटको हकमा ५ जनामात्र सदस्यहरु भएको परिवारसङ्ख्या सवैभन्दा धेरै रहेको देखिन्छ । यस जिल्लाको औषत वार्षिक जनसङ्ख्या वृद्धिदर १.९७ प्रतिशत रहेकोले सोहि दर कायम रहेमा आगामी १५ वर्षमा जनसङ्ख्या ६४४९७ पुग्नेछ । सवैभन्दा धेरै जनसङ्ख्या ५ देखि ९ वर्ष उमेर समूहमा (६१३६) रहेकोछ । कुल जनसंख्यामध्ये ११.६६ प्रतिशत ५ वर्षमुनीका बालबालिका र १.७४ प्रतिशत ७५ वर्ष वा सोभन्दा माथिल्लो उमेर समूहका वृद्धवृद्धाहरु रहेका छन् । यसैगरी १५ वर्षमुनीका बालबालिका ७०.५४ प्रतिशत र ६० वर्षभन्दा माथिल्लो उमेर समूहको जनसंख्या १५.९ प्रतिशतसमेत कुल ८५.६३ प्रतिशत आश्रित जनसंख्या रहेकोछ । जातिगत आधारमा तामाडबहुल यस जिल्लामा ६३.७५ प्रतिशत तामाड र दोश्रोमा बाहुन जातिको बाहुल्यता छ । करिब ६१ प्रतिशत जनसंख्याको मातृभाषा तामाड रहेको र नेपाली भाषीहरु दाश्रो स्थानमा रहेको देखिन्छ । धर्म अनुसार जनसंख्या वितरणमा ६५ प्रतिशतभन्दा धेरै हिस्सा बौद्ध धर्मावलम्बीले ओगटेको छ । जनसङ्ख्याको समग्र औषत आयु ५४.७५ वर्ष रहेको र पुरुषको तुलनामा महिलाको औषत आयु लगभग डेढ वर्षले कम देखिएको छ । औषत पुरुषहरुले लगभग २२ वर्षको उमेरमा र महिलाहरुले सरदर १९ वर्षको उमेरमा पहिलो विवाह गर्ने गरेको र १० देखि १४ वर्ष उमेरका करिब एक प्रतिशत कलिला बालबालिकाहरु वैवाहिक बन्धनमा बाँधिने तथ्याङ्कले देखाउँछ । प्रजननयोग्य उमेर (१५-४९ वर्ष) का हरेक महिलाले आफ्नो सो उमेरमा औषत ४ वटा बच्चा जन्माउने गर्दछन् ।

२.१ लिङ्ग अनुसार जनसङ्ख्या

तालिका नं : २.१
लिङ्ग अनुसार जनसङ्ख्या

क्र.सं	विवरण	वि.सं. २०३८		वि.सं. २०४८		वि.सं. २०५८	
		मान	प्रतिशत	मान	प्रतिशत	मान	प्रतिशत
१	पुरुषको जनसङ्ख्या	१५७१९	५२.०	१८९८५	५१.६७	२३३५५	५२.२१
२	महिलाको जनसङ्ख्या	१४५२२	४८.०	१७७५९	४८.३३	२१३७६	४७.७९
	कुल जनसङ्ख्या	३०२४१	१००.०	३६७४४	१००.०	४४७३१	१००.०

स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

२.२ जनघनत्व, लैंगिक अनुपात, परिवारसङ्ख्या र औषत परिवारसङ्ख्या

तालिका नं : २.२
जनघनत्व, लैंगिक अनुपात, परिवारसङ्ख्या र औषत परिवारसङ्ख्या

क्र.स	विवरण	एकाइ	२०३८	२०४८	२०५८
१	कुल जनघनत्व ^१	सङ्ख्या /व.कि.मि.	१९.६	२३.८०	२९.०
२	लैंगिक अनुपात ^२	अनुपात	१०८.२४	१०६.९०	१०९.२६
३	कुल परिवारसङ्ख्या	संख्या	५७९१	७१९५	८६९६
४	औषत परिवारसङ्ख्या ^३	जना/परिवार	५.२०	५.१०	५.१४

स्रोत : केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

नोट : जनगणनाअनुसार परिवार भन्नाले एउटै भान्छामा खाना खाने र एकल पारिवारीक व्यवस्थापन अन्तर्गत रहेको *Household Entity* लाई बुझाउँछ ।

^१ इति एकाई क्षेत्रफलमा रहेको कुल जनसङ्ख्या व्यक्त गर्न जनघनत्वको गणना गरिन्छ । यसले कुनै स्थानको क्षेत्रफल र त्यस स्थानको जनसङ्ख्या विचको सम्बन्ध देखाउँछ । प्रायः Person per square kilometer मा व्यक्त गरिने यसले Person Land Ratio पनि व्यक्त गर्दछ ।

^२ प्रायः प्रति सय जना महिलामा पुरुषको सङ्ख्या व्यक्त गर्ने इकाइ नै लैंगिक अनुपात हो । कुनै स्थानविशेषको कुल महिलाको सङ्ख्यालाई पुरुषको सङ्ख्याले भाग गरी १०० ले गुणन गर्दा लैंगिक अनुपात प्राप्त हुन्छ ।

^३ प्रति परिवार एकाइमा रहेको कुल सङ्ख्या देखाउने सूचक नै औषत परिवारसङ्ख्या हो । कुनै स्थान विशेषको कुल जनसङ्ख्यालाई त्यस स्थानको कुल परिवारसङ्ख्याले भाग गर्दा आउने मानलाई औषत परिवारसङ्ख्या भनिन्छ ।

राष्ट्रिय जनगणना २०५८ अनुसार नेपालको कुल जनसंख्याको २,३१,५१,४२३ र पुरुष तथा महिलाको जनसंख्या क्रमशः १,१५,६३,९२१ (र १,१५,८७,५०२ रहेको छ । कुल ४२,५३,२२० घरपरिवारमा प्रति परिवार औषत ५.४ जना व्यक्तिहरु रहेको पाइन्छ । सबैभन्दा धेरै जनसंख्या काठमाण्डौ जिल्लामा र सबैभन्दा कम मनाङ जिल्लामा रहेको छ ।

प्रति व.कि.मि. क्षेत्रफल बराबर १५७ जनसंख्या पर्न आउने नेपालको वार्षिक जनसंख्या वृद्धिदर २.२५ प्रतिशत छ । कुल जनसंख्या ८४.६९ प्रतिशत आश्रित रहेको छ । ५ वर्षको उमेर समूह अनुसार जनसंख्याको अधिक हिस्सा १६ वर्षमुनीको उमेर समूहको (Young Aged Population) रहेको छ ।

२.३ जनसङ्ख्या सम्वन्धी अन्य विवरणहरु

तालिका नं : २.४

जनसङ्ख्या सम्वन्धी अन्य विवरणहरु

क्र.स	विवरण	एकाइ	मान	कैफियत
१	वार्षिक जनसङ्ख्या वृद्धिदर (१९९१-२००१)	प्रतिशत	१.९७	
२	नेपालको कुल जनसंख्यामा जिल्लाको अंश	प्रतिशत	०.१९	
३	प्रत्येक गा.वि.स.को औषत जनसंख्या	संख्या	२४८५	कुल जनसंख्या/१८
४	शहरी जनसङ्ख्या	सङ्ख्या	०	
५	ग्रामिण जनसङ्ख्या	सङ्ख्या	४४७३१	
६	विदेश गएकाहरुको कुल जनसङ्ख्या	सङ्ख्या	३५२	
७	औषत आयु ^४ -दुवै	वर्ष	५४.७५	
७.१	औषत आयु-पुरुष	वर्ष	५५.३५	
७.२	औषत आयु-महिला	वर्ष	५४.१६	
८	फेमिनिटी अनुपात ^५ (Feminity Ratio)	अनुपात	९१.५३	
९	अपाङ्गको जम्मा जनसङ्ख्या	सङ्ख्या	१४९	
९.१	अपाङ्गको जनसङ्ख्या -पुरुष	सङ्ख्या	७१	
९.२	अपाङ्गको जनसङ्ख्या -महिला	सङ्ख्या	७८	
१०	विवाह गर्ने औषत उमेर (SMAM)-पुरुष	वर्ष	२२.२४	
१०.१	विवाह गर्ने औषत उमेर (SMAM)-महिला	वर्ष	१९.४०	
११	१०-१४ वर्षका विवाहित जनसङ्ख्या	प्रतिशत	०.७१	
१२	५ वर्ष मुनिको जनसङ्ख्या	सङ्ख्या	५२१४	

^४ कुनै व्यक्तिको जन्म भएपछि उसको बाँच्ने सरदर उमेर देखाउने सूचक नै औषत आयु (Life Expetancy at Birth) हो ।

^५ प्रति सय जना पुरुषमा महिलाको सङ्ख्या व्यक्त गर्ने एकाइ नै Feminity Ratio हो । कुनै स्थान विशेषको कुल महिलाको सङ्ख्यालाई पुरुषको सङ्ख्याले भाग गरी १०० ले गुणन गर्दा Feminity Ratio प्राप्त हुन्छ ।

१२.१	७५ वर्ष वा सो भन्दा माथिको जनसङ्ख्या	सङ्ख्या	७७८	
१३	कुल आश्रित अनुपात (Total Dependency Ratio)	प्रतिशत	८५.६३	
१३.१	बाल आश्रित अनुपात (Child Dependency Ratio)	प्रतिशत	७०.५४	
१३.२	वृद्ध आश्रित अनुपात (Aged Dependency Ratio)	प्रतिशत	१५.०९	
१४	मातृ-शिशु अनुपात ^७ (Child-Woman Ratio)	अनुपात	५२०	प्रति हजार
१५	वि.स. २०४८ देखि २०५८ सम्मको जनसङ्ख्या परिवर्तन	प्रतिशत	१७.८६	
१६	महिला घरमुली रहेको परिवारसङ्ख्या	प्रतिशत	९.२२	
१७	पुरुष घरमुली रहेको परिवारसङ्ख्या	प्रतिशत	९०.७८	
१८	जनसंख्या दोब्बर हुन लाग्ने अवधि	वर्ष	३४	

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

** *Nepal Human Development Report 2004, UNDP.*

२.४ विभिन्न उमेर समूहगत जनसांख्यिक विवरण

विवरण	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
शिशुको जनसंख्या (Infants) (<1 Yr.)	८५०	१.९	४४०	१.८८	४१०	१.९२
बालबालिकाको जनसंख्या (Children) (<5 Yrs.)	५४२६	१२.१३	२७२१	११.६५	२७०५	१२.६५
६ वर्ष माथिको जनसंख्याको (For the literacy status)	३८२०८	८५.४	२००७३	८५.९६	१८१३५	८४.८
१० वर्ष माथिको जनसंख्या (Economically Active Population)	३३३८१	७४.६१	१७६८६	७५.७५	१५६९५	७३.३८
१०-५९ वर्षको जनसंख्या (Working Aged Population)	२९७४५	६६.४९	१५७५६	६७.४८	१३९८९	६५.४२
१४ वर्षमुनीको जनसंख्या (Dependent Child Population)	१५९०१	३५.५५	८०३०	३४.३८	७८७१	३६.८२
१६ वर्षमुनीको जनसंख्या (Younger Aged Population)	१६९०५	३७.७९	८५३५	३६.५४	८३७०	३९.१५
किशोर किशोरीको संख्या	९९६७	२२.२९	५०७३	२१.७३	४८९४	२२.८८

६ १५ वर्षभन्दा कम (०-१४ वर्ष) र ६० वर्षभन्दा माथिल्लो उमेर समूहको जनसङ्ख्यालाई जोडेर १५ देखि ५९ वर्ष उमेर समूहको जनसङ्ख्याले भाग गर्दा प्राप्त हुने अनुपात जसले काम गर्ने उमेरको जनसङ्ख्यामा काम गर्न नसक्ने र अरुमा आश्रय लिनु पर्ने जनसङ्ख्याको अनुपात देखाउँछ ।

^७ प्रजननयोग्य उमेर (१५-४९) का प्रति हजार जना विवाहित महिलाहरूमा ४ वर्षमुनिका जिउँदो जन्मेका बच्चाहरूको सङ्ख्या बताउने सूचक कुल प्रजनन दर (Child-Woman Ratio) हो ।

(१०-१९ वर्ष)

१६-३९ वर्षसम्मको जनसंख्या (Youths)	१६३९१	३६.६५	८७०६	३७.२७	७६८५	३५.९४
६-२४ वर्षसम्मको जनसंख्या (For the Enrollment in School)	१८८१३	४२.०६	९५३८	४०.८४	९२७५	४३.३८
१८ वर्षमाथिको जनसंख्या (For the Voters in Election)	२५०६३	५६.०१	१३४२८	५७.५१	११६३५	५४.४
१५-४९ वर्षको महिलाको संख्या (Females of Reproductive Age)	-	-	-	-	१००३५	४६.९३
६० वर्षमाथिको जनसंख्या (Dependent Adult Population)	३६३६	८.१२	१९३०	८.२७	१७०६	७.९६
७५ वर्षमाथिको जनसंख्या (Elder Population)	७७८	१.७२	४२०	१.८१	३५८	१.६५

२.५ जनसङ्ख्याको आधारमा परिवारको वनावट

तालिका नं. ३.३

जनसङ्ख्याको आधारमा परिवारको वनावट

क्र.सं.	परिवारको आकार	परिवारसङ्ख्या	प्रतिशत	जनसङ्ख्या	प्रतिशत
१	१ जना मात्र भएको	५१०	५.८६	५१०	१.१४
२	२ जना मात्र भएको	८१०	९.३१	१६२०	३.६२
३	३ जना मात्र भएको	९३९	१०.८	२८१७	६.३
४	४ जना मात्र भएको	१,३९७	१६.०६	५५८८	१२.४९
५	५ जना मात्र भएको	१,५४४	१७.७६	७७२०	१७.२६
६	६ जना मात्र भएको	१,३६६	१५.७१	८१९६	१८.३२
७	७ जना मात्र भएको	१,००४	११.५५	७०२८	१५.७१
८	८ जना मात्र भएको	४८५	५.५८	३८८०	८.६७
९	९ जना वा सो भन्दा बढी भएको	६४१	७.३७	७३७२	१६.४८

जम्मा	८,६९६	१००	४४७३१	१००
-------	-------	-----	-------	-----

;|f]tM /fli6«o hgu0fgf @)%*, s]Gb|||Lo tYofI ljefu .

नोट : उल्लेखित जनसङ्ख्या परिवारको आकार अनुसारका कुल परिवारमा रहेका जम्मा जनसङ्ख्याको विवरण हो ।

२.६ अपाङ्गताको किसिम अनुसार जनसङ्ख्या (Population by Type of Disability)

tflnsf g+= #=\$
ckfËtfsf] lsl;d cg';f/ hg;a\Vof

क्र.सं	विवरण	पुरुष	महिला	जम्मा	प्रतिशत
१	शारीरिक अपाङ्ग (Physical Disable)	३९	३६	७५	५०.३४
२	अन्धा (Blind)	२	१३	१५	१०.०७
३	बहिरा (Deaf)	१८	१६	३४	२२.८२
४	सुस्त:मनस्थिती (Mentally Retarded)	८	८	१६	१०.७३
५	बहुअपाङ्गता (Multiple Disability)	४	५	९	६.०४
	जम्मा अपाङ्ग (Total Disable)	७१	७८	१४९	१००.०
	प्रतिशत	४७.६५	५२.३५	१००.००	१००.०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

२.७ वैवाहिक स्थितिको आधारमा जनसङ्ख्या (Population by Marital Status)

तालिका नं ३.५
उमेर समूह अनुसार जनसङ्ख्याको वैवाहिक स्थिती

उमेर समूह	<१० वर्ष	१०-१४ वर्ष	१५-१९ वर्ष	२०-२४ वर्ष	२५-२९ वर्ष	३०-३४ वर्ष	३५-३९ वर्ष	>५० वर्ष	उल्लेख नभएको
जनसङ्ख्या	८	२१४५	१०४७४	७००९	१९४३	४०३	१८९	८	५६
प्रतिशत	०.०४	९.६५	४७.११	३१.५२	८.७४	१.८१	०.८५	०.०४	०.२५

>f]t M /fli6«o hgu0fgf @)%*, s]Gb|||Lo tYofI ljefu .

gf]6 M j}jflxs l:ytL ;DjGwL ;Dk"0f{ ljj/0f bz aif{ jf ;f] eGbf dflyNnf] pd]/ ;d"xsf] hg;a\Vofsf] dfq xf] . bz aif{ eGbf sd pd]/df laafx ug]{x?sf] ;a\Vof dfq klg hgu0fgfsf] qmddf ;a\sng ul/Psf]n] ;f] ;d]t ;+nUg ul/Psf] 5 . pNn]lvt pd]/ JolQmsf] klxnf]k6s ljjfx x'Fbfsf] pd]/ xf] .

२.८ जन्मस्थानको आधारमा जनसङ्ख्या (Population by Place of Birth)

तालिका नं. ३.६
जन्मस्थानको आधारमा जनसङ्ख्या

क्र.सं.	विवरण	जनसङ्ख्या	प्रतिशत
१	स्वदेशमा जन्मेका] (Native Born)	४४६३५	९९.७९
१.१	सोहि जिल्लामा	४१८१८	९३.४९
१.२	जिल्ला बाहिर	२७१६	६.०७
२	विदेशमा जन्मेको (Foreign Born)	९६	०.२१
	जम्मा	४४७३१	१००.००

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

२.९ उमेर समूह र लिङ्ग अनुसार जिल्लाको जनसङ्ख्या

तालिका नं. ३.१

उमेर र लिङ्ग अनुसार जिल्लाको जनसङ्ख्या विवरण

उमेर समुह	जनसङ्ख्या					
	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
ia } pd]/sf	४४,७३१	१००.००	२३३५५	१००.००	२१३७६	१००.००
०-४ वर्ष	५,२१४	११.६६	२६०६	११.१६	२६०८	१२.२
५-९ वर्ष	६,१३६	१३.७२	३०६३	१३.११	३०७३	१४.३८
१०-१४ वर्ष	५,६४८	१२.६३	२९२२	१२.५१	२७२६	१२.७५
१५-१९ वर्ष	४,३१९	९.६६	२१५१	९.२१	२१६८	१०.१४
२०-२४ वर्ष	४,०१९	८.९८	२०७८	८.९०	१९४१	९.०८
२५-२९ वर्ष	३,३६५	७.५२	१८४०	७.८८	१५२५	७.१३
३०-३४ वर्ष	२,९७७	६.६६	१६५५	७.०९	१३२२	६.१८
३५-३९ वर्ष	२,७१५	६.०७	१४८७	६.३७	१२२८	५.७४
४०-४४ वर्ष	२,१७०	४.८५	११८२	५.०६	९८८	४.६२
४५-४९ वर्ष	१,८६९	४.१८	१००६	४.३१	८६३	४.०४
५०-५४ वर्ष	१,४९५	३.३४	८१५	३.४९	६८०	३.१८
५५-५९ वर्ष	१,१६८	२.६१	६२०	२.६५	५४८	२.५६
६०-६४ वर्ष	१,३६२	३.०४	७२३	३.१०	६३९	२.९९
६५-६९ वर्ष	८१३	१.८२	४२९	१.८४	३८४	१.८
७०-७४ वर्ष	६८३	१.५३	३५८	१.५३	३२५	१.५२
७५-७९ वर्ष	४१०	०.९२	२१५	०.९२	१९५	०.९१
८०-८४ वर्ष	२६४	०.५९	१५३	०.६६	१११	०.५२

८५-८९ वर्ष	७५	०.१७	३७	०.१६	३८	०.१८
९०-९४ वर्ष	२०	०.०४	९	०.०४	११	०.०५
९५वर्ष भन्दा माथि	९	०.०२	६	०.०३	३	०.०१

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

gf]6 : १) जनसङ्ख्या सम्बन्धी तथ्याङ्कहरू अक्सर वसोवास (*Usual Residency*) को परिभाषा (गणना समय भन्दा अगाडी एक वर्षको कम्तिमा ६ महिना वा सोभन्दा बढी समय वसोवास गरेको स्थान) अनुसार *De-Jure Count* विधि प्रयोग गरी सङ्कलन गरिएको हो । आफ्नो स्थायि घरपरिवार जहाँ भए पनि ६ महिना वा सो भन्दा बढी समय जिल्लावाहिर वा जिल्लाभिन्तकै अन्य स्थानमा वसोवास गर्ने व्यक्ति जहाँ बसेको छ त्यहिंवाट गणनामा समावेश गरिएको छ ।

२.१० उमेर र लिङ्ग अनुसार जिल्लाको जनसङ्ख्या

उमेर	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
१ वर्ष	८५०	१.९	४४०	१.८८	४१०	१.९२
२ वर्ष	१०७०	२.३९	५०९	२.१८	५६१	२.६२
३ वर्ष	१०८२	२.४२	५२९	२.२७	५५३	२.५९
४ वर्ष	१११५	२.४९	५६७	२.४३	५४८	२.५६
५ वर्ष	१३०९	२.९३	६७६	२.८९	६३३	२.९६
६ वर्ष	११८५	२.६५	५८२	२.४९	६०३	२.८२
७ वर्ष	१२३६	२.७६	५९९	२.५६	६३७	२.९८
८ वर्ष	१२१९	२.७३	६४०	२.७४	५७९	२.७१
९ वर्ष	११८७	२.६५	५६६	२.४२	६२१	२.९१
१० वर्ष	१३५६	३.०३	७२०	३.०८	६३६	२.९८
११ वर्ष	९१२	२.०४	४४५	१.९१	४६७	२.१८
१२ वर्ष	१३६५	३.०५	७२३	३.१	६४२	३
१३ वर्ष	१०४६	२.३४	५६२	२.४१	४८४	२.२६
१४ वर्ष	९६९	२.१७	४७२	२.०२	४९७	२.३३
१५ वर्ष	१००४	२.२४	५०५	२.१६	४९९	२.३३
१६ वर्ष	८९३	२	४५८	१.९६	४३५	२.०३
१७ वर्ष	७७३	१.७३	३७३	१.६	४००	१.८७
१८ वर्ष	९९७	२.२३	४८८	२.०९	५०९	२.३८
१९ वर्ष	६५२	१.४६	३२७	१.४	३२५	१.५२
२० वर्ष	९९१	२.२२	४९५	२.१२	४९६	२.३२
२१ वर्ष	६४८	१.४५	३३०	१.४१	३१८	१.४९

୨୨ ବର୍ଷ	୧୪୧	୨.୧	୫୦୦	୨.୧୪	୪୪୧	୨.୦୬
୨୩ ବର୍ଷ	୬୫୦	୧.୪୫	୩୫୦	୧.୫	୩୦୦	୧.୪
୨୪ ବର୍ଷ	୭୮୧	୧.୭୬	୪୦୩	୧.୭୩	୩୮୬	୧.୮୧
୨୫ ବର୍ଷ	୧୦୨୫	୨.୨୧	୫୨୧	୨.୨୭	୪୧୬	୨.୩୨
୨୬ ବର୍ଷ	୬୫୭	୧.୪୭	୩୬୩	୧.୫୫	୨୧୪	୧.୩୮
୨୭ ବର୍ଷ	୫୭୩	୧.୨୮	୩୨୧	୧.୩୭	୨୫୨	୧.୧୮
୨୮ ବର୍ଷ	୭୦୭	୧.୫୮	୩୮୧	୧.୬୭	୩୧୮	୧.୪୧
୨୯ ବର୍ଷ	୪୦୩	୦.୯	୨୩୮	୧.୦୨	୧୬୫	୦.୭୭
୩୦ ବର୍ଷ	୧୧୦୩	୨.୪୭	୫୭୩	୨.୪୫	୫୩୦	୨.୪୮
୩୧ ବର୍ଷ	୪୨୦	୦.୯୪	୨୩୬	୧.୦୧	୧୮୪	୦.୮୬
୩୨ ବର୍ଷ	୬୪୧	୧.୪୩	୩୬୮	୧.୫୮	୨୭୩	୧.୨୮
୩୩ ବର୍ଷ	୪୦୭	୦.୯୧	୨୪୬	୧.୦୫	୧୬୧	୦.୭୫
୩୪ ବର୍ଷ	୪୦୬	୦.୯୧	୨୩୨	୦.୯୧	୧୭୪	୦.୮୧
୩୫ ବର୍ଷ	୧୦୩୪	୨.୩୧	୫୫୦	୨.୩୫	୪୮୪	୨.୨୬
୩୬ ବର୍ଷ	୫୬୭	୧.୨୭	୩୨୨	୧.୩୮	୨୪୫	୧.୧୫
୩୭ ବର୍ଷ	୩୫୨	୦.୭୧	୨୧୨	୦.୯୧	୧୪୦	୦.୬୫
୩୮ ବର୍ଷ	୪୮୪	୧.୦୮	୨୫୧	୧.୦୭	୨୩୩	୧.୦୧
୩୯ ବର୍ଷ	୨୭୮	୦.୬୨	୧୫୨	୦.୬୫	୧୨୬	୦.୫୧
୪୦ ବର୍ଷ	୧,୦୨୧	୨.୩	୫୫୭	୨.୩୮	୪୭୨	୨.୨୧
୪୧ ବର୍ଷ	୨୭୪	୦.୬୧	୧୪୪	୦.୬୨	୧୩୦	୦.୬୧
୪୨ ବର୍ଷ	୩୮୦	୦.୮୫	୨୦୬	୦.୮୮	୧୭୪	୦.୮୧
୪୩ ବର୍ଷ	୨୫୪	୦.୫୭	୧୫୪	୦.୬୬	୧୦୦	୦.୪୭
୪୪ ବର୍ଷ	୨୩୩	୦.୫୨	୧୨୧	୦.୫୨	୧୧୨	୦.୫୨
୪୫ ବର୍ଷ	୭୪୧	୧.୬୭	୩୧୬	୧.୭	୩୫୩	୧.୬୫
୪୬ ବର୍ଷ	୨୧୭	୦.୬୬	୧୭୪	୦.୭୫	୧୨୩	୦.୫୮
୪୭ ବର୍ଷ	୧୧୪	୦.୪୩	୧୦୨	୦.୪୪	୧୨	୦.୪୩
୪୮ ବର୍ଷ	୩୮୫	୦.୮୬	୨୦୬	୦.୮୮	୧୭୧	୦.୮୪
୪୯ ବର୍ଷ	୨୪୪	୦.୫୫	୧୨୮	୦.୫୫	୧୧୬	୦.୫୪
୫୦ ବର୍ଷ	୭୪୧	୧.୬୬	୪୦୫	୧.୭୩	୩୩୬	୧.୫୭
୫୧ ବର୍ଷ	୧୮୦	୦.୪	୧୦୧	୦.୪୩	୭୧	୦.୩୭
୫୨ ବର୍ଷ	୨୫୦	୦.୫୬	୧୩୧	୦.୬	୧୧୧	୦.୫୨
୫୩ ବର୍ଷ	୧୬୦	୦.୩୬	୮୬	୦.୩୭	୭୪	୦.୩୫
୫୪ ବର୍ଷ	୧୬୪	୦.୩୭	୮୪	୦.୩୬	୮୦	୦.୩୭

୫୫ ବର୍ଷ	୫୦୧	୧.୧୨	୨୬୩	୧.୧୩	୨୩୮	୧.୧୧
୫୬ ବର୍ଷ	୧୮୧	୦.୪	୧୦୩	୦.୪୪	୭୮	୦.୩୬
୫୭ ବର୍ଷ	୧୪୪	୦.୩୨	୭୪	୦.୩୨	୭୦	୦.୩୩
୫୮ ବର୍ଷ	୧୧୧	୦.୪୪	୧୦୧	୦.୪୭	୧୦	୦.୪୨
୫୯ ବର୍ଷ	୧୪୩	୦.୩୨	୭୧	୦.୩	୭୨	୦.୩୪
୬୦ ବର୍ଷ	୭୪୬	୧.୬୭	୩୮୬	୧.୬୫	୩୬୦	୧.୬୮
୬୧ ବର୍ଷ	୧୪୮	୦.୩୩	୭୮	୦.୩୩	୭୦	୦.୩୩
୬୨ ବର୍ଷ	୨୧୬	୦.୪୮	୧୧୭	୦.୫	୧୧	୦.୪୬
୬୩ ବର୍ଷ	୧୩୧	୦.୨୧	୭୪	୦.୩୨	୫୭	୦.୨୭
୬୪ ବର୍ଷ	୧୨୧	୦.୨୭	୬୮	୦.୨୧	୫୩	୦.୨୫
୬୫ ବର୍ଷ	୩୭୪	୦.୮୪	୧୧୨	୦.୮୨	୧୮୨	୦.୮୫
୬୬ ବର୍ଷ	୧୨୫	୦.୨୮	୬୭	୦.୨୧	୫୮	୦.୨୭
୬୭ ବର୍ଷ	୧୧୫	୦.୨୬	୬୪	୦.୨୭	୫୧	୦.୨୪
୬୮ ବର୍ଷ	୧୩୩	୦.୩	୭୦	୦.୩	୬୩	୦.୨୧
୬୯ ବର୍ଷ	୬୬	୦.୧୫	୩୬	୦.୧୫	୩୦	୦.୧୪
୭୦ ବର୍ଷ	୩୬୩	୦.୮୧	୧୮୬	୦.୮	୧୭୭	୦.୮୩
୭୧ ବର୍ଷ	୬୩	୦.୧୪	୩୫	୦.୧୫	୨୮	୦.୧୩
୭୨ ବର୍ଷ	୧୨୮	୦.୨୧	୬୭	୦.୨୧	୬୧	୦.୨୧
୭୩ ବର୍ଷ	୭୬	୦.୧୭	୪୪	୦.୧୧	୩୨	୦.୧୫
୭୪ ବର୍ଷ	୫୩	୦.୧୨	୨୬	୦.୧୧	୨୭	୦.୧୩
୭୫ ବର୍ଷ	୧୧୫	୦.୪୪	୧୦୨	୦.୪୪	୧୩	୦.୪୪
୭୬ ବର୍ଷ	୬୦	୦.୧୩	୩୨	୦.୧୪	୨୮	୦.୧୩
୭୭ ବର୍ଷ	୫୭	୦.୧୩	୩୧	୦.୧୩	୨୬	୦.୧୨
୭୮ ବର୍ଷ	୬୧	୦.୧୫	୩୭	୦.୧୬	୩୨	୦.୧୫
୭୯ ବର୍ଷ	୨୧	୦.୦୬	୧୩	୦.୦୬	୧୬	୦.୦୭
୮୦ ବର୍ଷ	୧୬୭	୦.୩୭	୧୬	୦.୪୧	୭୧	୦.୩୩
୮୧ ବର୍ଷ	୧୮	୦.୦୪	୧୧	୦.୦୫	୭	୦.୦୩
୮୨ ବର୍ଷ	୨୮	୦.୦୬	୧୬	୦.୦୭	୧୨	୦.୦୬
୮୩ ବର୍ଷ	୧୨	୦.୦୩	୬	୦.୦୩	୬	୦.୦୩
୮୪ ବର୍ଷ	୩୧	୦.୦୧	୨୪	୦.୧	୧୫	୦.୦୭
୮୫ ବର୍ଷ	୨୧	୦.୦୬	୧୮	୦.୦୮	୧୧	୦.୦୫
୮୬ ବର୍ଷ	୧୪	୦.୦୩	୭	୦.୦୩	୭	୦.୦୩
୮୭ ବର୍ଷ	୧୧	୦.୦୨	୪	୦.୦୨	୭	୦.୦୩

८८ वर्ष	१०	०.०२	६	०.०३	४	०.०२
८९ वर्ष	११	०.०२	२	०.०१	९	०.०४
९० वर्ष	१२	०.०३	५	०.०२	७	०.०३
९१ वर्ष	१	०	१	०	०	०
९२ वर्ष	३	०.०१	१	०	२	०.०१
९३ वर्ष	०	०	०	०	०	०
९४ वर्ष	४	०.०१	२	०.०१	२	०.०१
९५ वर्ष	३	०.०१	२	०.०१	१	०
९६ वर्ष	४	०.०१	३	०.०१	१	०
९७ वर्ष	०	०	०	०	०	०
९८ वर्ष भन्दा माथि	२	०	१	०	१	०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

२.११ गा.वि.स. अनुसार जनसङ्ख्या र सम्बन्धित विवरण

तालिका नं. ३.२

गा.वि.स.अनुसार परिवारसङ्ख्या, जनसङ्ख्या, लैंगिक अनुपात, जनघनत्व र जनसङ्ख्या वृद्धिदर

क्र.सं	गा.वि.स.	वि.सं. २०५८							जनसंख्या वृद्धिदर (२०४८-२०५८)
		घरपरिवार सङ्ख्या	जम्मा जनसङ्ख्या	पुरुष जन सङ्ख्या	महिला जनसङ्ख्या	लैंगिक अनुपात	औषत परि वार सङ्ख्या	जनघनत्व प्रति व. कि.मि.	
१	भोले	१०७८	५९६५	२९८३	२९८२	१००.०	५.५	२८९.०	२.००
२	वृदिम	१६३	५७७	२९१	२८६	१०१.७	३.५	१०.५	-२.२४
३	चिलिमे	३२५	१५२१	८१२	७०९	११४.५	६.५	१५.४	१.७२
४	डाँडागाऊँ	३७७	२१४१	११०१	१०४०	१०६	५.७	३१.०	१.८४
५	धुन्चे	५७४	२३३०	१३१५	१०१५	१२९.६	४.१	२९.९	१.३६
६	गत्लाड	३६६	१७३९	९००	८३९	१०७.३	४.८	१३.१	१.२६
७	गोल्जुड	२९८	११८३	६७२	५११	१३१.५	४.०	१०२.१	३.४७
८	हाकु	४४९	२५०६	१३१२	११९४	१०९.९	५.६	४९.६	१.९८
९	धैवुड	९५३	४९४४	२४७५	२४६९	१००.२	५.२	५०५.०	२.४२
१०	लहरेपौवा	९४०	५१३२	२५४६	२५८६	९८.५	५.५	४१७.९	१.८२
११	लाडटाड	१४३	५२१	२५२	२६९	९३.७	३.६	१.१	१.०७
१२	राम्चे	३९७	२१५३	११२१	१०३२	१०८.६	५.४२	८२.१	२.२०

१३ सरमथली	७२८	४१०८	२०२५	२०८३	९७.२	५.६	१६६.१	२.०१
१४ स्याफ्रु	४८४	२१४१	११४७	९९४	११५.४	४.४	१७.५	१.९९
१५ ठूलोगाऊँ	२९३	१५१२	७३६	७७६	९४.८	५.२	११३.९	१.९३
१६ थुमान	२२२	९८७	५३६	४५१	११८.८	४.४	१५.३	०.६१
१७ टिमुरे	१०२	५१७	२७२	२४५	१११.०	५.१	३.४	-०.८३
१८ यासाँ	७९७	३९२९	२०५६	१८७३	१०९.८	४.९	५२.१	१.४१
संस्थागत	७	८२५	८०३	२२	०	०	०	०
रसुवा	८६९६	४४७३१	२३३५५	२१३७६	१०९.३	५.१	२९.५०	१.९७

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

नोट: गा.वि.स.अनुसार वि.स. २०६३ र २०६४ सालको अनुमानित जनसङ्ख्या परिशिष्ट-१ मा दिइएको छ ।

२.१२ गा.वि.स.हरुको उमेर समूह अनुसार जनसङ्ख्या

तालिका नं. ३.२
गा.वि.स.हरुको उमेर समूह अनुसार जनसङ्ख्या

गा.वि.स. / न.पा.	लिंग	उमेर समूह																	
		हDdf	०-४ वर्ष	५-९ वर्ष	१०-१४ वर्ष	१५-१९ वर्ष	२०-२४ वर्ष	२५-२९ वर्ष	३०-३४ वर्ष	३५-३९ वर्ष	४०-४४ वर्ष	४५-४९ वर्ष	५०-५४ वर्ष	५५-५९ वर्ष	६०-६४ वर्ष	६५-६९ वर्ष	७०-७४ वर्ष	७५ वर्षभन्दा माथि	
भोर्ले	दुबै	५९६५	७१७	९४८	७५०	६२०	४८८	३६३	३४९	३४३	१४३	३०३	२५०	१८९	१४०	१७३	११८	८८	१२६
	पुरुष	२९८३	३६०	४५६	३९९	३००	२२२	१८१	१६६	१७२	१४९	१४२	९०	८२	८३	६८	४८	६५	
	महिला	२९८२	३५७	४९२	३५१	३२०	२६६	१८२	१८३	१७१	१५४	१०८	९९	५८	९०	५०	४०	६१	
वृद्धिम	दुबै	५७७	७४	४९	३३	२८	५८	४२	४०	२९	३६	२९	३०	२७	४२	२४	२३	१३	
	पुरुष	२९१	४४	२२	१०	१६	२८	१८	१८	१६	२१	१४	१६	१३	२१	१६	९	९	
	महिला	२८६	३०	२७	२३	१२	३०	२४	२२	१३	१५	१५	१४	१४	२१	८	१४	४	

गोल्जुड			मात्लाड			धुन्वे			डाँडागाऊँ			चिलिमे		
महिला	पुरुष	कुल	महिला	पुरुष	कुल	महिला	पुरुष	कुल	महिला	पुरुष	कुल	महिला	पुरुष	कुल
५११	६७२	११८३	८३९	९००	१७३९	१०१५	१३१५	२३३०	१०४०	११०१	२१४१	७०९	८१२	१५२१
८१	७५	१५६	१०२	११३	२१५	१३६	११६	२५२	११९	१४०	२५९	९४	९७	१९१
५९	५८	११७	९३	११६	२०९	१२४	१६५	२८९	१७६	१६०	३३६	९९	११२	२११
४६	६०	१०६	१०२	१२१	२२३	१३१	१४८	२७९	१४४	१८५	३२९	७३	६६	१३९
३३	५१	८४	७७	७२	१४९	१००	१२४	२२४	११८	११४	२३२	८०	५८	१३८
४०	७३	११३	८५	९४	१७९	१००	१०५	२०५	८४	७०	१५४	६३	९०	१५३
३९	६२	१०१	६०	४६	१०६	१०२	१३०	२३२	७१	७५	१४२	४४	७५	११९
३८	७१	१०९	५६	६१	११७	८१	११९	२००	७४	५७	१३१	४६	४५	९१
४४	५४	९८	५०	५८	१०८	७५	१२४	१९९	५०	६६	११६	३४	५६	९०
२१	४४	६५	३५	४१	७६	४२	९१	१३३	४२	४९	९१	३६	५६	९२
२०	२९	४९	५१	५२	१०३	२९	६७	९६	४०	४१	८१	३५	२८	६३
१९	२५	४४	२९	२३	५२	२७	४३	७०	२४	३७	६१	२३	४२	६५
२३	२१	४४	१९	२४	४३	२५	२३	४८	१८	३१	४९	१५	१७	३२
१७	२०	३७	४१	३४	७५	१८	३१	४९	२४	२३	४७	२७	३१	५८
१५	१२	२७	२०	२०	४०	१०	८	१८	१६	१४	३०	९	८	१७
३	७	१०	७	१२	१९	१२	१२	२४	२०	१६	३६	१५	११	२६
१३	१०	२३	१२	१३	२५	३	९	१२	२०	२७	४७	१६	२०	३६

राम्चे	लाडटाड			लहरेपौवा			धैवुड			हाकु					
	महिला	पुरुष	कु	महिला	पुरुष	कु	महिला	पुरुष	कु	महिला	पुरुष	कु			
	बै	बै	बै	बै	बै	बै	बै	बै	बै	बै	बै	बै			
१०३२	११२१	२१५३	५२१	२५६	२५२९	५१३२	२५६६	२५४६	५१३२	२४६९	२४७५	४९४४	११९४	१३१२	२५०६
११२	१२०	२३२	७३	३५	३३	६०२	३०१	३०१	६०२	२७७	३००	५७७	१५४	१३९	२९३
१६२	१४२	३०४	१७	३९	३४६	६९५	३४९	३४६	६९५	३५५	३३९	६९४	१९०	१९३	३८३
१३५	१६५	३००	१६	१६	३५२	७०६	३५४	३५२	७०६	३६२	३७१	७३३	१५५	१७९	३३४
१३१	१२१	२५२	२६	२६	२७२	५६०	२८८	२७२	५६०	२८३	२६७	५५०	११३	१३५	२४८
८२	९५	१७७	५१	५१	२३३	४९२	२५९	२३३	४९२	२२२	१८९	४११	११०	१३५	२४५
६७	७९	१४६	७३	७३	१६१	३५३	१९२	१६१	३५३	१७१	१५४	३२५	८६	९८	१८४
७२	७१	१४३	५३	५३	१५६	३०३	१४७	१५६	३०३	१३८	१३६	२७४	५५	५३	१०८
६९	८१	१५०	२८	२८	१३०	२७९	१४९	१३०	२७९	१४१	१४३	२८४	७७	७७	१३४
४२	४५	८७	४०	४०	१२३	२४८	१२३	१२५	२४८	१०४	११०	२१४	४५	५४	९९
५०	६१	१११	३१	३१	१०२	१९४	९२	१०२	१९४	९१	१२१	२१२	६१	५१	११२
१९	३१	५०	२५	२५	८४	१५७	७३	८४	१५७	७९	८३	१६२	४७	४१	८८
२७	२६	५३	२४	२४	७६	१४९	७३	७६	१४९	७०	७३	१४३	२५	४५	७०
२६	३०	५६	११	११	७०	१२९	५९	७०	१२९	५२	६९	१२१	४७	३७	८४
१५	३०	४५	९	९	४९	९८	४९	४९	९८	४८	४३	९१	२४	३३	५७
९	१०	१९	९	९	४१	७२	३१	४१	७२	३२	२८	६०	१३	२७	४०
१४	१४	२८	१३	१३	४८	९५	४७	४८	९५	४४	४९	९३	१२	१५	२७

टि.मूरे			धुमन			रूलोगाऊ			स्याऊ			सरमथली		
महिला	पुरुष	बुबै	महिला	पुरुष	बुबै	महिला	पुरुष	बुबै	महिला	पुरुष	बुबै	महिला	पुरुष	बुबै
२४५	२७२	५१७	४५१	५३६	९८७	७७६	७३६	१५१२	९९४	११४७	२१४१	२०८३	२०२५	४१०८
२७	२४	५१	५७	६०	११७	१०५	८४	१८९	१४५	१५१	२९६	२७०	२२२	४९२
२६	३१	५७	६४	६७	१३१	११८	१०५	२२३	१३२	१४७	२७९	३१६	३०४	६२०
३४	२७	६१	४९	४९	९८	१०८	१११	२१९	१२०	११३	२३३	३०९	३०६	६१५
२१	१७	३८	३६	४२	७८	६६	६८	१३४	८२	११४	१९६	२२७	२०३	४३०
२८	२०	४८	५०	५४	१०४	७१	४२	११३	९३	११२	२०५	१६९	१५१	३२०
१०	२४	३४	२६	३६	६२	६३	३९	१०२	६७	११२	१७९	१२९	१२८	२५७
१५	२७	४२	२९	४५	७४	३४	४३	७७	६७	७३	१४०	१२४	११३	२३७
१६	२६	४२	२७	३६	६३	३९	४०	७९	६४	७७	१४१	१०५	११८	२२३
१६	१४	३०	१७	२५	४२	३८	४६	८४	५२	६३	११५	८२	१०२	१८४
१४	१३	२७	२४	२६	५०	२६	२३	४९	२८	४४	७२	७२	६६	१३८
९	१४	२३	१५	२३	३८	२६	३६	६२	३४	२७	६१	७२	८८	१६०
२	१२	१४	२१	१५	३६	१७	१९	३६	१८	२५	४३	४५	५५	१००
१२	१०	२२	२२	२७	४९	१९	३०	४९	३१	३५	६६	६९	६९	१३८
५	४	९	२	१४	१६	१५	१३	२८	१५	२१	४९	३०	३७	६७
६	८	१४	६	८	१४	१६	१९	३५	१६	१७	३३	४०	३४	७४
४	१	५	६	९	१५	१५	१८	३३	१७	१६	३३	२४	२९	५३

यासा	कुवे	३९२९	४२७	५३०	४५०	३२६	३१८	३०३	२४७	२२४	२२२	१९६	१५५	११७	१५६	७०	८७	१०१
	पुरुष	२०५६	२२२	२६३	२४१	१६१	१५६	१४९	१३३	१११	१२३	१०६	९७	५४	९६	३५	४७	६२
	महिला	१८७३	२०५	२६७	२०९	१६५	१६२	१५४	११४	११३	९९	९०	५८	६३	६०	३५	४०	३९

२.१३ गा.वि.स.हरुको वडा अनुसार जनसङ्ख्या, लैंगिक अनुपात, परिवारसङ्ख्या, र औषत परिवारसङ्ख्या

तालिका नं. ३.२

गा.वि.स.हरुको वडा अनुसार जनसङ्ख्या, लैंगिक अनुपात, परिवारसङ्ख्या, र औषत परिवारसङ्ख्या

भोर्ले

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	hDd f
j8f g+=										
जम्मा जनसङ्ख्या	४२२	८७२	९७५	६९७	१२१६	४११	६३६	३३३	४०३	५९६५
पुरुष	२२३	४५७	४८६	३५२	५८८	२०९	३११	१६१	१९६	२९८३
महिला	१९९	४१५	४८९	३४५	६२८	२०२	३२५	१७२	२०७	२९८२
परिवारसङ्ख्या	७९	१८०	१८६	१११	१९७	७५	११६	६३	७१	१०७८
लैङ्गिक अनुपात	११२	११०	९९.४	१०२.०	९३.६	१०३.५	९५.७	९३.६	९४.७	१००.०
औषत परिवारसङ्ख्या	५.३४	४.८४	५.२	६.३	६.२	५.५	५.५	५.३	५.७	५.५

वृद्धिम

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	hDd f
j8f g+=										
जम्मा जनसङ्ख्या	१५७	४०	५६	५५	४२	८३	५३	५७	३४	५७७
पुरुष	७६	२३	२८	३०	२१	४०	२९	२८	१६	२९१
महिला	८१	१७	२८	२५	२१	४३	२४	२९	१८	२८६
परिवारसङ्ख्या	४०	१३	२१	१६	११	२२	१५	१५	१०	१६३
लैङ्गिक अनुपात	९३.८	१३५.३	१००.०	१२०.०	१००	९३.०	१२०.८	९६.६	८८.९	१०१.७
औषत परिवारसङ्ख्या	३.९	३.१	२.७	३.४	३.८	३.८	३.५	३.८	३.४	३.५

चिलिमे

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	hDd f
j8f g+=										
जम्मा जनसङ्ख्या	१८९	१३१	१५३	१९१	१९७	१७०	१३०	१८४	१७६	१५२१
पुरुष	१३१	६७	६९	१०२	१०६	८१	६१	१०१	९४	८१२
महिला	५८	६४	८४	८९	९१	८९	६९	८३	८२	७०९
परिवारसङ्ख्या	४७	३१	३२	४१	४१	३७	२४	३८	३४	२३५
लैङ्गिक अनुपात	२२५.९	१०४.७	८२.१	११४.६	११६.५	९१.०	८८.४	१२१.७	११४.६	११४.५
औषत परिवारसङ्ख्या	४.०	४.२	४.८	४.७	४.८	४.६	५.४	४.८	५.२	६.५

डाँडागाऊँ

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	hDd f
j8f g+=										
जम्मा जनसङ्ख्या	१८४	२३७	१५०	१५४	२१८	२६१	४२०	२४३	२७४	२१४१
पुरुष	९२	११९	७८	८३	११७	१२८	२०७	१२७	१५०	११०१
महिला	९२	११८	७२	७१	१०१	१३३	२१३	११६	१२४	१०४०
परिवारसङ्ख्या	३३	५०	३०	२८	३७	४२	६९	४५	४३	३७७
लैङ्गिक अनुपात	१००	१०१	१०८	११७	११६	९६.२	९७.२	१०९	१२१	१०६
औषत परिवारसङ्ख्या	५.६	४.७	५.०	५.५	५.९	६.२	६.१	५.४	६.४	५.७

धुन्चे

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	hDd f
j8f g+=										
जम्मा जनसङ्ख्या	२२९	७४	१४१	१९६	७६५	१४९	१३४	४९६	१४६	२३३०
पुरुष	१२४	३८	७८	१०३	४३१	७४	७३	३०८	८६	१३१५
महिला	१०५	३६	६३	९३	३३४	७५	६१	१८८	६०	१०१५
परिवारसङ्ख्या	३७	१८	२४	४१	२२५	३२	२४	१४४	२९	५७४
लैङ्गिक अनुपात	११८.१	१०५.६	१२३.८	११०.८	१२९.०	९८.७	११९.७	१६३.८	१४३.३	१२९.६
औषत परिवारसङ्ख्या	६.२	४.१	५.९	४.८	३.४	४.७	५.६	३.४	५.०	४.१

गत्लाड

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	hDd f
j8f g+=										
जम्मा जनसङ्ख्या	१३४	१७५	१३०	१३५	३०९	२८४	२४७	२४१	८४	१७३९

पुरुष	७४	९६	६५	६८	१४८	१५५	१३१	१२१	४२	९००
महिला	६०	७९	६५	६७	१६१	१२९	११६	१२०	४२	८३९
परिवारसङ्ख्या	३०	३७	३३	२८	६१	५९	५३	५०	१५	३६६
लैङ्गिक अनुपात	१२३.३	१२१.५	१००.०	१०१.५	९१.९	१२०.२	११२.९	१००.८	१००.०	१०७.३
औषत परिवारसङ्ख्या	४.५	४.७	३.९	४.८	५.१	४.८	४.७	४.८	५.६	४.८

गोल्जुड

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	hDd f
j8f g+=										
जम्मा जनसङ्ख्या	११६	१६०	८२	७२	९८	६९	३२४	७६	१८६	११८३
पुरुष	८८	१०७	४५	४०	५१	३४	१७३	४०	९४	६७२
महिला	२८	५३	३७	३२	४७	३५	१५१	३६	९२	५११
परिवारसङ्ख्या	२७	४६	२१	१७	२४	१८	७६	२१	४८	२९८
लैङ्गिक अनुपात	३१४.३	२०१.९	१२१.६	१२५.०	१०८.५	९७.१	११४.६	१११.१	१०२.२	१३१.५
औषत परिवारसङ्ख्या	४.३	३.५	३.९	४.२	४.१	३.८	४.३	३.६	३.९	४.०

हाकु

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	hDd f
j8f g+=										
जम्मा जनसङ्ख्या	२०९	२९१	२९३	२०३	२६४	१५६	२५८	५२१	३११	२५०६
पुरुष	११३	१६३	१४५	१००	१३६	७८	१२९	२८६	१६२	१३१२
महिला	९६	१२८	१४८	१०३	१२८	७८	१२९	२३५	१४९	११९४
परिवारसङ्ख्या	४२	५९	५६	३७	५२	२९	४८	७८	४८	४४९
लैङ्गिक अनुपात	११७.७	१२७.३	९८.०	९७.१	१०६.३	१००.०	१००.०	१२१.७	१०८.७	१०९.९
औषत परिवारसङ्ख्या	५.०	४.९	५.२	५.५	५.१	५.४	५.४	६.७	६.५	५.६

धैवुड

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	hDd f
j8f g+=										
जम्मा जनसङ्ख्या	४४९	५३२	३५१	४४२	६१७	४१४	७८६	५४७	८०६	४९४४
पुरुष	२३०	२६८	१७६	२१४	३२६	२०२	४०७	२६२	३९०	२४७५
महिला	२१९	२६४	१७५	२२८	२९१	२१२	३७९	२८५	४१६	२४६९

परिवारसङ्ख्या	७७	१०६	६२	८४	१३७	७२	१७१	१०४	१४०	९५३
लैङ्गिक अनुपात	१०५.०	१०१.५	१००.६	९३.९	११२.०	९५.३	१०७.४	९१.९	९३.८	१००.२
औषत परिवारसङ्ख्या	५.८	५.०	५.७	५.३	४.५	५.८	४.६	५.३	५.८	५.२

लहरेपौवा

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	hDd f
j8f g+=										
जम्मा जनसङ्ख्या	८६१	६७५	५६५	६०९	५०७	४५२	४१४	६४५	४०४	५१३२
पुरुष	४२७	३३९	२७०	३०९	२४२	२४२	२०६	३२१	१९०	२५४६
महिला	४३४	३३६	२९५	३००	२६५	२१०	२०८	३२४	२१४	२५८६
परिवारसङ्ख्या	१७२	११८	९२	११४	१०३	८७	६९	१२०	६५	९४०
लैङ्गिक अनुपात	९८.४	१००.९	९१.५	१०३.०	९१.३	११५.२	९९.०	९९.१	८८.८	९८.५
औषत परिवारसङ्ख्या	५.०	५.७	६.१	५.३	४.९	५.२	६.०	५.४	६.२	५.५

लाडटाड

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	hDd f
j8f g+=										
जम्मा जनसङ्ख्या	८६	३८	२५	३७	३८	४४५	१२३	२२	१०७	५२१
पुरुष	४६	१८	१२	१५	१८	१६	६१	११	५५	२५२
महिला	४०	२०	१३	२२	२०	४२९	६२	११	५२	२६९
परिवारसङ्ख्या	२७	१०	७	७	१०	१४	३४	६	२८	१४३
लैङ्गिक अनुपात	११५	९०	९२.३	६८.२	९०.०	३.७	९८.४	१००.०	१०५.८	९३.७
औषत परिवारसङ्ख्या	३.२	३.८	३.६	५.३	३.८	३१.८	३.६	३.७	३.८	३.६

राम्चे

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	hDd f
j8f g+=										
जम्मा जनसङ्ख्या	९७	१९१	३१३	२६८	२४९	२१४	१७८	३०६	३३७	२१५३
पुरुष	५७	१०३	१५३	१४९	१२६	१०८	८६	१५२	१८७	११२१
महिला	४०	८८	१६०	११९	१२३	१०६	९२	१५४	१५०	१०३२
परिवारसङ्ख्या	१६	२९	६५	५२	४०	४०	३१	५८	६६	३९७
लैङ्गिक अनुपात	१४२.५	११७.०	९५.६	१२५.२	१०२.४	१०१.९	९३.५	९८.७	१२४.७	१०८.६

औषत परिवारसङ्ख्या	६.०६	६.५९	४.८२	५.१५	६.२	५.३५	५.७४	५.३	५.१	५.४२
----------------------	------	------	------	------	-----	------	------	-----	-----	------

सरमथली

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	hDd f
j8f g+=										
जम्मा जनसङ्ख्या	५१४	२७५	४०९	२९४	५६७	६२६	३९४	४३६	५९३	४१०८
पुरुष	२५६	१३४	२०६	१४४४	२७७	३०६	१९३	२०९	३००	२०२५
महिला	२५८	१४१	२०३	११५०	२९०	३२०	२०१	२२७	२९३	२०८३
परिवारसङ्ख्या	९३	४४	६४	५०	९१	१०१	७१	९५	११९	७२८
लैङ्गिक अनुपात	९९.२	९५.०	१०१.५	१२५.६	९५.५	९५.६	९६.०	९२.१	१०२.४	९७.२
औषत परिवारसङ्ख्या	५.५	६.३	६.४	५.९	६.२	६.२	५.५	४.६	५.०	५.६

स्याफ्रु

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	hDd f
j8f g+=										
जम्मा जनसङ्ख्या	१२७	१३४	३५२	२३३	२८२	१४९	१८०	६१	६२३	२१४१
पुरुष	६८	६८	१८१	१३५	१३२	७७	८७	२४	३७५	११४७
महिला	५९	६६	१७१	९८	१५०	७२	९३	३७	२४८	९९४
परिवारसङ्ख्या	३३	२७	८७	५१	५८	२७	४०	१६	१४५	४८४
लैङ्गिक अनुपात	११५.३	१०३.०	१०५.८	१३७.८	८८.०	१०६.९	९३.५	६४.९	१५१.२	११५.४
औषत परिवारसङ्ख्या	३.८	५.०	४.०	४.६	४.९	५.५	४.५	३.८	४.३	४.४

ठूलोगाऊँ

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	hDd f
j8f g+=										
जम्मा जनसङ्ख्या	१७१	११४	९२	११४	१५४	२७२	९४	२१३	२८८	१५१२
पुरुष	७८	६०	४८	६०	७१	१३५	४९	१०२	१३३	७३६
महिला	९३	५४	४४	५४	८३	१३७	४५	१११	१५५	७७६
परिवारसङ्ख्या	३७	२१	१६	२५	३२	५३	२१	४०	४८	२९३
लैङ्गिक अनुपात	८३.९	१११.१	१०९.१	१११.१	८५.५	९८.५	१०८.९	९१.९	८५.८	९४.८
औषत परिवारसङ्ख्या	४.६	५.४	५.८	४.६	४.८	५.१	४.५	५.३	६.०	५.२

थुमन

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	hDd f
j8f g+=										
जम्मा जनसङ्ख्या	१३२	७३	११९	५४	६२	९१	९९	२२०	१३७	९८७
पुरुष	६५	३५	६५	३७	३६	५५	५१	११३	७९	५३६
महिला	६७	३८	५४	१७	२६	३६	४८	१०७	५८	४५१
परिवारसङ्ख्या	३१	१७	२८	१४	१३	२६	२३	४५	२५	२२२
लैङ्गिक अनुपात	९७.०	९२.१	१२०.४	२१७.६	१३८.५	१५२.८	१०६.३	१०५.६	१३६.२	११८.८
औषत परिवारसङ्ख्या	४.३	४.३	४.३	३.९	४.८	३.५	४.३	४.९	५.५	४.४

टिमुरे

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	hDd f
j8f g+=										
जम्मा जनसङ्ख्या	४३	३१	१७	९१	९८	८०	२४	५७	७६	५१७
पुरुष	२६	१६	९	५४	५०	३८	१२	३१	३६	२७२
महिला	१७	१५	८	३७	४८	४२	१२	२६	४०	२४५
परिवारसङ्ख्या	११	८	६	१६	१७	१५	५	११	१३	१०२
लैङ्गिक अनुपात	१५२.९	१०६.७	११२.५	१४५.९	१०४.२	९०.५	१००.०	११९.२	९०.०	१११.०
औषत परिवारसङ्ख्या	३.९	३.९	२.८	५.७	५.८	५.३	४.८	५.२	५.८	५.१

यासा

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	hDd f
j8f g+=										
जम्मा जनसङ्ख्या	७४१	३११	१०६	३३८	३४७	४५५	५८०	६५८	३९३	३९२९
पुरुष	३९४	१६९	५५	१७३	१७१	२३९	२९६	३४७	२१२	२०५६
महिला	३४७	१४२	५१	१६५	१७६	२१६	२८४	३११	१८१	१८७३
परिवारसङ्ख्या	१५४	६९	२३	६१	५८	९७	१२५	१३०	८०	७९७
लैङ्गिक अनुपात	११३.५	११९.०	१०७.८	१०४.८	९७.२	११०.६	१०४.२	१११.६	११७.१	१०९.८
औषत परिवारसङ्ख्या	४.८	४.५	४.६	५.५	६.०	४.७	४.६	५.१	४.९	४.९

२.१४ गा.वि.स. अनुसार १० वर्ष वा सो भन्दा माथिल्लो उमेर समूहको वैवाहिक स्थिति

गा.वि.स. अनुसार १० वर्ष वा सो भन्दा माथिल्लो उमेर समूहको वैवाहिक स्थिति

क्र.सं.	गा.वि.स.	कुल जनसङ्ख्या	अविवाहित	एक विवाह	बहुविवाह	पुनःविवाह	विधवा/ विधुर	सम्बन्ध विच्छेद	छेदिएको	उल्लूख नभएको
१	भोर्ले	४२९६	१४४६	२४४४	१०२	१५०	१३८	३	२	१०
२	वृदिम	४५४	१३०	३०६	७	३	०	०	०	८
३	चिलिमे	११२४	३९२	६०८	३०	४०	४७	०	६	२
४	डाँडागाऊँ	१५४५	५५८	८७५	४३	२५	३८	२	२	२
५	धुन्चे	१७९६	५४७	१०८६	११६	२	२३	४	१०	८
६	गत्लाड	१३१०	४९५	७२१	६	१	८३	१	०	४
७	गोल्जुड	९०३	२८१	५१७	१६	२९	५०	१	९	०
८	हाकु	१८३८	५६६	११२५	४८	५३	३९	६	०	०
९	धैबुड	३६८१	१३०७	२०३२	५८	८०	१२३	७	४९	२४
१०	लहरेपौवा	३८२९	१३३३	२२९४	७६	६७	४९	३	१	६
११	लाडटाड	४०५	१२४	२२६	३	८	२७	९	७	१
१२	राम्चे	१६२२	५३०	१०३५	४	१५	३५	०	१	१
१३	सरमथली	२९८८	११२०	१६८२	६६	३२	७३	३	५	७
१४	स्याफ्रु	१५४९	४९१	९१२	१७	३९	६६	५	११	७
१५	ठूलोगाऊँ	११०४	३७६	५९४	३	७३	५४	३	१	०
१६	थुमन	७४१	२६८	३८२	४	३३	५०	४	०	०
१७	टिमुरे	४१२	१७७	१९४	८	०	२८	५	०	०
१८	यासाँ	२९७९	९३५	१७९१	५१	५७	१२६	९	३	७

२.१५ गा.वि.स. अनुसार जन्मस्थानको आधारमा जनसङ्ख्या

क्र.सं.	गा.वि.स.	कुल जनसङ्ख्या	स्वदेशमा जन्मेको	सोहि जिल्लामा जन्मेको	अर्को जिल्लामा जन्मेका		विदेशमा जन्मेको
					गा.वि.स.	न.पा.	
१	भोर्ले	५९६५	५९६२	५७३४	२२०	८	३
२	वृदिम	५७७	५७७	५६९	७	१	०
३	चिलिमे	१५२१	१५१९	१४२९	८६	४	२
४	डाँडागाऊँ	२१४१	२१३८	२०२०	११४	४	३

५	धुन्चे	२३३०	२३२४	१७३८	४८३	१०३	६
६	गत्लाड	१७३९	१७३८	१७१७	२१	०	१
७	गोल्जुड	११८३	११६३	१०३०	११३	२०	२०
८	हाकु	२५०६	२५०६	२४८७	१६	३	०
९	धैवुड	४९४४	४९३१	४४५०	४४९	३२	१३
१०	लहरेपौवा	५१३२	५१३१	४७२०	४०७	४	१
११	लाडटाड	५२१	५१७	४९८	१८	१	४
१२	राम्चे	२१५३	२१५२	२१२९	२२	१	१
१३	सरमथली	४१०८	४१०७	३९५१	१४९	७	१
१४	स्याफ्रु	२१४१	२११०	१९२१	१७६	१३	३१
१५	ठूलोगाऊँ	१५१२	१५११	१३७६	१३५	०	१
१६	थुमन	९८७	९८७	९११	७४	२	०
१७	टिमुरे	५१७	५१२	४९४	१२	६	५
१८	यासाँ	३९२९	३९२९	३९०८	१८	३	०

२.१६ गा.वि.स. अनुसार जन्मिएको देशको आधारमा जनसङ्ख्या

गा.वि.स. अनुसार जन्मिएको देशको आधारमा जनसङ्ख्या

क्र. सं.	गा.वि.स.	कुल जनसंख्या	नेपाल	भारत	चिन	पाकिस्तान	बंगलादेश	अन्य एशियाली	अन्य देश
१	भोर्ले	५९६५	५९६५	०	०	०	०	०	०
२	वृदिम	५७७	५७६	०	०	०	०	०	०
३	चिलिमे	१५२१	१५२१	०	०	०	०	०	०
४	डाँडागाऊँ	२१४१	२१४१	०	०	०	०	०	०
५	धुन्चे	२३३०	२३२६	०	१	०	०	०	०
६	गत्लाड	१७३९	१७३६	०	०	१	०	०	०
७	गोल्जुड	११८३	११६४	१९	०	०	०	०	०
८	हाकु	२५०६	२५०६	०	०	०	०	०	०
९	धैवुड	४९४४	४९३४	०	०	०	०	०	०
१०	लहरेपौवा	५१३२	५१३२	०	०	०	०	०	०
११	लाडटाड	५२१	५१७	०	२	२	०	०	०
१२	राम्चे	२१५३	२१४७	०	०	०	०	०	०
१३	सरमथली	४१०८	४१०७	०	०	०	०	०	०
१४	स्याफ्रु	२१४१	२१३९	०	०	०	०	०	०
१५	ठूलोगाऊँ	१५१२	१५१२	०	०	०	०	०	०
१६	थुमन	९८७	९८५	०	०	०	०	०	०
१७	टिमुरे	५१७	४८५	०	३२	०	०	०	०

२.१७ गा.वि.स. अनुसार जातजातिको विवरण

गा.वि.स. अनुसार जातजातिको विवरण-१

गा.वि.स.	भोर्ले	वृदिम	चिलिमे	डाँडागाऊँ	धुन्चे	गत्लाड	गोल्लुङ	हाक्	धैवुङ	लहरेपौवा
तामाङ	३९०४	५२६	१४०५	१४६९	११६०	१६६०	९५८	२३३५	१२४३	१५४६
ब्राम्हण पहाड	११७७	४	२२	३२३	२५०	२२	४४	९	२७२२	२०४८
क्षेत्री	७३	४	५	५७	९६	०	३१	१	२०६	४०२
मगर	५८	०	७	९	४६	४	२	०	१३१	२४२
गुरुङ	४६०	९	१८	२५५	३३७	३	२२	८३	१४२	६४
ब्राम्हण तराई	०	०	०	१	७	०	०	१	०	०
थारु	६	१	३	४	४	३	२०	१	०	९
नेवार	४२	४	१५	०	१३४	०	५९	१४	४८	२४८
मुस्लिम	१	१	०	१	३	१	०	०	०	१
यादव	२	०	१	४	१४	२	०	५	६	१
दमाई	८	०	०	४	८	०	१	०	१५७	१११
कामि	१९५	०	१४	०	६३	३२	१६	८	८८	१६८
सार्कि	१	०	०	०	०	०	०	२४	०	०
तेलि	२	२	२	४	७	५	०	१९	११	२२
लिम्बु	३	१	१	०	०	०	०	०	०	३
वानिया	१	०	०	०	३	०	०	२	८	४
सुनार	२४	०	०	०	५	०	०	०	०	८
शेर्पा	०	१	०	०	७८	०	०	०	६१	२७
केवट	०	१	६	०	०	०	०	०	०	०
ठकुरी	०	४	०	०	२४	०	०	०	३	०
पहारी	०	४	०	०	०	०	०	०	०	०
सन्ध्यासी	०	०	१	०	६	१	०	०	४	०
सुठी	०	०	१	०	१	०	१	०	०	०
खत्वे	०	०	२	०	०	०	०	०	०	०
वराई	०	०	५	०	०	०	१	०	०	०
कोइरी	०	०	०	५	३	०	१	०	३	३
हजाम	०	०	०	१	१३	०	०	४	०	०
कायस्त	०	०	०	०	६	०	०	०	०	१
माभि	०	०	०	०	८	०	०	०	०	०
गनगाई	०	०	१	१	०	०	०	०	०	०
राई	०	०	०	०	१६	०	४	०	७	०
चमार, हरिजन	०	०	०	०	१	०	०	०	०	१
कुमाल	०	०	०	०	५	०	०	०	०	०
थकाली	०	०	०	०	४	०	०	०	०	०
कुर्मि	०	०	०	०	१	०	०	०	०	०
भुजेल	०	०	०	०	३	०	०	०	०	०
जिरेल	०	०	०	०	१	०	०	०	०	०
राउत	०	०	०	०	४	०	०	०	०	०

कलवार	०	०	०	०	०	०	१	०	०	०
बंगाली	०	०	०	०	०	०	१	०	०	०
हलुवाई	०	०	०	०	०	०	०	१	७	०
मलाह	०	०	०	०	०	०	०	१	०	११
राजवंशी	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१२
	०	०	०	०	०	०	०	०	०	
उल्लेख नभएको दलित	०	०	०	०	१०	१	०	०	५६	४१
उल्लेख नभएको	८	१५	१२	३	८	५	२	०	४१	१६९

गा.वि.स. अनुसार जातजातिको विवरण-२

गा.वि.स.	लाडटाड	राम्चे	सरमथली	स्याफ्रु	ढूलोगाऊँ	थुमन	टिमुरे	यासाँ	रसुवा
तामाड	४४४	२०७७	३०६५	१८४९	३८९	९२३	४१७	३०५७	२८४२७
ब्राम्हण पहाड	०	१९	१५१	४४	११९	३	७	७	६९७१
क्षेत्री	०	१२	१६५	३८	५२	५	२०	२	११६९
मगर	०	०	०	७	०	०	७	२	५१५
गुरुड	३	०	०	४०	८२५	५०	१	६६६	२९७८
ब्राम्हण तराई	०	०	०	०	०	०	०	०	९
थारु	१२	११	६	२	४		१	१	८८
नेवार	६	०	५२९	११	६	१	६०	४	११८१
मुस्लिम	०	०	०	०	०	०	०	०	८
यादव	०	०	१	७	१	०	०	४	४८
दमाई	०	०	७	०	२२	०	०	०	३१८
कामि	०	१५	१११	२५	७०	३	०	८६	८९४
सार्कि	०	०	०	०	०	०	०	०	२५
तेलि	१	१	१	०	०	०	०	२	७९
लिम्बु	०	०	०	३	०	०	०	०	११
वानिया	०	०	०	१	०	०	०	०	१९
सुनार	०	०	०	०	०	०	०	१	३८
शेर्पा	३१	८	५७	९९	०	०	३	७५	४४०
केवट	०	०	१	०	०	०	०	१	९
ठकुरी	०	०	०	०	०	०	०	०	३१
पहारी	०	०	०	०	०	०	०	०	४
सन्यासी	०	०	०	७	०	०	०	०	१९
सुढी	०	०	०	०	०	०	०	०	३
खत्वे	०	०	०	०	०	०	०	०	२
वराई	०	०	०	०	०	०	०	०	७
कोइरी	०	०	०	०	०	०	०	०	१५
हजाम	०	४	०	०	१	०	०	०	२३
कायस्त	०	२	०	०	१	२	०	०	१२
माभि	४	०	०	०	०	०	०	०	१२
गनगाई	०	०	०	०	१	०	०	०	३
राई	१४	०	०	४	०	०	०	०	४५
चमार, हरिजन	०	०	०	०	०	०	०	०	२
कुमाल	०	०	०	०	०	०	०	०	६
थकाली	०	०	०	०	०	०	०	०	४
कुर्मि	०	०	१	०	०	०	०	०	२
भुजेल	०	०	१	०	०	०	०	०	४

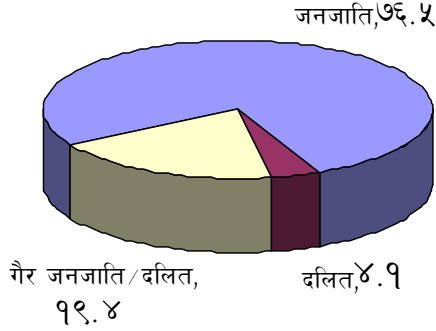
जिरेल	०	०	०	०	०	०	०	०	१
राउत	०	०	०	०	०	०	०	०	४
कलवार	०	०	१	०	०	०	०	०	२
धानुक	०	०	०	०	०	०	१	०	१
दनुवार	०	०	०	०	०	०	१	०	१
मलाह	०	०	०	०	०	०	०	०	११
राजवंशी	०	०	०	०	०	०	०	०	१२
भोटे	३	०	०	३	०	०	०	०	६
चेपाड	०	४	०	०	०	०	०	०	४
हलुवाई	०	०	०	०	०	०	०	०	७
बंगाली	०	०	०	०	०	०	०	०	२
उल्लेख नभएको दलित	०	०	४	०	१३	०	१	०	१२६
उल्लेख नभएको	३	०	७	१	८	०	१	०	२८३

२.१८ गा.वि.स. अनुसार जनजाति र दलितको विवरण

गा.वि.स. अनुसार जनजाति र दलितको विवरण

क्र.स.	गा.वि.स.	जनसंख्या	जनजाति	प्रतिशत	दलित	प्रतिशत
१	भोलैं	५९६५	४४७९	७५.१	२२८	३.८
२	वृदिम	५७७	५४६	९४.६	४	०.७
३	चिलिमे	१५२१	१४५८	९५.९	२४	१.६
४	डाँडागाऊँ	२१४१	१७५२	८१.८	५	०.२
५	धुन्चे	२३३०	१८३५	७८.८	११०	४.७
६	गत्लाड	१७३९	१६७८	९६.५	३३	१.९
७	गोल्जुड	११८३	१०८५	९१.७	२१	१.८
८	हाकु	२५०६	२४५५	९८.०	३४	१.४
९	धैवुड	४९४४	१६५८	३३.५	३०४	६.१
१०	लहरेपौवा	५१३२	१८३७	३५.८	६८६	१३.४
११	लाडटाड	५२१	५१४	९८.७	४	०.८
१२	राम्चे	२१५३	२१०२	९७.६	२०	०.९
१३	सरमथली	४१०८	३६६१	८९.१	१२२	३.०
१४	स्याफ्रु	२१४१	२०२६	९४.६	२५	१.२
१५	ठूलोगाऊँ	१५१२	१२२७	८१.२	१०५	६.९
१६	थुमन	९८७	९७६	९८.९	३	०.३
१७	टिमुरे	५१७	४८७	९४.२	२	०.४
१८	यासा	३९२९	३८०७	९६.९	८८	२.२
	रसुवा	४३९०६	३३५८३	७६.५	१८१८	४.१

जातजाति

नोट : राष्ट्रिय दलित आयोग अनुसार दलित वर्ग : लोहार, सुनार, कामी, दमाई, साकी, वादी, गाईने, कसाई, कुसले, कुचे, च्यामे, पोडे, चमार, धोवी, पासवान, तत्मा, डोम, बातर, खत्वे, मुसहर, सन्थाल, सतार, हलखोर
तत्कालिन श्री ५ को सरकारबाट सूचिकृत जनजाति वर्ग : किसान, कुमाल, कुशपडिया, कुसुण्डा, गनगाई, गुरुड, चेपाड, छन्त्याल, छैरोत्तन, जिरेल, भाँगड, डोल्पो, ताडवे, ताजपुरिया, तामाड, थकाली, तिनगाउँले, तोफ्केगोले, थामी, थारु, धुदाम, दनुवार, दराई, दुरा, धिमाल,नेवार, राजवंशी (धानुक), पहारी, फ्रि, नकारिया, वरामो, वाह्रगाउले, वोटे, भुजेल, भोटे, मगर, माभी, माफाली, मेचे (वाडो), मुगाली, याक्खा, राई, राउटे, कोचे(राजवंशी), राभी, लार्के, लिम्बु, लेप्चा, ल्होमी (सिडसावा), ल्होपा, बालुङ, व्यासी, शेर्पा, सतार (सन्थाल), सियार, सुनुवार, सुरेल, हायू, ह्योल्मो ।

२.१९ गा.वि.स./न.पा.अनुसार मातृभाषा सम्बन्धी विवरण

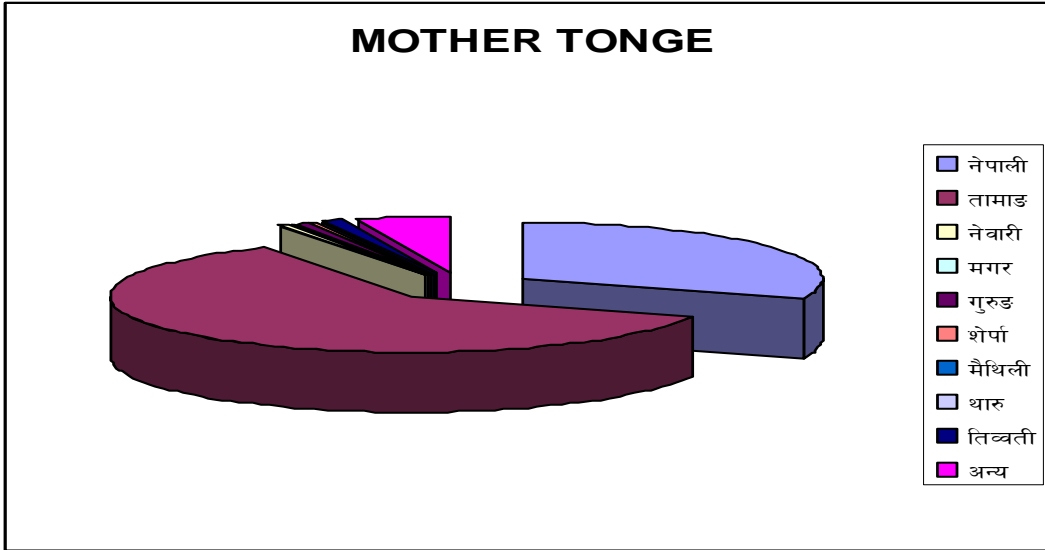
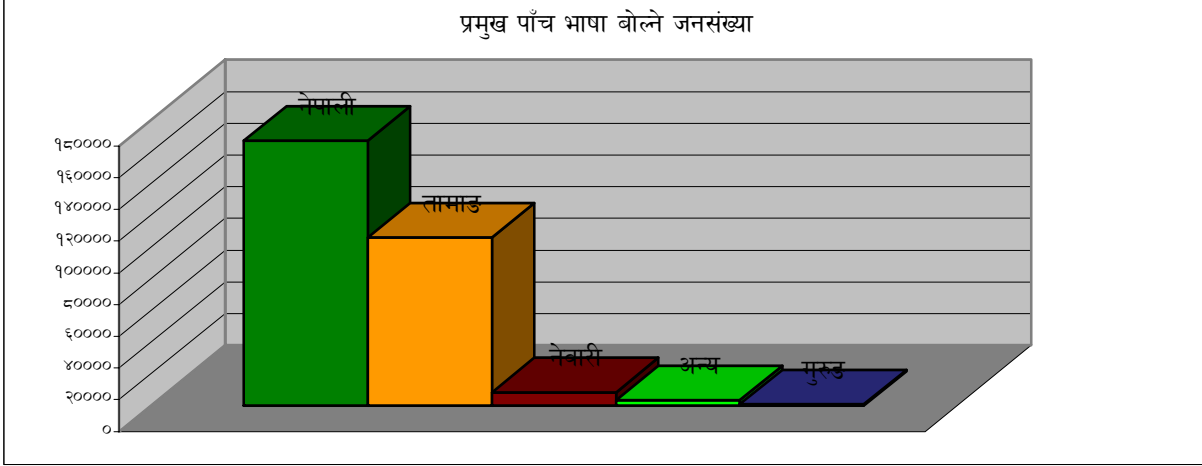
तालिका नं ३.७

गा.वि.स./न.पा.अनुसार मातृभाषा सम्बन्धि विवरण

क्र.सं.	गा.वि.स.	नेपाली	तामाङ	नेवारी	मगर	गुरुङ	शेर्पा	मैथिली	थारु	तिब्बती	अन्य	जम्मा
१	भोर्ले	१९७१	३७५१	-	-	२२५	-	-	-	-	१८	५९६५
२	वृदिम	१५	७८	-	-	-	-	-	-	-	४८४	५७७
३	चिलिमे	४५	१४२२	१३	-	-	-	१२	-	-	२९	१५२१
४	डाँडागाऊँ	१४३३	६९४	-	-	-	-	१०	-	-	४	२१४१
५	धुन्चे	५३९	१५१३	१२८	१९	३१	१३	२८	-	-	५९	२३३०
६	गत्लाड	२४	१६९६	-	-	-	-	-	-	-	१९	१७३९
७	गोल्जुङ	८०	९८७	५६	-	-	११	-	१५	-	३४	११८३
८	हाकु	५४	२४४४	-	-	-	-	-	-	-	८	२५०६
९	धैवुङ	३४१६	१४३२	१६	४७	-	-	२३	-	-	१०	४९४४
१०	लहरेपौवा	३४३०	१५४२	७१	-	-	-	-	-	-	८९	५१३२
११	लाडटाड	-	-	-	-	-	-	-	-	४९२	२९	५२१
१२	राम्चे	४६	२०६३	-	-	-	-	-	-	-	४४	२१५३
१३	सरमथली	११९६	२७३५	१०	-	-	-	-	-	-	१६७	४१०८

१४	स्याफ्रु	११७	१८७४	-	-	-	१११	-	-	-	३९	२१४१
१५	ठूलोगाऊँ	१०७६	३८८	-	-	४३	-	-	-	-	५	१५१२
१६	थुमन	१०	३६५	-	-	-	-	-	-	-	६१२	९८७
१७	टिमुरे	४४	-	-	-	-	-	-	-	-	४७३	५१७
१८	यासा	९६	३७९६	-	-	-	-	-	-	-	३७	३९२९
	रसुवा	१३५९२	२६७८०	२९४	६६	२९९	१३५	७३	१५	४९२	२१६०	४३९०६
	प्रतिशत	३०.९६	६०.९९	०.६७	०.१५	०.६८	०.३१	०.१७	०.०३	१.१२	४.९२	१००.००

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

२.२० धर्म सम्बन्धी विवरण

#=&=! wd{ ;DjGwL ;fdfGo lj/0f

तालिका नं. ३.८.१
धर्म सम्वन्धी विवरण

धर्म	हिन्दु	बौद्ध	इस्लाम	किराँत	अन्य
जनसङ्ख्या	१७५८८७	१०९३६६	३८३	१००	१६८९
प्रतिशत	६१.१९	३८.०५	०.१३	०.०३	०.६०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

नेपालको कूल जनसंख्यामा सबैभन्दा धेरै अर्थात १५.८० प्रतिशत क्षेत्रिको जनसंख्या रहेको छ । त्यसपछि बाहुन, मगर, थारु र तामाङको जनसंख्या क्रमशः १२.७४, ७.१४, ६.७५ र ५.६४ प्रतिशत छ । धार्मिक आधारमा हिन्दु, बौद्ध, मुस्लिम र किराँतको जनसंख्या क्रमशः ८०.६२, १०.७४, ४.२० र ३.६० प्रतिशत छ । त्यस्तै ४८.६१ प्रतिशतले नेपाली भाषा, १२.३०, ७.५३, ५.८६, ५.१९ प्रतिशतले क्रमशः मैथिलि, भोजपुरी, थारु र तामाङ भाषालाई मातृभाषाको रूपमा प्रयोग गर्दछन् ।

२.२०.१ गा.वि.स./न.पा. अनुसार धर्म सम्वन्धी विवरण

तालिका नं. ३.८.१
गा.वि.स./न.पा. अनुसार धर्म सम्वन्धी विवरण

क्र.सं.	गा.वि.स.	जम्मा	हिन्दु	बौद्ध	इस्लाम	किराँत	जैन	क्रिस्चियन	सिख	वहाई	अन्य
१	भोर्ले	५४४४	३४२९	१९५३	३	०	०	५५	०	०	४
२	वृदिम	२४४५	८७६	१५६२	०	०	१	४	०	०	२
३	चिलिमे	५५४	७५	४६६	०	०	०	१३	०	०	०
४	डाँडागाऊँ	७७७६	५००३	२७०७	२	०	०	०	०	२	६२
५	धुन्चे	४०३७	२४२	३७९३	१	०	०	०	०	०	१
६	गत्लाड	३९६१	३५८५	३७०	०	०	०	६	०	०	०
७	गोल्जुड	३५१३	१४३	२९०१	०	०	६	४६३	०	०	०
८	हाकु	२११९३	१९६०१	१२६४	२४३	०	०	७७	१	१	६
९	धैवुड	३५२३	३११२	४११	०	०	०	०	०	०	०
१०	लहरेपौवा	२५९७	२२१	२३४४	१	०	०	१६	०	०	१५
११	लाडटाड	५९७३	५५२१	४४४	०	८	०	०	०	०	०
१२	राम्चे	३६१३	१९५८	१५९६	०	०	०	५	०	०	५४
१३	सरमथली	५८९९	५६०१	२१७	०	७२	०	९	०	०	०
१४	स्याफ्रु	३५७४	२२२३	१३३९	१	११	०	०	०	०	०
१५	ठूलोगाऊँ	२१९४	५७७	१६०९	०	०	०	८	०	०	०
१६	थुमन	३४०५	१०७७	२३२५	३	०	०	०	०	०	०
१७	टिमुरे	४१४९	२५२	३७६१	१	०	०	१३५	०	०	०
१८	यासाँ	७३२७	५९७२	१३५४	१	०	०	०	०	०	०
	रसुवा	२८७४२५	१७५८८७	१०९३६६	३८३	१००	१०	१४८१	९	३	१८६
	प्रतिशत	१००.००	६१.१९	३८.०५	०.१३	०.०३	०.००३	०.५६	०.००३	०.००१	०.०७

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

२.२१ जनसङ्ख्याको अनुमान (Population Projection⁸) - वि.सं. २०५८-२०७८

तालिका नं. ३.९

जनसङ्ख्याको अनुमान (इ.सं. २००१-२०२१)

वि.सं.	जम्मा	पुरुष	महिला
२०५८	४४७३१	२३३५५	२१३७६
२०६३	४९६३७	२५६९७	२३९४०
२०६८	५४४५३	२७९२६	२६५२६
२०७३	५९३५९	३०१६१	२९१९८
२०७८	६४४९७	३२४६२	३२०३५

नेपालको जनसंख्या वि.सं २०६३ मा २५८८६७३६ पुगेको तथा आगामि २०६८ को गणनामा २८५८४९७५ पुग्ने अनुमान गरिएको छ । त्यसैगरी सो संख्या वि.सं २०७२ मा ३१३२७३४१ पुगी आगामि १५ बषपछि अर्थात २०७८ मा ३४१७२१४४ पुग्नेछ ।

श्रोत : POPULATION PROJECTION FOR NEPAL 2001–2021, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

⁸ Component Method ;f/ Medium Variant Scannerio k/of]u u/L k/If]kof ul/Psf] .

शिक्षा

सार संक्षेप

पूर्व-प्राथमिकदेखि स्नातक तहसम्मको अध्यापन हुने शैक्षिक संस्थाहरु रहेको यस जिल्लाको समग्र साक्षारता दर (६ वर्ष वा सो भन्दा माथिल्लो उमेर समूहको जनसंख्याको) ३४.० प्रतिशत र पुरुष तथा महिलाको साक्षारता दर क्रमशः ४२.५ र २४.५ प्रतिशत रहेको छ । विद्यालयको सबै तहमा विद्यार्थि-शिक्षक अनुपात २४.९३ (प्रत्येक २४ जना विद्यार्थि बराबर एक शिक्षक) तथा शिक्षक-विद्यालय अनुपात ३.६३ (एक विद्यालय बराबर करिब ४ जना शिक्षक) रहेको छ । जिल्लाको प्रति हजार जनसङ्ख्या बराबर २.९९ वटा विद्यालयहरु पर्दछन् । आर्थिक वर्ष २०६२/६३ सम्म कुल ९२३ वटा सामुदायिक विद्यालयहरु, ३ वटा उच्च-माध्यामिक विद्यालयहरु र एक क्याम्पस सञ्चालनमा रहेको तथ्याङ्क छ । सामुदायिक विद्यालयहरुमा सबै तहमा गरी कुल ४४७ शिक्षकहरु अध्यापनरत छन् भने ९२७५९ जना विद्यार्थिहरु अध्ययनरत छन् ।

३.१ आधारभूत शैक्षिक विवरणहरु

तालिका २.५
आधारभूत शैक्षिक विवरणहरु :

क्र.सं.	विवरण	इकाइ	मान	कैफियत
१	समग्र साक्षारता दर ^९ (Overall Literacy Rate)	प्रतिशत	३४.०	
१.१	पुरुष साक्षारता दर	प्रतिशत	४२.५	
१.२	महिला साक्षारता दर	प्रतिशत	२४.५	
१.३	प्रौढ साक्षारता दर	प्रतिशत	२५.७	
१.३.१	प्रौढ साक्षारता दर-पुरुष	प्रतिशत	३५.५	
१.३.२	प्रौढ साक्षारता दर-महिला	प्रतिशत	१४.५	
२	विद्यार्थि शिक्षक अनुपात (Teachers-Student Ratio) ^{१०}	अनुपात	२४.९३	
२.१	प्राथमिक तहमा विद्यार्थि शिक्षक अनुपात	अनुपात	२४.०३	
२.२	निम्न माध्यामिक तहमा विद्यार्थि शिक्षक अनुपात	अनुपात	२८.५६	
२.३	माध्यामिक तहमा विद्यार्थि शिक्षक अनुपात	अनुपात	१९.३७	
३	Prime Age मा साक्षर महिला पुरुष अनुपात ^{११}	अनुपात	०.५६	
४	प्रति हजार जनसङ्ख्यामा विद्यालयको जम्मा सङ्ख्या	सङ्ख्या	२.९९	
४.१	प्रति हजार जनसङ्ख्यामा प्राथमिक विद्यालयको सङ्ख्या	सङ्ख्या	२.२७	
४.२	प्रति हजार जनसङ्ख्यामा नि.मा. विद्यालयको सङ्ख्या	सङ्ख्या	०.४०	
४.३	प्रति हजार जनसङ्ख्यामा माध्यामिक विद्यालयको सङ्ख्या	सङ्ख्या	०.२४	
४.४	प्रति हजार जनसङ्ख्यामा उच्च मा. वि.को सङ्ख्या	सङ्ख्या	०.०७	
४.५	प्रति हजार जनसङ्ख्यामा क्याम्पसको सङ्ख्या	सङ्ख्या	०.०२	
५	सबै तहमा कुल भर्नादर ^{१२}	सङ्ख्या	११४८६	
५.१	प्राथमिक तहमा कुल भर्नादर	सङ्ख्या	९०८२	

^९ ६ वर्ष वा सोभन्दा माथिल्लो उमेर समूहको जनसङ्ख्यामा पढ्न, लेख्न र सामान्य गणितीय हरहिसाव गर्न सक्ने व्यक्तिहरुको प्रतिशत ।

^{१०} प्रति एक जना शिक्षक बराबर कति जना विद्यार्थिहरु पर्दछन् भन्ने तथ्य व्यक्त गर्दछ ।

^{११} प्राथमिक उमेर समूहका प्रति पुरुषहरुमा साक्षर महिलाहरुको अनुपात देखाउँछ ।

^{१२} शैक्षिक संस्थामा जाने उमेर समूहका हाल सो संस्थाहरुमा भर्ना भएका विद्यार्थिहरुको संख्या ।

५.२	निम्न माध्यमिक तहमा कुल भर्नादर	सङ्ख्या	१५७१	
५.३	माध्यमिक तहमा कुल भर्नादर	सङ्ख्या	८३३	
६	शिक्षक विद्यालय अनुपात (Teachers-School Ratio) ¹³	अनुपात	३.६३	वि.सं. २०६२/६३
६.१	प्राथमिक तहमा शिक्षक विद्यालय अनुपात	अनुपात	३.७१	१ विद्यालयमा २.७९ जना
६.२	निम्न माध्यमिक तहमा शिक्षक विद्यालय अनुपात	अनुपात	३.०६	१ विद्यालयमा २.९४ जना
६.३	माध्यमिक तहमा शिक्षक विद्यालय अनुपात	अनुपात	३.९१	१ विद्यालयमा ३.८० जना
	साक्षर महिला पुरुष अनुपात	अनुपात	३३.९६	

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८, *Mapping Nepal Census Indicators 2001 and Trends*, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

नेपालको कुल साक्षरता दर ५४.१ प्रतिशत रहेको छ । यो दर पुरुष तथा महिलाको हकमा क्रमशः ६५.५ र ४२.८ प्रतिशत छ । साक्षरता दर सबैभन्दा धेरै काठमाण्डौ जिल्लामा (७७.२ प्रतिशत) र सबैभन्दा कम हुम्ला जिल्लामा (२७.१ प्रतिशत) रहेको छ । काठमाण्डौ जिल्लामा महिला साक्षरता दर सर्वोच्च (६६.६ प्रतिशत) छ भने हुम्ला जिल्लामा यसको मान सबैभन्दा कम (११.८ प्रतिशत) छ ।

३.२ गा.वि.स./न.पा. अनुसार साक्षरतादर

तालिका नं २.६.२
गा.वि.स./न.पा.अनुसार साक्षरतादर

क्र.सं.	गा.वि.स.	साक्षर जनसंख्या %			निरक्षर जनसंख्या %		
		पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा
१	भोर्ले	४६.१	२४.४	३५.३	५३.९	७५.६	६४.७
२	वृदिम	२३.३	११.८	१७.६	७६.६	८८.२	८२.४
३	चिलिमे	२७.६	८.७	१८.८	७२.४	९१.३	८१.२
४	डाँडागाऊँ	५२.०	२९.८	४१.२	४८.०	७०.२	५८.८
५	धुन्चे	५७.७	३६.७	४८.८	४२.३	६३.३	५१.२
६	गत्लाड	२९.०	१४.२	२१.९	७१.०	८५.८	७८.१
७	गोल्जुड	३५.९	१५.७	२७.७	६४.१	८४.३	७२.३
८	हाकु	२१.७	७.८	१५.२	७८.३	९२.२	८४.८
९	धैवुड	६२.५	४२.८	५२.६	३७.५	५७.२	४७.४
१०	लहरेपौवा	५९.३	४०.४	४९.८	४०.७	५९.६	५०.२
११	लाडटाड	४१.३	१२.६	२५.९	५८.७	८७.४	७४.१
१२	राम्चे	१४.३	५.४	१०.१	८५.७	९४.६	८९.९
१३	सरमथली	३९.१	१९.२	२९.१	६०.९	८०.८	७०.९
१४	स्याफ्रु	५६.७	३१.५	४५.१	४३.४६	६८.५	५४.९
१५	ठूलोगाऊँ	५४.०	३८.३	४५.९	४६.०	६१.७	५४.१
१६	थुमन	३६.०	२१.३	२९.३	६४.०	७८.७	७०.७

¹³ प्रति एक विद्यालय बराबर कति जना शिक्षकहरुको दरवन्दी पर्दछ भन्ने तथ्य व्यक्त गर्दछ ।

१७ टिमुरे	४४.७	२२.८	३४.४	५५.३	७७.२	६५.६
१८ यासाँ	२१.६	८.७	१५.५	७८.४	९१.३	८४.५
रसुवा	४२.५	२४.५	३४.०	५७.५	७५.५	६६.०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

३.३ शैक्षिक तह अनुसार जनसंख्या

तालिका नं २.६.२

शैक्षिक तह अनुसार जनसंख्या (६ वर्ष वा सोभन्दा माथिल्लो उमेर समूहको)

क्र.सं.	गा.वि.स.	अनौपचारिक शिक्षा %			प्राथमिक तह %			नि.मा.वि./मा.वि. तह %			उच्च शिक्षा %		
		पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा
१	भोर्ले	४.८	२.६	३.७	२६.२	१६.२	२१.२	१०.३	४.६	७.५	४.७	१.०	२.९
२	वृदिम	०.०	०.४	०.२	१९.२	९.७	१४.५	१.६	०.४	१.०	२.४	१.३	१.९
३	चिलिमे	१.५	०.२	०.९	१६.९	६.४	१२.०	५.९	१.८	४.०	३.२	०.३	१.९
४	डाँडागाऊँ	१०.५	८.४	९.५	२७.६	१३.५	२०.७	९.८	६.३	८.१	४.१	१.६	२.९
५	धुन्चे	५.५	३.८	४.९	१५.६	१५.८	१५.७	१६.३	११.१	१४.१	२०.३	६.०	१४.२
६	गत्लाड	०.७	०.०	०.४	२०.७	१२.५	१६.७	६.४	१.६	४.०	१.२	०.१	०.७
७	गोल्लुड	४.६	०.७	३.२	१२.२	९.३	११.०	१०.२	४.०	७.६	८.९	१.८	५.९
८	हाकु	२.४	०.५	१.५	१३.६	६.४	१०.२	४.२	०.८	२.६	१.६	०.०	०.८
९	धैवुड	८.०	४.२	६.२	२८.७	२२.२	२५.४	१६.७	१२.८	१४.७	९.१	३.५	६.३
१०	लहरेपौवा	३.४	३.२	३.३	२८.४	२२.४	२५.४	१७.२	१०.२	१३.७	१०.३	४.७	७.४
११	लाडटाड	३.४	०.४	१.८	१८.९	११.३	१४.९	१०.७	०.८	५.४	८.३	०.०	३.८
१२	राम्चे	०.०	०.१	०.०	९.९	४.०	७.१	२.९	०.८	१.९	१.४	०.५	१.०
१३	सरमथली	३.३	३.८	३.६	२३.७	११.३	१७.५	८.१	३.१	५.६	४.०	१.०	२.५
१४	स्याफ्रु	१०.५	२.९	७.०	२३.७	१९.४	२१.७	१४.१	६.९	१०.८	८.४	२.४	५.६
१५	ठूलोगाऊँ	४.७	५.९	५.३	३२.३	२३.६	२७.८	१३.१	६.७	९.८	३.९	२.१	३.०
१६	थुमन	२.४	४.८	३.५	२८.०	१५.२	२२.२	३.८	०.८	२.४	१.८	०.५	१.२
१७	टिमुरे	०.०	०.०	०.०	१७.२	१६.७	१७.०	१६.०	५.१	१०.९	११.५	०.९	६.५
१८	यासाँ	३.२	१.७	२.५	१५.३	६.३	११.०	२.२	०.७	१.५	०.९	०.०	०.५
	रसुवा	४.०	२.५	३.५	२२.२	१४.६	१८.६	१०.२	५.५	७.९	६.०	१.९	४.०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८ को आधारमा शाखा तथ्याङ्क कार्यालय रसुवा ।

३.४ गा.वि.स. अनुसार विद्यालयमा उपस्थितिको आधारमा ६ वर्ष माथिको जनसङ्ख्या

तालिका नं २.६.२

गा.वि.स. अनुसार विद्यालयमा उपस्थितिको आधारमा ६ वर्ष माथिको जनसङ्ख्या

क्र.सं.	गा.वि.स.	६ वर्ष माथिको कुल	विद्यालय जाने		विद्यालय नजाने			
			कुल	पुरुष	महिला	कुल	पुरुष	महिला
१	भोर्ले	२५९९	१३५२	७५४	५९८	१२४७	४७५	७७२
२	वृदिम	१६६	३२	१७	१५	१३४	५५	७९
३	चिलिमे	६३९	१४५	९०	५५	४९४	२३२	२६२

४	डाँडागाऊँ	९७५	५२९	२७८	२५१	४४५	२०८	२३७
५	धुन्चे	९०७	४९५	२७९	२१६	४१३	२०३	२१०
६	गत्लाड	७२८	२८९	१८४	१०५	४३९	१९४	२४५
७	गोल्जुड	३९१	१८३	१०२	८१	२०९	११८	९१
८	हाकु	११८४	२८६	१९५	९०	८९८	४३७	४६१
९	धैवुड	२१४४	१५५२	७६३	७८९	५९१	२४१	३५०
१०	लहरेपौवा	२२०९	१४४१	७४०	७०१	७६८	२९४	४७४
११	लाडटाड	१४७	३४	१५	१९	११३	५१	६२
१२	राम्चे	१०२१	२३७	१५१	८५	७८४	३७५	४०९
१३	सरमथली	१८७१	९१४	५०९	४०५	९५८	३८२	५७६
१४	स्याफ्रु	८२५	४५२	२४०	२१२	३७३	१७२	२०१
१५	ठूलोगाऊँ	६३३	३९३	१८८	२०५	२४०	९५	१४५
१६	थुमन	३७९	१८४	१०५	७९	१९५	९१	१०४
१७	टिमुरे	१९०	१०४	५३	५१	८६	३१	५५
१८	यासाँ	१६१८	४३५	२७७	१५७	११८३	५३२	६५१

३.५ शैक्षिक तह अनुसार विद्यालय, शिक्षक/शिक्षिका र विद्यार्थी सङ्ख्या

३.५.१ शैक्षिक तह अनुसार विद्यालयहरूको सङ्ख्या

तालिका नं. २.६
शैक्षिक तह अनुसार विद्यालयहरूको सङ्ख्या

क्र.सं.	शैक्षिक तह	सामुदायिक	संस्थागत	जम्मा	तालिम प्राप्त शिक्षक
१	पूर्व-प्राथमिक	०	-	०	०
२	प्राथमिक	१०१	४	१०५	२१५
३	निम्न-माध्यमिक	१०	२	१२	२४
४	माध्यमिक	१२	-	१२	२९
	जम्मा	१२३		१२९	२६८

श्रोत : जिल्ला शिक्षा कार्यालय, रसुवा ।

३.५.२ शैक्षिक संस्थाहरूको पहुँच अनुसार स्थानीय निकायहरूको अवस्था

तालिका नं. २.६
शैक्षिक संस्थाहरूको पहुँच अनुसार स्थानीय निकायहरूको अवस्था

क्र.सं.	विवरण	मान	प्रतिशत	कैफियत
१	प्रा.वि. भएका गा.वि.स.	१८	१००	सबै
२	नि.मा. वि. भएका गा.वि.स.	८	४४.४	गत्लाड, थुमन, स्याफ्रु, टिमुरे, हाकु, राम्चे,

				सरमथली र लहरेपौवा
३	मा. वि. भएका गा.वि.स.	९	५०.०	गोल्जुड, डाँडागाउँ, ठूलोगाउँ, स्याफ्रु, धैवुड, धुन्चे, भोर्ले, सरमथली र लहरेपौवा
४	उच्च मा. वि. भएका गा.वि.स.	३	१६.६	धैवुड, धुन्चे र लहरेपौवा
५	क्याम्पस भएका गा.वि.स.	१	५.५	धैवुड

श्रोत : जिल्ला शिक्षा कार्यालय, रसुवा ।

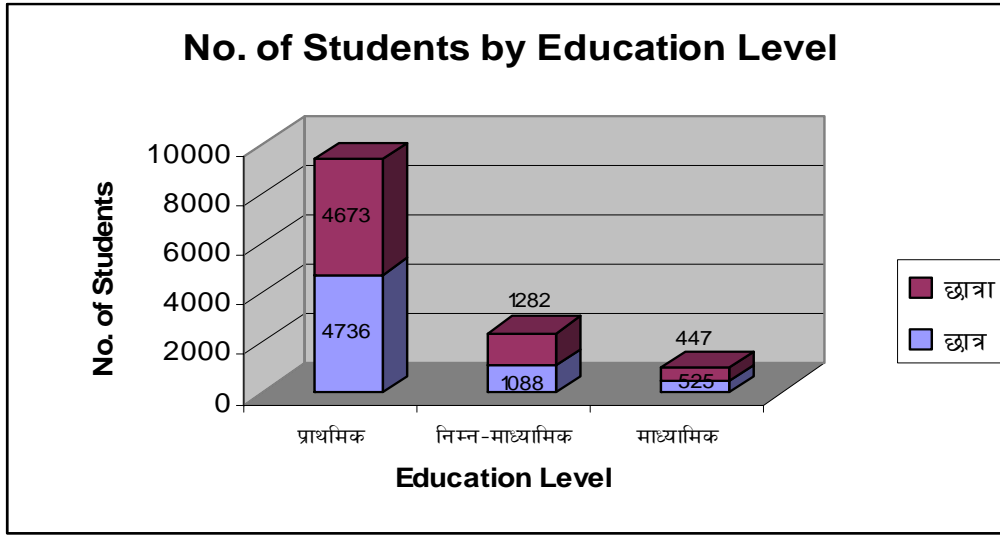
३.६ विद्यार्थिको सङ्ख्या

तालिका नं. २.६.३

शैक्षिक तह अनुसार विद्यार्थिको सङ्ख्या (आ.व. २०६१/६२ सम्म)

क्र.सं.	शैक्षिक तह	छात्र	प्रतिशत	छात्रा	प्रतिशत	जम्मा	प्रतिशत
१	प्राथमिक	४७३६	५०.३३	४६७३	४९.६७	९४०९	१००
२	निम्न-माध्यामिक	१०८८	४५.९१	१२८२	५४.०९	२३७०	१००
३	माध्यामिक	४४७	४५.९९	५२५	५४.०१	९७२	१००
	जम्मा	६२७१	४९.१८	६४८०	५०.८२	१२७५१	१००

श्रोत : जिल्ला शिक्षा कार्यालय, रसुवा ।

नोट: जिल्लाको कुल शिक्षक दरवन्दी, शिक्षक दरवन्दी नपाएका विद्यालय, बाल शिक्षा केन्द्र र वैकल्पिक विद्यालय कार्यक्रम सम्बन्धी विवरण परिशिष्ट-२ मा दिइएको छ ।

३.७ शैक्षिक तह र लिङ्ग अनुसार सामुदायिक विद्यालयका शिक्षक/शिक्षिका

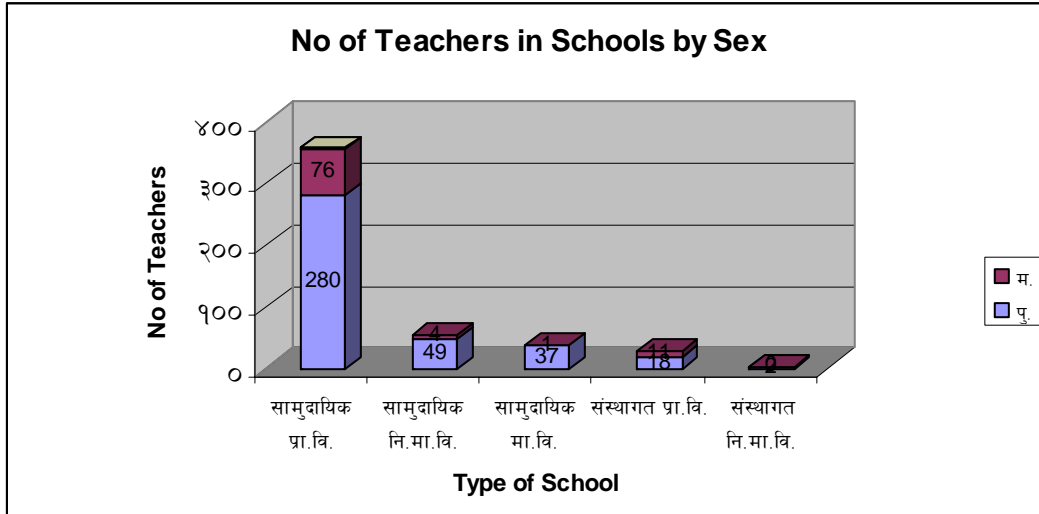
तालिका नं. २.६.१

शैक्षिक तह र लिङ्ग अनुसार सामुदायिक विद्यालयका शिक्षक/शिक्षिका सङ्ख्या (आ.व. २०६२/६३ सम्म)

क्र.सं.	विद्यालय	जम्मा		स्थायी		अस्थायी		अनुदान प्राप्त शिक्षक	निजी स्रोतका शिक्षक
		पु.	म.	पु.	म.	पु.	म.		

१	सामुदायिक प्रा.वि.	२८०	७६	२२३	३५	५७	४१	८	३
२	सामुदायिक नि.मा.वि.	४९	४	२७	२	२२	२	६	-
३	सामुदायिक मा.वि.	३७	१	२२	१	-	१५	३	-
४	संस्थागत प्रा.वि.	१८	११	-	-	१८	११	-	-
५	संस्थागत नि.मा.वि.	२	-	-	-	२	-	-	-
	जम्मा	३८६	९२	२७२	३८	९९	६९	१७	३

श्रोत : जिल्ला शिक्षा कार्यालय, रसुवा ।

नोटः उच्च माध्यमिक तह र अन्य उच्चशिक्षासँग सम्बन्धित तहहरूमा अध्यापनरत अध्यापकहरूको तथ्याङ्क सम्बन्धित जिल्ला शिक्षा कार्यालयबाट प्राप्त हुन नसकेकोले यसमा समावेश गरिएको छैन ।

खण्ड : ४

स्वास्थ्य

सार संक्षेप

तीन जना डाक्टरहरूको दरवन्दी र पन्ध्र शैया सहितको एक सरकारी अस्पताल लगायत विभिन्न स्वास्थ्य संस्थाहरूले सेवा प्रदान गरिरहेको यस जिल्लाको प्रत्येक एक जना डाक्टर बराबर १४९१० जना तथा एक स्वास्थ्य संस्था बराबर २९८३ जना सेवाग्राहीहरूको सङ्ख्यात्मक अंश पर्न आउँछ। छालाको रोग, स्वाश प्रशवास, भाडापखाला, जुकाको संक्रमण, ग्याष्ट्रिक, रक्त अल्पता, कानको संक्रमण, आँखा सम्बन्धी रोग, भिटामिन र पोषण सम्बन्धी रोगहरूले मुख्य रूपमा प्रभाव पार्ने यस जिल्लाका उल्लेखनीय प्रतिशत बालबालिकाहरूमा खोपको पहुँच पुगेको तर अत्यन्त न्यून प्रतिशत गर्भवति महिलाहरूले गर्भावस्थामा खोप सुविधा प्राप्त गरेको देखिन्छ। १० वर्ष वा सो भन्दा माथिल्लो उमेर समूहको लगभग ४५ प्रतिशत व्यक्तिहरूको १५ देखि १९ वर्षको उमेरमा विवाह हुने गरेको पाइन्छ। जिल्लाको परिवार नियोजनका साधन प्रयोगकर्तादर (Contraceptive Prevalence Rate) ४०.२२ प्रतिशत रहेको छ।

४.१ आधारभूत स्वास्थ्य सम्बन्धी विवरण

४.१.१ आधारभूत स्वास्थ्य सम्बन्धी विवरण

तालिका नं. २.७

आधारभूत स्वास्थ्य सम्बन्धी विवरण (आ.व. २०६२/६३ सम्म)

क्र.सं.	विवरण	एकाइ	मान	कैफियत
१	कुल प्रजनन दर ^{१४} (Total Fertility Rate)	प्रति महिला	४.२	
२	शिशु मृत्युदर ^{१५} (Infant Mortality Rate)	प्रति हजार	१०१.०३	
३	परिवार नियोजन प्रयोगकर्ता दर (C. P. R.) ^{१६}	प्रतिशत	४०.२२	
	विवाह गर्ने औषत उमेर (SMAM)—पुरुष	वर्ष	२२.२४	
	विवाह गर्ने औषत उमेर (SMAM)—महिला	वर्ष	१९.४०	

^{१४} प्रजननयोग्य उमेर (१५-४९) का प्रति विवाहित महिलाहरूले सो उमेरमा जन्माउने जिउँदो बच्चाहरूको सङ्ख्या बताउने सूचक नै कुल प्रजनन दर (Total Fertility Rate) हो।

^{१५} वर्षभन्दा कम उमेरका जिउँदो जन्मेका प्रति हजार जना बच्चाहरूमध्ये मृत्यु भएका बच्चाहरूको संख्या व्यक्त गर्दछ।

^{१६} विवाहिघटत जनसङ्ख्यामा परिवार नियोजनका स्थायी वा अस्थायी उपाय अवलम्बन गर्ने जनसङ्ख्याको प्रतिशत मूल्य नै Contraceptive Prevalence Rate हो।

४	औषत आयु ^{१०} -दुवै	वर्ष	५४.७५	
४.१	औषत आयु-पुरुष	वर्ष	५५.३५	
४.२	औषत आयु-महिला	वर्ष	५४.१६	

४.१.२ स्वास्थ्य पूर्वाधार

तालिका नं. २.७
स्वास्थ्य सम्बन्धी पूर्वाधारहरु (आ.व. २०६२/६३ सम्म)

१	अस्पताल सङ्ख्या	सङ्ख्या	१	
२	शैया	सङ्ख्या	१५	;fj{hlgss f] dfq
३	स्वास्थ्य केन्द्र	सङ्ख्या	१	
४	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	सङ्ख्या	१	
५	प्राथमिक उप-स्वास्थ्य चौकी	सङ्ख्या	९	
६	जिल्ला आयुर्वेद केन्द्र	सङ्ख्या	१	
७	आयुर्वेद औषधालय	सङ्ख्या	२	
८	उपलब्ध एम्बुलेन्स सेवा	सङ्ख्या	१	

४.१.३ स्वास्थ्य सेवामा संलग्न जनशक्ति

तालिका नं. २.७
स्वास्थ्य सेवामा संलग्न जनशक्ति(आ.व. २०६२/६३ सम्म)

१	डाक्टर दरवन्दी	सङ्ख्या	३	
२	नर्स दरवन्दी	सङ्ख्या	३	;fj{hlgss :jf:Yo ;+:yfsf]
३	अ.न.मी. दरवन्दी	सङ्ख्या	१४	
४	अहेव दरवन्दी	सङ्ख्या	२२	
५	हे.अ. दरवन्दी	सङ्ख्या	११	

४.१.४ स्वास्थ्य सम्बन्धी अन्य विवरण

तालिका नं. २.७
स्वास्थ्य सम्बन्धी अन्य विवरणहरु (आ.व. २०६२/६३ सम्म)

१	प्रति डाक्टर लाभान्वित जनसङ्ख्या	सङ्ख्या	१४९१०	
२	प्रति स्वास्थ्य संस्था लाभान्वित जनसङ्ख्या	सङ्ख्या	२९८३	
३	हेपाटाइटिस/जण्डिस वाट संक्रमित महिला	सङ्ख्या	२०	
४	हेपाटाइटिस/जण्डिस वाट संक्रमित पुरुष	सङ्ख्या	४५	
५	श्वसप्रशवास रोगवाट संक्रमित	सङ्ख्या	५३८१	
६	भाडापखालावाट संक्रमित	सङ्ख्या	३०५२	
७	वि.सि.जि. खोप लगाएका बालबालिका	सङ्ख्या	१३३७	
८	डि.पि.टि. खोप लगाएका बालबालिका	सङ्ख्या	१३१५	
९	पोलियो खोप लगाएका बालबालिका	सङ्ख्या	१३१५	
१०	५ वर्ष मुनिका कुपोषणग्रस्त बालबालिका	प्रतिशत	२६३	
११	दादुरा	सङ्ख्या	१२५४	

^{१०} कुनै व्यक्तिको जन्म भएपछि उसको बाँच्ने सरदर उमेर देखाउने सूचक नै औषत आयु (Life Expetancy at Birth) हो ।

१२	खोप लगाएका गर्भवती महिला-टि.टि.	सङ्ख्या	७२४	
१३	छालाको रोग	सङ्ख्या	४१०९	
१४	स्वाश प्रश्वास	सङ्ख्या	३४७२	
१५	भाडापखाला	सङ्ख्या	३६४८	
१६	जुकाको संक्रमण	सङ्ख्या	११७६	
१७	ग्याष्ट्रिक	सङ्ख्या	२१६८	
१८	कारण थाहा नभएको ज्वरो	सङ्ख्या	२७०६	
१९	कानको संक्रमण	सङ्ख्या	११४१	
२०	आंखा सम्बन्धी रोग	सङ्ख्या	१४१३	

श्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०५८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग र जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, नुवाकोट ।

नेपालको कुल प्रजनन दर ३.५ प्रति महिला रहेको छ । कोरा जन्म दर र मृत्यु दर क्रमशः ३० प्रति हजार जना र ८.७ प्रति हजार जना छ । सन् २००६ मा नेपालीहरूको औषत आयु ६३.३ वर्ष रहेकोमा सो दर पुष्प र महिलाको हकमा क्रमशः ६२.९ र ६३.७ वर्ष रहेको छ । प्रजननयोग्य उमेरका व्यक्तिहरूको परिवार नियोजन साधन प्रयोगकर्ता दर (Contraceptive Prevalence Rate) रहेको छ ।

४.२ महिलाहरूको वैवाहिक स्थिति, बच्चा जन्माउने उमेर

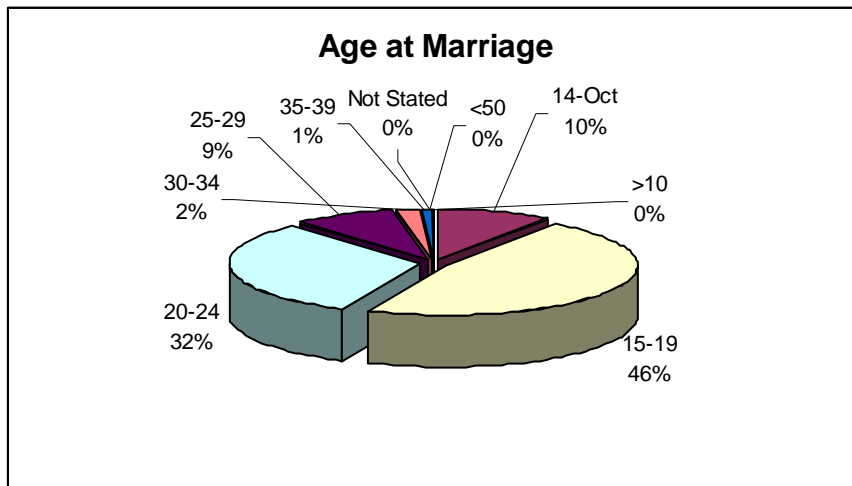
४.२.१. उमेर समूह अनुसार जनसंख्याको बैवाहिक स्थिति

तालिका नं २.७.१

उमेर समूह अनुसार १० वर्ष माथिको जनसंख्याको बैवाहिक स्थिति

उमेर समूह	>१०	१०-१४	१५-१९	२०-२४	२५-२९	३०-३४	३५-३९	<५०	उल्लेख नभएको
संख्या	८	२१४५	१०४७४	७००९	१९४३	४०३	१८९	८	५६
प्रतिशत	०.०४	९.६५	४७.११	३१.५२	८.७४	१.८१	०.८५	०.०४	०.२५

>f]t M /fli6«o hgu0fgf @)%*, s]Gb|/|Lo tYofI ljefu .

४.२.२ प्रजननयोग्य उमेरमा जन्माएका बच्चाको सङ्ख्या अनुसार महिलाहरु

तालिका नं २.७.३

प्रजननयोग्य उमेरमा जन्माएका बच्चाको सङ्ख्याअनुसार महिलाहरु

बच्चाको सङ्ख्या	नजन्माएको	१ बच्चा	२ बच्चा	३ बच्चा	४ बच्चा	५ बच्चा	≤ ६ बच्चा	उल्लेख नभएको
संख्या	१६१०	११२२	१२३६	१२३०	१०४८	६६७	१०७९	१३
प्रतिशत	२०.१	१४.०	१५.४	१५.४	१३.१	८.३	१३.५	०.२

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

४.३ स्वास्थ्य संस्थाहरुको अवस्थिति

तालिका नं २.७.३

स्वास्थ्य केन्द्र

स्वास्थ्य चौकि						
क्र.सं.	स्वास्थ्य चौकि	गा.वि.स.		क्र.सं.	स्वास्थ्य चौकि	गा.वि.स.
१	रसुवा	धुन्चे		२	डाँडागाउँ	डाँडागाउँ
३	पारच्याङ	सरमथली		४	थम्बुचेत	चिलिमे
५	जिवजिवे	धैबुङ		६	टिमुरे	टिमुरे
७	लहरेपौवा	लहरेपौवा		८	लाङटाङ	लाङटाङ
				९	स्याफ्रुवेसि	स्याफ्रुवेसि
उप-स्वास्थ्य चौकि						
क्र.सं.	उप-स्वास्थ्य चौकि	गा.वि.स.		क्र.सं.	उप-स्वास्थ्य चौकि	गा.वि.स.
१	हाकु	हाकु		२	ठूलोगाउँ	ठूलोगाउँ
३	यासा	यासा		४	थम्बुचेत	चिलिमे
५	भोर्ले	भोर्ले		६	थुमन	थुमन
७	राम्चे	राम्चे		८	बृद्धिम	बृद्धिम
				९	गोल्जुङ	गोल्जुङ
आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र						
क्र.सं.	उप-स्वास्थ्य चौकि			गा.वि.स.		
१	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र			धुन्चे		
२	आयुर्वेद औषधालय			लहरेपौवा, भोर्ले		

श्रोत : जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, रसुवा ।

४.४ बाल स्वास्थ्य कार्यक्रम (Child Health Program)

4.4.1 Extended Program on Immunization (EPI)

तालिका नं २.७.३

Extended Program on Immunization (Coverage %)

S.N.	Program	2057/58 (%)	2058/59 (%)	059/60 (%)	2060/61 (%)	2061/62 (%)	2062/63 (%)
1	BCG	91.89	80.10	84.6	95.2	93.0	93.20
2	DPT3	88.25	75.00	79.7	93.2	88.6	92.28
3	Polio	88.25	75.00	79.7	93.2	88.6	92.28
4	Measles	85.31	75.90	77.0	88.8	83.5	88.00
5	TT-1	32.63	28.10	24.2	-	-	-
6	TT-2	25.43	24.20	24.2	25.2	34.8	36.60

Source: Office of the District Health, Rasuwa.

4.4.2 Dropout Rate:

तालिका नं २.७.३

Dropout Rate

S.N.	Program	2057/58 (%)	2058/59 (%)	059/60 (%)	2060/61 (%)	2061/62 (%)	2062/63 (%)
1	BCG Vs Measles	7.16	5.20	8.9	6.7	10.3	5.2
2	DPT1 Vs DPT3	5.10	8.64	3.5	1.9	4.1	-0.4

Source: Office of the District Health, Rasuwa.

४.५ पौष्टिक आहार कार्यक्रम (NUTRITION PROGRAM)

तालिका नं २.७.३

Nutrition Program

S.N.	Program	058/59	2059/60	2060/61	2061/62
1	% of <3Y ^r Children visited 1st time for growth monitoring	61.4	53.5	71.0	92.74
	Average no. of visit for growth monitoring	1.5	1.9	1.6	2.4
2	% of malnourished children among new cases	18.8	16.3	11.4	6.86
3	% of pregnant mother supplemented with iron tablets	86.0	81.0	97.0	84.07
4	% of children (6-60 months) supplemented with vitamin A	100.0	100.0	100.0	100.0
5	% of children (25-60 months) treated with deforming	14.8	6.0	5.38	2.92

Source: Office of the District Health, Rasuwa.

४.६ श्वासप्रश्वास रोग नियन्त्रण कार्यक्रम (CONTROL OF (ARI) PROGRAM)

तालिका नं २.७.३
ARI Program

S.N.	Indicators	058/59	2059/60	2060/61	2061/62
1	Incidence of ARI/1000	821.8	858.5	633.3	802.41
2	% of pneumonia among new cases	41.2	38.1	46.35	40.25
3	% of sever pneumonia among new cases	3.89	2.8	4.6	1.3

Source: Office of the District Health, Rasuwa

४.७ भाडापखाला नियन्त्रण कार्यक्रम (CDD PROGRAM)

तालिका नं २.७.३
CDD Program

S.N.	Indicators	058/59	2059/60	2060/61	2061/62
1	Incidence of Diarrhea/1000	34.5	34.5	45.2	45.51
2	% of dehydration among new cases	45.9	50.1	45.2	45.51
3	% of sever dehydration among new cases	1.34	0.9	0.93	0.23
4	Total No. ofORT corner	19	19	19	19

Source: Office of the District Health, Rasuwa

४.८ परिवार स्वास्थ्य कार्यक्रम

(FAMILY HEALTH PROGRAM)

4.8.1 SAFE MOTHERHOOD PROGRAM

तालिका नं २.७.३
Safe Motherhood Program

S.N.	Program	058/59	2059/60	2060/61	2061/62
1	ANC 1 visit as a % of expected pregnancy	45.17	50.7	62.45	62.24
2	% of women with four ANC visit among new cases	35.70	46.9	45.9	50.16
3	Average no. of Anti Natal Care visit	1.90	2.0	2.01	2.37
4	% of delivery conducted by trained TBA's among expected deliveries	3.85	7.9	4.55	4.30
5	% of delivery conducted by trained health personal among expected deliveries	10.96	9.9	13.36	12.63
6	PNC first visit as % of expected delivery	30.89	34.5	38.08	44.26

Source: Office of the District Health, Rasuwa.

4.8.2 FAMILY PLANNING PROGRAM:

तालिका नं २.७.३
Family Planning Program

S.N.	Program	058/59	2059/60	2060/61	2061/62	
1	New acceptors % of MIVRA	77.5	N.A.	N.A.	N.A.	
2	No. of current users	Pills	96	71	86	185
		Dipo	747	738	899	806
		IUD	31	42	16	4
		Norplant	216	214	27	59
		Others	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
3	Total sterilization vs. achieved	81.50	85.5	83.5	100	
4	CPR (current users as % of MWRA)	36.57	38.8	39.21	39.67	
5	CYP (Couple year of protection)	41.68	43.5	43.78	47.63	

Source: Office of the District Health, Rasuwa.

४.९ रोग नियन्त्रण कार्यक्रम (DIESESES CONTROL PROGRAM)

4.9.1 TUBERCULOSIS CONTROL PROGRAM

तालिका नं २.७.३

Tuberculosis Control Program

S.N.	Program	2059/60 (%)	2060/61(%)	2061/62(%)
1	Case finding rate	83	80	50
2	New +ve sputum conversion rate	80	92	100
3	New +ve care rate	91	80	90
4	New +ve treatment success rate	91	80	95
5	New -ve complition rate	100	77	100
6	New EP complition rate	100	85	81
7	Retreatment +ve cure rate	100	100	75

Source: Office of the District Health, Rasuwa.

4.9.2 LEPROSY CONTROL PROGRAM

तालिका नं २.७.३

Leprosy Control Program

S.N.	Program	2059/60	2060/61	2061/62
		0		
1	New case detection	1.05	0.6	0
2	RFT	0	4.0	100.0
3	Defulter	0	0	0
4	Proportion of grade 2 of disability	0	0	0
5	Prevalance rate	1.0	0.8	0

Source: Office of the District Health, Rasuwa.

४.१० रसुवा जिल्ला अस्पताल (RASUWA DISTRICT HOSPITAL)

तालिका नं २.७.३

Rasuwa District Hospital

S.N.	Indicators	058/59	2061/62
1	Total OPD visit as % of total population	4.92	11.07
2	Average length of stay	-	-
3	Bed occupancy rate	-	19.38
4	Delivery conducted as % of expected pregnancy	1.26	2.64

5	Death rate among the in-patient	1.48	-
6	% of surgery among in-patient	-	-
7	% of female patient	1.92	-
8	Total no. discharge patients	202	301

Source: Rasuwa District Hospital.

खण्ड : ५

आवास र भौतिक सुविधा

सार संक्षेप

जिल्लाको लगभग ९० प्रतिशत गाउँ विकास समितिहरूमा ८५ प्रतिशत भन्दा ज्यादा घरपरिवारका लगभग ७३ प्रतिशत जनसङ्ख्याको पहुँचमा सरकारी तथा गैरसरकारी क्षेत्रको प्रयासबाट खानेपानीको सुविधा उपलब्ध भएको छ। लगभग २२ प्रतिशत जनसङ्ख्याले मात्र आधुनिक फ्लसयुक्त ट्वाइलेटको प्रयोग गर्दछन् जबकि आधाभन्दा धेरै जनसङ्ख्याको पहुँचमा साधारण किसिमको समेत ट्वाइलेट नभएको तथ्याङ्क पाइन्छ। करिब ९५ प्रतिशत परिवारहरूको आफ्नै स्वामित्वमा तथा दुई तिहाइ भन्दा बढी परिवारहरूसँग पक्कै घर वा आवास इकाई रहेको पाइन्छ। त्यसैगरी लगभग ८५ प्रतिशत घरपरिवारहरूले धारा वा पाइपबाट खानेपानीको सुविधा, ८० प्रतिशत भन्दा ज्यादा घरपरिवारहरूले इन्धनको मुख्य स्रोतको रूपमा दाउरा र ५० प्रतिशत भन्दा ज्यादा घरपरिवारहरूले विजुलीलाई प्रकाशको प्रमुख स्रोतको रूपमा प्रयोग गर्दछन्।

५.१ खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी आधारभूत विवरण

५.१.१ खानेपानी

tflnsf g+= @=*
vfg]kfgL ;DjGwL ljj/0f

क्र. सं.	ljj/0f	मान	प्रतिशत	कैफियत
१.	खाने पानीको सुविधा भएको गा.वि.स./न.पा.	१५	८३.३	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन सेवा पुगेको मात्र
२.	खानेपानी लाभान्वित परिवार	७३३१	८२.०	
४	खानेपानी लाभान्वित जनसङ्ख्या	३६६५२	८१.९३	
५	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजनबाट हालसम्म निर्मित र सञ्चालित आयोजनाको सङ्ख्या	६३	-	३ निर्माणधिन

६	जनगणना अनुसार खानेपानी लाभान्वित जनसङ्ख्या	३८१११	८५.२
---	--	-------	------

*श्रोत: खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, रसुवा ।

gf]6 M tflnsfdf pNn]lvt ljj/Of vfg]kfgL tyf ;/;kmfO{{ 18lehg sfof{nojf6 ;~rflnt cfof]hgfx?sf] kx'Fr cg';f/sf] ljj/Of xf] .

नेपालका ८२.० प्रतिशत परिवारहरूले सुधारिएको स्रोतबाट खानेपानी प्राप्त गर्दछन् । त्यस्तै ४६ प्रतिशत परिवारको पहुँचमा शौचालय रहेको छ । करिव ४० प्रतिशत घरपरिवारहरूले बत्तिको लागि किजुली प्रयोग गर्दछन् । खाना पकाउने इन्धनको मुख्य श्रोतको रूपमा दाउरा प्रयोग गर्नेको संख्या ७६.९ प्रतिशत छ ।

५.२ खानेपानीको प्रमुख स्रोत (Main Sources of Drinking Water)

तालिका २.११
पिउने पानीको प्रमुख स्रोतको प्रयोगको आधारमा परिवारसङ्ख्या

;	wf/ f÷ kfO k	Ogf /	6\o' jj]n	d' n	gbL ÷ vf] nf	cGo	pNn] v gePs f]	hDd f
kl/jf/;	७३७२	१२६	०	८७२	२७३	१२	४१	८६९६
a\Vof								
k ltzt	८४.८	१.४	०.०	१०.०	३.१	०.१	०.५	१००.०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

५.३ शौचालयको प्रयोग (Toilet Use)

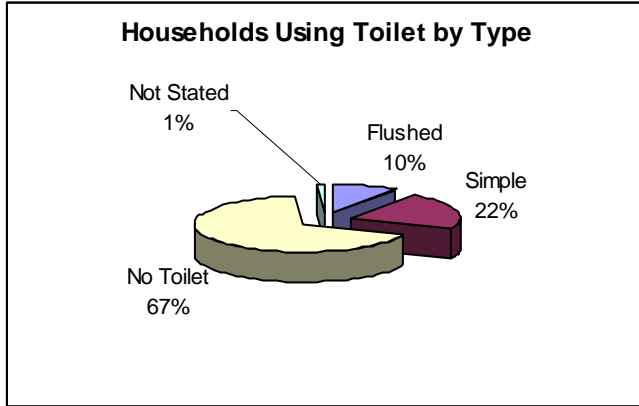
तालिका २.१४

शौचालयको सुविधाको आधारमा परिवारसङ्ख्या

zf}rfnosf] k sf/	cfw' lgs ^n; ePsf]	;fwf/ Of	zf}r fno gePs f]	pNn]v gePs f]	hDdf

kl/jf/;a\ Vof	८५१	१८८९	५८६०	९६	८६९६
k ltzt	९.७९	२१.७२	६७.३९	१.१०	१००.००

>f]t M /fli6«o hgu0fgf @)%*, s]Gb|||Lo tYofÍ ljefu

५.४ आवास (Dwellings or Residential Units)

५.४.१ प्रयोगमा रहेको घर वा बसोवासको स्वामित्व

tflnsf g+= @=!)

k|of]udf /x]sf] 3/ jf j;f]jf;sf] :jfldTj cg';f/ kl/jf/;a\
Vof

3/sf] :jfldTj	cf^g}	ef8fdf lnPsf]	;+:yfut	ef8f gkg]{	cGo	hDdf
kl/jf/;a\ Vof	७७३४	५८४	३१७	५५	६	८६९६
k ltzt	८८.९४	६.७२	३.६५	०.६३	०.०७	१००.००

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

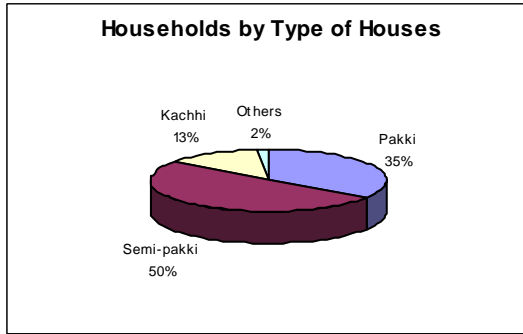
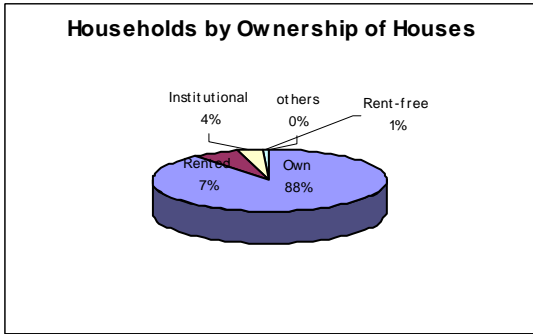
५.४.२ प्रयोगमा रहेको घर वा बसोवासको इकाइ

tflnsf g+=@=(

k|of]udf /x]sf] 3/ jf j;f]jf;sf] OsfO cg';f/ kl/jf/;a\
Vof

3/ jf j;f]jf;sf] OsfOsf] k sf/	kSsL	cw{- kSsL	sRrL	cGo	hDdf
kl/jf/;a\ Vof	३००५	४४२०	११२४	१४७	८६९६
k ltzt	३४.५६	५०.८३	१२.९३	१.६९	१००.००

>f]t M /fli6«o hgu0fgf @)%*, s]Gb|||Lo tYofÍ ljefu .

५.५ भौतिक सुविधा (Physical Facilities)

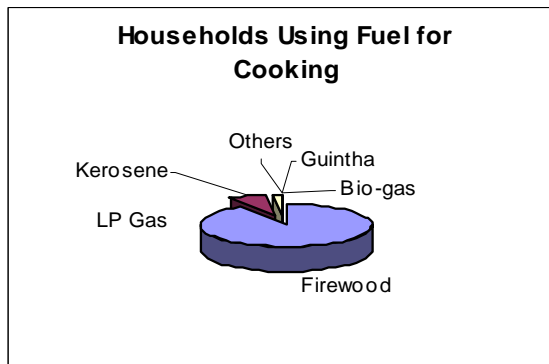
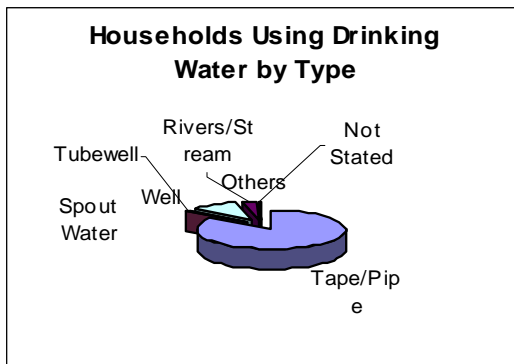
५.५.१ खाना पकाउने इन्धनको प्रमुख स्रोत (Main Sources of Cooking Fuel)

tflnsf @=!@

vfgf ksfp] OGwgsf] k|d'v ;|f]tsf] k|of]usf] cfwf/df kl/jf/;a\Vof

;	bf	dlst	Pn=l	uf]	u'F	cGo	pNn]	hDd
kl/jf/;	उदद	६३३	१२२	०	०	११	४४	८६९६
a\Vof								
k ltzt	९०.७	७.३	१.४	०.०	०.०	०.१	०.५	१००.०

>f]t M /fli6«o hgu0fgf @)%*, s]Gb|||Lo tYofÍ ljefu .

५.५.२ वत्ति/प्रकाशको सुविधा (Lighting Facility)

tflnsf @=!#

jlQ÷k|sfzsf] ;'ljwfsf]]] cfwf/df kl/jf/;a\Vof

; f]t	lah' nL	dl]st]n	uf]j/ UofF;	cGo	pNn]v gePsf]	hDd f
kl/jf/; a\Vof	२८३२	५६५६	०	१४६	६२	८६९६
k ltzt	३२.६	६५.०	०.०	१.७	०.७	१००.०

>f]t M /fli6«o hgu0fgf @)%*, s]Gb| ||Lo tYofÍ ljefu .

५.५.३ रेडियो, टि.भि.को सुविधा (Media Facility)

tflnsf @=!#

/]l8of], l6=le=sf] ;'ljwf

; f]t	l6=le = dfq	/]l8o f] dfq	l6=le / /]l8of] b'j} ePsf]	l6=le / /]l8of] b'j} gePsf]	hDdf
kl/jf/; a\Vof	५३	३१४२	३३८	५१६३	८६९६
k ltzt	०.६१	३६.१३	३.८९	५९.३७	१००.००
hg;+Vof	२७०	१७१४६	१८४१	२५४७४	४४७३१
k ltzt	०.६०	३८.३३	४.१२	५६.९५	१००.००

>f]t M /fli6«o hgu0fgf @)%*, s]Gb| ||Lo tYofÍ ljefu .

विकास र जीवनस्तर

सार संक्षेप

नेपाल जीवनस्तर सर्वेक्षण, दोश्रो (२०६०/६१) अन्तर्गत संकलित पारिवारिक तथ्याङ्कहरूका आधारमा तथार गरिएको "Small Area Estimation of Poverty, Caloric Intake and Malnutrition in Nepal" अनुसार रसुवा जिल्लाका ५४ प्रतिशत जनसंख्या गरिबीको रेखामुनि रहेको अनुमान गरिएको छ। तदानुसार यस जिल्लामा गरिबीको रेखामुनि रहेको जनसंख्या राष्ट्रिय मान (करिब ३१ प्रतिशत) को तुलनामा निकै बढी देखिन्छ। गरिव मानिएकाहरूमध्ये पनि कति प्रतिशत गरिबहरू गरिबीको रेखाभन्दा कति टाढा छन् भन्ने देखाउँने "गरिबीको विषमता" को मान १८.८ प्रतिशत रहेको छ। यसैगरी गरिबहरूमध्ये के कति असमानता छ भन्ने तथ्य व्यक्त गर्ने "गरिबीको गहनता" को मान ८ प्रतिशत रहेको छ। जिल्लालाई राजनैतिकरूपमा विभाजन गरी निर्माण गरिएका इलाकाहरूमा व्याप्त गरिबीको स्थितिको विश्लेषणबाट इलाका नम्बर ५ मा सबैभन्दा धेरै र इलाका नम्बर ८ मा सबैभन्दा कम जनसंख्या गरिबीको रेखाभन्दा मुनि रहेको देखिन्छ।

विकाससँग सम्बन्धित सूचकाङ्कहरूको विश्लेषण गर्दा यस जिल्लाको विकासको स्तर औषत प्रकारको देखिन्छ। जिल्लाको मानव विकास सूचकाङ्क (Human Development Index) को मान ०.३४९ रहेकोमा मानव गरिबी सूचकाङ्क (Human Poverty Index), आम्दानी सूचकाङ्क (Income Index) र सामाजिक सशक्तिकरण सूचकाङ्क (Social Empowerment Index) को मान क्रमशः ५४.५, ०.४०७ र ०.२७३ रहेको छ। देशका ७५ जिल्लाहरूको स्तर निर्धारण (Ranking) मा यो जिल्ला समग्र विकास सूचकाङ्क (Overall Development Index) को स्तरमा ५३ औं, गरिबी तथा भोकमरी सूचकाङ्कमा (Rank According to the Poverty and Deprivation Index) ६२ औं, सामाजिक-आर्थिक र भौतिक पूर्वाधार विकास सूचकाङ्कमा (Rank According to the Socio-economic and Infrastructural Development Index) ५९ औं र महिला सशक्तिकरण सूचकाङ्कमा (Rank According to the Women Empowerment Index) ४४ औं स्थानमा पर्दछ।

६.१ गरिबी, कुपोषण र पौष्टिक आहारसंग सम्बन्धित सूचकहरू :

१.१.१ आधारभूत सूचकहरू :

तालिका नं
जिल्लामा गरिबी, कुपोषण र पौष्टिक आहारको स्थिति

क्र.सं.	विवरण	मान	
		रसुवा	नेपाल
१	गरिबी (Poverty)		

	गरिबीको स्थिति वा मात्रा (Poverty Incidence ¹⁸)	५४.० %	३०.८ %
	गरिबीको विषमता (Poverty Gap ¹⁹)	१८.९ %	७.५ %
	गरिबीको गहनता (Poverty Severity) ²⁰	८.० %	२.७ %
२	पौष्टिक आहार (Caloric Intake)		
	क्यालोरी उपभोग स्थिति (Caloric Intake Prevalence)	५२.९ %	३९.८ %
	क्यालोरी उपभोग विसमता (Caloric Intake Gap)	१२.७ %	७.६ %
	क्यालोरी उपभोग गहनता (Caloric Intake Severity)	४.४ %	२.२ %
३	कुपोषण (Malnutrition)		
	पुङ्कोपन (Stunting)	६९.९ %	५०.४ %
	अति पुङ्कोपन (Sever Stunting)	२९.० %	२०.६ %
	अल्पवजन (Underweight)	४०.३ %	४५.२ %
	अति अल्पवजन (Sever Underweight)	११.४ %	१४.६ %
	दुव्लोपन (Wasting)	३.९ %	९.६ %
	अति दुव्लोपन (Sever Wasting)	०.२ %	०.९ %

श्रोत : Small Area Estimation of Poverty, Caloric Intake and Malnutrition in Nepal, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

Box: 1

नेपालमा गरिबीको मात्रा सबै भन्दा धेरै सिन्धुली जिल्लामा (६०.३ प्रतिशत) र सबै भन्दा कम काठमाण्डौ जिल्लामा (४.४ प्रतिशत) रहेको छ । त्यस्तै Caloric Intake Shortfall सबै भन्दा धेरै मुगु जिल्लामा (६४.८ प्रतिशत) र सबै भन्दा कम कास्की जिल्लामा (२८.८ प्रतिशत) रहेको छ ।

Box: 2

कुपोषणको मापनमा पुङ्कोपन र अति पुङ्कोपनको दृष्टिकोणले क्रमशः मुगु र हुम्ला जिल्ला अग्रस्थानमा तथा काठमाण्डौ जिल्ला तल्लो स्थानमा रहेका छन् । त्यस्तै अल्पवजन र दुव्लोपनको मान क्रमशः सबै भन्दा धेरै रौतहट र धनुषा जिल्लामा तथा सबै भन्दा कम काठमाण्डौ र मनाङ जिल्लामा रहेको छ ।

६.२ इलाका अनुसार गरिबीको रेखामुनिको जनसंख्या

:

तालिका नं
इलाका अनुसार गरिबीको रेखामुनिको जनसंख्या

इलाका नं	गा.वि.स.	जनसंख्या	गरिबीको स्थिति (Poverty Incidence) (प्रतिशत)	गरिबीको विषमता (Poverty Gap) (प्रतिशत)	गरिबीको गहनता (Poverty Severity) (प्रतिशत)
१	धुन्चे, हाकु	४८३६	५४.०	१८.९	८.६
२	सरमथली, यासा	८०३७	५९.०	१९.२	८.३
३	भोर्ले, धैबुङ	१०९०९	४३.९	१३.०	५.४
४	लहरेपौवा, राम्चे	७२८५	५०.३	१६.९	६.९
५	डाँडागाउँ, ठूलोगाउँ	३६५३	६२.९	२१.२	९.४
६	चिलिमे, गत्लाङ	३२६०	५९.८	१८.६	७.७
७	थुमन, टिमुरे	१५०४	५२.४	१६.७	७.२

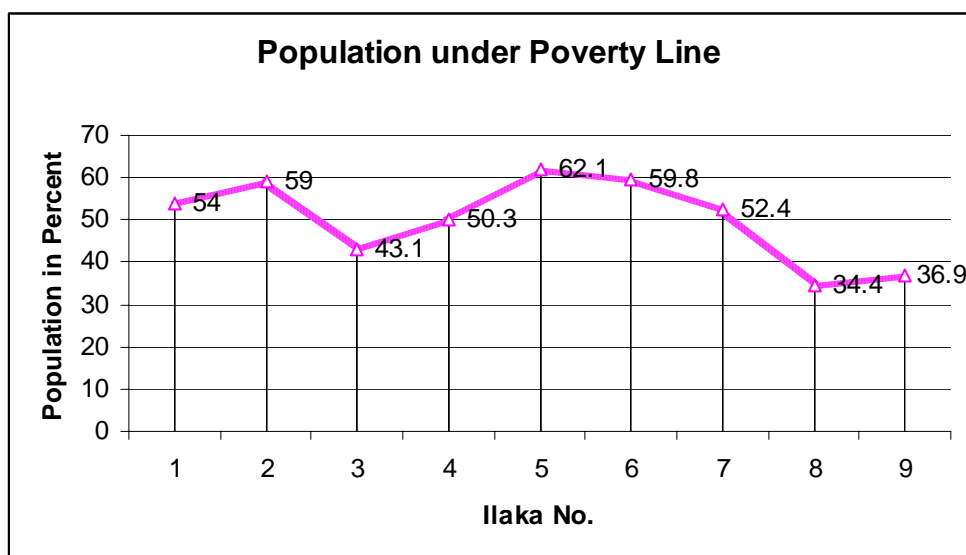
¹⁸ Cost of Basic Needs को आधारमा तय गरिएको "गरिबीको रेखा"मुनी रहेको जनसंख्या व्यक्त गर्दछ । २०६०/६१ को नेपाल जीवनस्तर सर्वेक्षणमा उमेर र लिंग अनुसार प्रति व्यक्तिलाई प्रति दिन आवश्यक पर्ने किलो क्यालोरी २१४४ तथा गैर खाद्य वस्तुको लागि समेत आवश्यक पर्ने वार्षिक उपभोग खर्च (रु. ७६९६) को आधारमा "गरिबीको रेखा" तयार गरिएको छ ।

¹⁹ यस सूचकले गरिब मानिएकाहरूमध्ये पनि कति प्रतिशत गरिबहरू "गरिबीको रेखा" भन्दा कति टाढा छन् भन्ने जनाउँछ ।

²⁰ यसले गरिबहरूमध्ये पनि के कति असमानता छ भन्ने जनाउँछ ।

८	वृद्धिम, लाडटाड	१०९८	३४.४	९.४	३.६
९	गोल्जुड, स्याफ्रु	३३२४	३६.९	१०.२	३.९
रसुवा		४३९०६	५४.०	१८.९	८.०

श्रोत : Small Area Estimation of Poverty, Caloric Intake and Malnutrition in Nepal, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

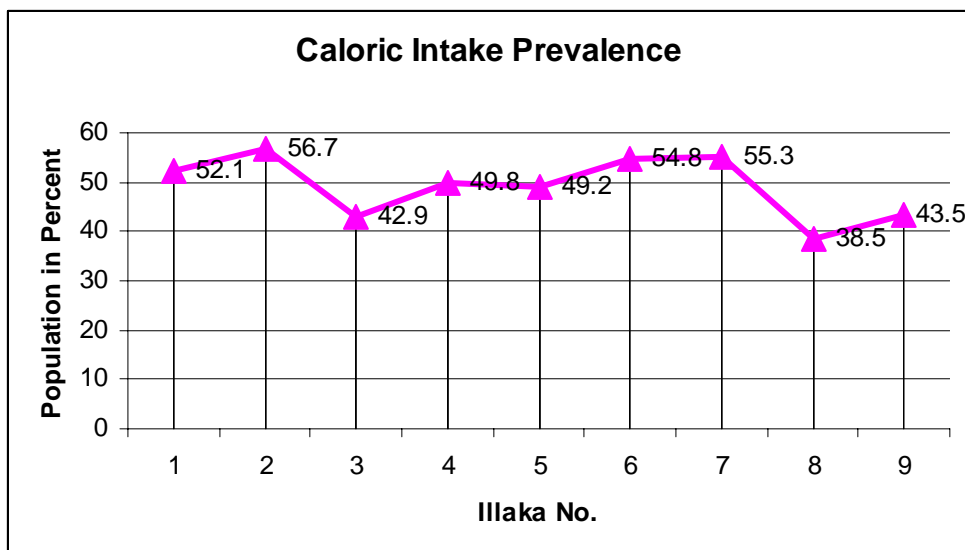

६.३ इलाका अनुसार पौष्टिक आहारको स्थिति

तालिका नं
इलाका अनुसार

इलाका नं	गा.वि.स.	जनसंख्या	Caloric Intake Prevalence (%)	Caloric Intake Gap (%)	Caloric Intake Severity (%)
१	धुन्चे, हाकु	४८३६	५२.१	१२.७	४.४
२	सरमथली, यासाँ	८०३७	५६.७	१३.३	४.५
३	भोर्ले, धैबुड	१०९०९	४२.९	८.७	२.७
४	लहरेपौवा, राम्चे	७२८५	४९.८	१०.९	३.५
५	डाँडागाउँ, ठूलोगाउँ	३६५३	४९.२	११.२	३.७
६	चिलिमे, गत्लाड	३२६०	५४.८	१३.९	५.०
७	थुमन, टिमुरे	१५०४	५५.३	१४.३	५.३
८	वृद्धिम, लाडटाड	१०९८	३८.५	८.०	२.६
९	गोल्जुड, स्याफ्रु	३३२४	४३.५	९.९	३.३
रसुवा		४३९०६	५२.१	१२.७	४.४

श्रोत : Small Area Estimation of Poverty, Caloric Intake and Malnutrition in Nepal, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

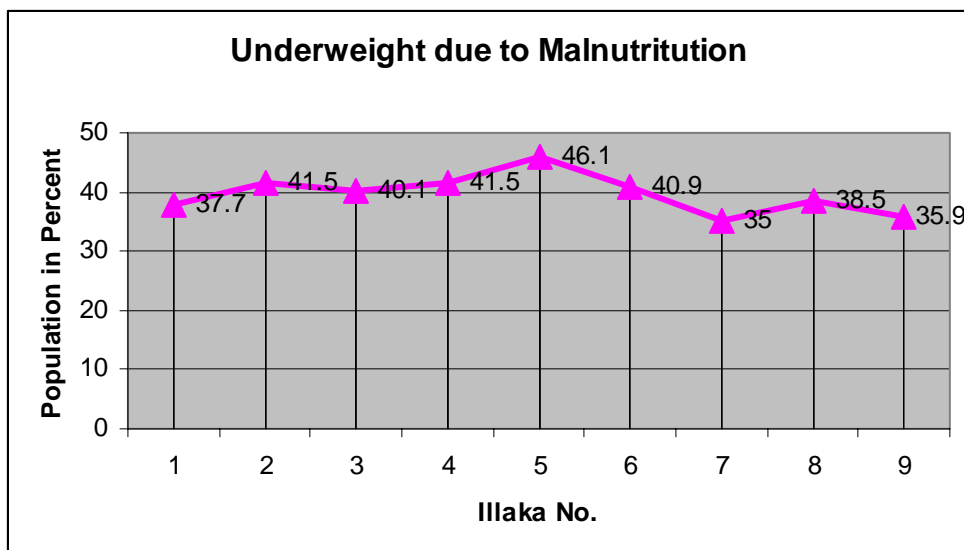

६.४ इलाका अनुसार कुपोषणको स्थिति

तालिका नं
इलाका अनुसार कुपोषणको स्थिति

इलाका नं	गा.वि.स.	जनसंख्या	पुङ्कोपन (%)	अति पुङ्कोपन (%)	कम तौल (%)	अति कम तौल (%)	दुव्लोपन (%)	अति दुव्लोपन (%)
१	धुन्चे, हाकु	४८३६	५९.६	२८.५	३७.७	१०.६	३.१	०.२
२	सरमथली, यासाँ	८०३७	६२.८	३०.७	४१.५	१२.०	३.०	०.२
३	भोर्ले, धैबुङ	१०९०९	५७.६	२५.३	४०.१	११.०	३.६	०.२
४	लहरेपौवा, राम्चे	७२८५	५७.२	२५.६	४१.५	१२.०	३.५	०.२
५	डाँडागाउँ, ठूलोगाउँ	३६५३	६६.४	३३.८	४६.१	१४.२	३.८	०.३
६	चिलिमे, गत्लाङ	३२६०	७०.१	३७.८	४०.९	११.९	२.७	०.२
७	थुमन, टिमुरे	१५०४	६१.२	२९.०	३५.०	९.०	१.८	०.१
८	वृदिम, लाङटाङ	१०९८	६७.२	३४.६	३८.५	१०.६	२.७	०.१
९	गोल्जुङ, स्याफ्रु	३३२४	६१.२	२८.९	३५.९	९.२	१.९	०.१
रसुवा		४३९०६	६१.१	२९.०	४०.३	११.४	३.१	०.२

श्रोत : Small Area Estimation of Poverty, Caloric Intake and Malnutrition in Nepal, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

६.५ प्रमुख सूचकाङ्कहरू (Principal Indices) :-

तालिका नं ४.१
प्रमुख सूचकाङ्कहरू (सन् २००३)

क्रम=	ljj/Of	dfg
१	मानव विकास सूचकाङ्क (Human Development Index)	०.३९४
२	मानव गरिबी सूचकाङ्क (Human Poverty Index)	५४.५
३	आम्दानी सूचकाङ्क -Income Index)	०.४०७
४	शैक्षिक उपस्थिति सूचकाङ्क (Educational Attainment Index)	०.२०४
५	सामाजिक सशक्तिकरण सूचकाङ्क	०.२७३
६	राजनीतिक सशक्तिकरण सूचकाङ्क	०.६६९
७	आर्थिक सशक्तिकरण सूचकाङ्क	०.३८३

श्रोत : *DISTRICTS OF NEPAL, INDICATORS OF DEVELOPMENT, 2003, ICIMOD* तथा केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग र नेपाल मानव विकास प्रतिवेदन, २००४ *UNDP* /

६.६ समग्र विकास सूचकाङ्कमा जिल्लाको स्तर (Rank of District According to the Various Indices of Overall Development) :-

तालिका नं ४.२
समग्र विकास सूचकाङ्कमा जिल्लाको स्तर

क्र.सं.	विवरण	स्तर	कैफियत
१	समग्र विकास सूचकाङ्कमा जिल्लाको स्तर (Overall Development Index))	५३ औं	प्रथम- काठमाडौं अन्तिम- मुगु
२	गरिबी तथा भोकमरी सूचकाङ्कमा जिल्लाको स्तर (Rank	६२ औं	प्रथम- भापा अन्तिम- मुगु

	According to the Poverty and Deprivation Index)		
३	सामाजिक-आर्थिक र भौतिक पूर्वाधार विकास सूचकाङ्कमा जिल्लाको स्तर / (Rank Ac. to the Socio-economic and Infrastructural Development Index)	५९ औं	प्रथम- काठमाडौं अन्तिम- अछाम
४	महिला सशक्तिकरण सूचकाङ्कमा जिल्लाको स्तर (Rank According to the Women Empowerment Index)	४४ औं	प्रथम- स्याङ्जा अन्तिम- मुगु

श्रोत : DISTRICTS OF NEPAL , INDICATORS OF DEVELOPMENT, 2003, ICIMOD र केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

६.७ सामाजिक-आर्थिक र भौतिक पूर्वाधार विकास सूचकाङ्क (Socio-economic and Infrastructural Development Index) :

तालिका नं ४.३
सामाजिक-आर्थिक र भौतिक पूर्वाधार विकास सूचकाङ्कसँग सम्बन्धित विभिन्न सूचकाङ्कहरूमा जिल्लाको स्तर

क्र.सं.	विवरण	स्तर (Rank)	मान
१	स्वास्थ्य र विकास सूचकाङ्क (Health and Development Index)	३६ औं	-
२	परिवार नियोजनका साधन प्रयोगकर्ता दर (Contraceptive Prevalence Rate)	२२ औं	४०.२२ प्रतिशत
३	खानेपानी पहुँच (Drinking Water Coverage)	२५ औं	८५.१८ प्रतिशत
४	सुधारिएको शौचालय सुविधा (Improved Toilet Facility)	४९ औं	३१.८६ प्रतिशत
५	प्राथमिक क्षेत्र विकास सूचकाङ्क (Primary Sector Development Index)	५३ औं	कम विकसित
६	कृषि ऋण लिने जनसङ्ख्या (Agricultural Credit Coverage)	७५ औं	
७	लैंगिक विभेद सूचकाङ्क (Gender Discrimination Index)	३४ औं	-
८	साक्षरतामा प्रौढ लैंगिक असन्तुलन अनुपात (Adult Gender Imbalance Ratio in Literacy Status)	५४ औं	०.४१ प्रतिशत (देशको कुल अंशमा)
९	शैक्षिक रूपमा वञ्चित जनसङ्ख्या प्रतिशत (Percentage of Educationally Disadvantaged Population)	७३ औं	६४.५२ प्रतिशत (देशको कुल अंशमा)
१०	पूर्वाधार विकास सूचकाङ्क (Infrastructure Development Index)	११ औं	-
११	सडक घनत्व (Road density)	४९ औं	६.६ कि.मि./व. कि.मि.
१२	बैंक घनत्व (Bank density)	४५ औं	०.१२ प्रति हजार जना
१३	स्वास्थ्य संस्था घनत्व (Health Institution density)	४४ औं	२.२९ प्रति हजार जना
१४	हुलाक कार्यालय घनत्व (Post Office density)	४८ औं	२.१४ प्रति हजार जना
१५	प्रति व्यक्ति साधारण खर्च (Per Capita Regular Expenditure)	५ औं	३६६९ रुपैया
१६	प्रति व्यक्ति विकास खर्च (Per Capita Development Expenditure)	१२ औं	१४७३ रुपैया

श्रोत : DISTRICTS OF NEPAL , INDICATORS OF DEVELOPMENT, 2003, ICIMOD र केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

* Nepal Human Development Report 2004, UNDP

६.८ गरिवी तथा भोकमरी सूचकाङ्क (Poverty and Deprivation Index) :

तालिका नं ४.४

गरिवी तथा भोकमरी सूचकाङ्कसँग सम्बन्धित विभिन्न सूचकाङ्कहरूमा जिल्लाको स्तर

क्र.सं.	विवरण	स्तर (Rank)	मान (Data Value)
१	सिमान्त कृषक परिवार प्रतिशत (Percentage of Marginal Farm Households)	४५ औं	३५.९३ प्रतिशत
२	प्रति व्यक्ति खाद्यान्न उत्पादन (Per Capita Food Production)	४३ औं	३१०० किलो क्यालोरी
३	बाल भोकमरी सूचकाङ्क (Child Deprivation Index)	५८ औं	
४	बाल निरक्षरता दर (Child Illiteracy Rate)	५९ औं	३३.४९ प्रतिशत
५	बाल आर्थिक सक्रियता दर (Child Economic Activity Rate)	६४ औं	३३.०१ प्रतिशत
६	बाल विवाह अनुपात (Prorortion of Child Marriage)	३४ औं	०.७१ प्रतिशत (देशको कुल अंशमा)

श्रोत : DISTRICTS OF NEPAL , INDICATORS OF DEVELOPMENT, 2003, ICIMOD र केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

आर्थिक क्रियाकलाप र रोजगारी

सार संक्षेप

आर्थिकरूपले सक्रिय जनसङ्ख्या र रोजगारी सम्बन्धी सम्पूर्ण विवरणहरू १० वर्ष वा सोभन्दा माथिल्लो उमेर समूहको जनसङ्ख्याको मात्र लिइने अन्तर्राष्ट्रिय प्रचलन अनुसार विश्लेषण गर्दा यस जिल्लाको आर्थिक रूपमा सक्रिय जनसङ्ख्याको प्रतिशत ७६.६४ र कुल बेरोजगारीदर आर्थिक रूपमा सक्रिय जनसङ्ख्या मध्येबाट ४.२ प्रतिशत मात्र रहेको देखिन्छ । महिलाको तुलनामा पुरुषको आर्थिक सक्रियता दर बढी छ । तर बेरोजगार महिलाहरूको तुलनामा बेरोजगार पुरुषहरूको प्रतिशत ज्यादा रहेको छ । आर्थिकरूपले सक्रिय जनसङ्ख्याको ९० प्रतिशत भन्दा धेरैको प्रमुख पेशा कृषि तथा अन्यको हकमा गैर-कृषिजन्य क्षेत्र रहेको छ । क्षेत्र अनुसार रोजगारीको स्तर मूल्याङ्कन गर्दा करिब ८० प्रतिशत पुरुष र ९१ प्रतिशत महिलाहरू तथा समग्रमा ८५.०९ प्रतिशत जनसङ्ख्याको रोजगारीको प्रमुख क्षेत्र कृषि तथा वन –Agriculture and Forestry रहेको देखिन्छ ।

७.१ आर्थिक सक्रियता दर (Economic Activity Rate) र रोजगारी दर

तालिका नं. ५.१
आर्थिक सक्रियता, रोजगारी दर र घरेलु कामदार

सि.नं.	विवरण	एकाइ	मान
१.	आर्थिक सक्रियता दर (Economic Activity Rate) ²¹	प्रतिशत	७६.६४
१.१	आर्थिक सक्रियता दर-पुरुष	प्रतिशत	७८.३८
१.२	आर्थिक सक्रियता दर-महिला	प्रतिशत	७४.६७
२	कुल बेरोजगारी दर (Total Unemployment Rate) ²²	प्रतिशत	४.२
२.१	पुरुष बेरोजगारी दर (Male Unemployment Rate)	प्रतिशत	४.६
२.२	महिला बेरोजगारी दर (Female Unemployment Rate)	प्रतिशत	३.८
३	कुल घरेलु कामदार (Domestic Worker) संलग्न परिवार	सङ्ख्या	६४
३.१	पुरुष घरेलु कामदार संलग्न परिवार	सङ्ख्या	५६
३.२	महिला घरेलु कामदार संलग्न परिवार	सङ्ख्या	८

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

७.२ कुल गार्हस्त उत्पादन र प्रति व्यक्ति आय

तालिका नं. ५.१.१

²¹ १० वर्ष वा सो भन्दा माथिल्लो उमेर समूहको कुल जनसंख्यामा अक्सर आर्थिक क्रियाकलाप (१ वर्षको अवधीमा ६ महिना भन्दा धेरै समय) मा संलग्न जनसंख्याको प्रतिशत ।

²² १० वर्ष वा सो भन्दा माथिल्लो उमेर समूहको आर्थिकरूपमा सक्रिय जनसंख्या मध्ये एक हप्तामा कमसेकम १ घण्टा आर्थिक क्रियाकलापमा संलग्न नरहेको जनसंख्याको प्रतिशत ।

कुल गार्हस्त उत्पादन र प्रति व्यक्ति आय

सि.नं.	विवरण	मान
१	प्रति व्यक्ति कुल गार्हस्त उत्पादन (GDP Per Capita-PPP) ²³	१८०२ US \$
२	प्रति व्यक्ति आय-बजार मूल्यमा (Per Capita Income in M. P.)	रु. २४३७९
२.१	प्रति व्यक्ति आय-क्रय शक्ति समता -Per Capita Income in PPP)	१८०२ US \$
२.२	प्रति व्यक्ति आय-डलर मूल्यमा (Per Capita Income in US \$)	३३१ US \$
३	कुल मूल्य अभिवृद्धि (Gross Value Added) ²⁴ (रु. दश लाखमा)	रु. १०४०
४	कुल गार्हस्त उत्पादन (GDP in market Prices) ²⁵ (रु. दश लाखमा)	रु. १०९१
४.१	कृषि तथा वन (Agriculture and Forestry) (रु. दश लाखमा)	रु. २७५२
४.२	खानि तथा उत्खनन (Mining and Quarrying) (रु. दश लाखमा)	रु. १६
४.३	उद्योग (Manufacturing) (रु. दश लाखमा)	रु. २०२
४.४	विद्युत, ग्याँस र पानि (Electricity, Gas and Water) (रु. दश लाखमा)	रु. १७३
४.५	निर्माण (Construction) (रु. दश लाखमा)	रु. ३६१
४.६	व्यापार, रेष्टुरेण्ट र होटेल (Trade, Resturant and Hotel) (रु. दश लाखमा)	रु. ७७६
४.७	यातायात र सञ्चार (Transport and Communication) (रु. दश लाखमा)	रु. ९१९
४.८	वित्त तथा घरजग्गा (Finance and Real Estate) (रु. दश लाखमा)	रु. ८९५
४.९	सामुदायिक तथा सामाजिक सेवा (रु. दश लाखमा)	रु. ४३९

श्रोत : नेपाल मानव विकास प्रतिवेदन, २००४, UNDP /

नोट : *आर्थिकरूपले सक्रिय जनसङ्ख्या र रोजगारी सम्बन्धी सम्पूर्ण विवरणहरू १० वर्ष वा सोभन्दा माथिल्लो उमेर समूहको जनसङ्ख्याको मात्र लिइने अन्तर्राष्ट्रिय प्रचलन अनुसार गणना गरिएका हुन् । आर्थिक रूपमा सक्रिय जनसङ्ख्या रोजगार र बेरोजगार दुवै हुन सक्छन् । रोजगारी दर आर्थिक रूपमा सक्रिय जनसङ्ख्या मध्येबाट मात्र गणना गरिन्छ ।

नेपालको १० वर्ष भन्दा माथिल्लो उमेर समूहको कुल जनसंख्याको ५८.२१ प्रतिशत अंश आर्थिक रूपमा सक्रिय रहेको छ । यसमा पुरुष तथा महिलाको प्रतिशत क्रमशः ६७.६० र ४८.९३ छ । आर्थिक रूपमा सक्रिय जनसंख्याको ४.१ प्रतिशत बेरोजगार रहेको छ । सन् २००६ मा नेपालीहरूको प्रतिव्यक्ति आय ३१५ अमेरिकी डलर पुगेको छ ।

७.३ गाउँ विकास समिति अनुसार आर्थिक सक्रियतादर

गा.वि.स. अनुसार १० वर्षभन्दा माथिल्लो उमेर समूहको आर्थिकरूपमा सक्रिय/निस्कृय जनसङ्ख्या

क्र. स.	गा.वि.स.	१० वर्ष माथिको कुल			आर्थिक क्रियाकलापमा सक्रिय			आर्थिक क्रियाकलापमा निष्क्रिय		
		कुल	पुरुष	महिला	कुल	पुरुष	महिला	कुल	पुरुष	महिला
१	भोर्ले	४२९६	२१७६	२१२०	३६१३	१८२०	१७९४	६८३	३५६	३२६
२	वृद्धिम	४५४	२२९	२२५	३९३	२०५	१८८	६१	२४	३७
३	चिलिमे	११२४	६०२	५२२	१०५६	५७१	४८४	६८	३१	३८
४	डाँडागाऊँ	१५४५	८००	७४५	१२४९	६६२	५८७	२९६	१३८	१५८
५	धुन्चे	१७९६	१०४०	७५७	१४८३	८८५	५९७	३१४	१५५	१५९

²³ कुनै समयअवधिको कुल गार्हस्त उत्पादनलाई सो समय अवधिको कुल जनसंख्याले भाग गर्दा प्राप्त हुने मान जसलाई क्रयशक्ति समता (Purchasing Power Parity) को आधारमा गणना गरिन्छ ।

²⁴ कुल उत्पादनबाट मध्यवर्ती उपभोग (Intermediate Consumption) घटाएर बाँकी रहेको अंश ।

²⁵ उत्पादनका साधनहरूलाई ज्याला, लगान, ब्याज र नाफाको रूपमा भुक्तान गरिएको मूल्यको जोड (GDP at factor cost) बाट अप्रत्यक्ष करहरू (Indirect Taxes) घटाएर अनुदान (Subsidies) को मूल्य जोडदा प्राप्त हुने मान ।

६	गत्लाड	१३१०	६७२	६३८	१०७०	५२९	५४०	२४१	१४३	९८
७	गोल्लुड	९०३	५३३	३७०	७३४	४५४	२८०	१६९	७९	९०
८	हाकु	१८३८	९८६	८५२	१७२६	९३०	७९६	११२	५७	५५
९	धैवुड	३६८१	१८३८	१८४२	२९०२	१४६४	१४३७	७७९	३७४	४०५
१०	लहरेपौवा	३८२९	१८९८	१९३१	२५५८	१३८२	११७६	१२७०	५१६	७५५
११	लाडटाड	४०५	१९०	२१५	३९९	१८८	२११	६	२	४
१२	राम्चे	१६२२	८६७	७५५	१५३०	८२७	७०२	९२	४०	५२
१३	सरमथली	२९८८	१५०१	१४८६	२३१७	११२६	११९१	६७१	३७५	२९५
१४	स्याफु	१५४९	८३८	७११	११९७	६७३	५२४	३५२	१६५	१८७
१५	ठूलोगाऊँ	११०४	५४४	५५९	९१४	४४५	४६९	१९०	१००	९०
१६	थुमन	७४१	४०७	३३४	६४१	३४१	२९९	१००	६६	३४
१७	टिमुरे	४१२	२१७	१९५	३२१	१७४	१४६	९१	४३	४८
१८	यासा	२९७९	१५७९	१४००	२५५१	१३२४	१२२७	४२८	२५५	१७३
	जम्मा	३२५७६	१६९१७	१५६५७	२६६५४	१४०००	१२६४८	५९२३	२९१९	३००४

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

७.४ पेशा अनुसार रोजगारीको विवरण

तालिका नं. ५.४

पेशा अनुसार रोजगारीको विवरण

पेशा	रोजगार पुरुष	%	रोजगार महिला	%	जम्मा	%
कानूनविद, उच्च पदस्थ कर्मचारी र व्यवस्थापकहरु	८७	०.६६	११	०.१०	९८	०.४०
उच्च ज्ञानयुक्त पेशाकर्मिहरु (Professionals)	३३२	२.५१	७९	०.७०	४११	१.६८
प्राविधिक तथा सम्बन्धित पेशाकर्मिहरु	२४३	१.८४	३७	०.३३	२८०	१.१४
क्लर्क वा कार्यालय सहायकहरु	३६३	२.७५	२९	०.२६	३९२	१.६०
सेवाकर्मि र बजार तथा पसल कामदार	५५६	४.२०	३३५	२.९७	८९१	३.६४
सिपालु र अर्ध सिपालु कृषि तथा मत्स्य कामदार	१०२९०	७७.८१	१०२२५	९०.६६	२०५१५	८३.७३
क्राफ्ट र सम्बन्धित व्यापारिक कामदारहरु	६६८	५.०५	१९१	१.६९	८५९	३.५१
संयन्त्र र मेशिन सञ्चालक र जडानकर्ताहरु	९३	०.७०	३	०.०३	९६	०.३९
प्रारम्भिक पेशाकर्मिहरु (Elementary Occupations)	५८२	४.४०	३४४	३.०५	९२६	३.७८
उल्लेख नभएको	१०	०.०८	४	०.०४	१४	०.०६
सबै पेशा	१३२२४	१००	११२७८	१००	२४५०२	१००

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

७.५ क्षेत्र अनुसार (by industry) रोजगारीको स्थिति

तालिका नं. ५.५

क्षेत्र अनुसार (by industry) रोजगारीको स्थिति

क्षेत्र (industry)	रोजगार पुरुष	%	रोजगार महिला	%	जम्मा	%
कृषि तथा वन	१०४९४	७९.३७	१०३५४	९१.८१	२०८४८	८५.०९
मत्स्य	६	०.०५	१	०.०१	७	०.०३
खानि तथा उत्खनन	२	०.०२	०	०.००	२	०.०१
उद्योग	३९५	२.९९	१८१	१.६०	५७६	२.३५
विद्युत्, ग्याँस र पानी आपूर्ति	३१८	२.४१	५७	०.५१	३७५	१.५३
निर्माण	२४५	१.८५	१३	०.१२	२५८	१.०५
थोक तथा खुद्रा व्यापार	३४२	२.५९	३७६	३.३३	७१८	२.९३
होटेल र रेष्टुरा	१४६	१.१०	९३	०.८२	२३९	०.९८
यातायात, गोदाम र सञ्चार	१३७	१.०४	२०	०.१८	१५७	०.६४
वित्तीय मध्यस्थता	५५	०.४२	५	०.०४	६०	०.२४
घरजग्गा, भाडा र व्यावसायिक क्रियाकलाप	२	०.०२	१	०.०१	३	०.०१
सार्वजनिक प्रशासन र सामाजिक सुरक्षा	३९६	३.००	२६	०.२३	४२२	१.७२
शिक्षा	३९०	२.९५	८२	०.७३	४७२	१.९३
स्वास्थ्य र सामाजिक सेवा	१२१	०.९२	३४	०.३०	१५५	०.६३
अन्य सामाजिक र व्यक्तिगत सेवा	१२७	०.९६	९	०.०८	१३६	०.५६
रोजगार प्रदायक निजी परिवार	२९	०.२२	१५	०.१३	४४	०.१८
सिमा विहिन संगठन र निकायहरु	१२	०.०९	७	०.०६	१९	०.०८
उल्लेख नभएको	५	०.०४	४	०.०४	९	०.०४
सबै क्षेत्र (All Industry)	१३२२२	१००	११२७८	१००	२४५००	१००

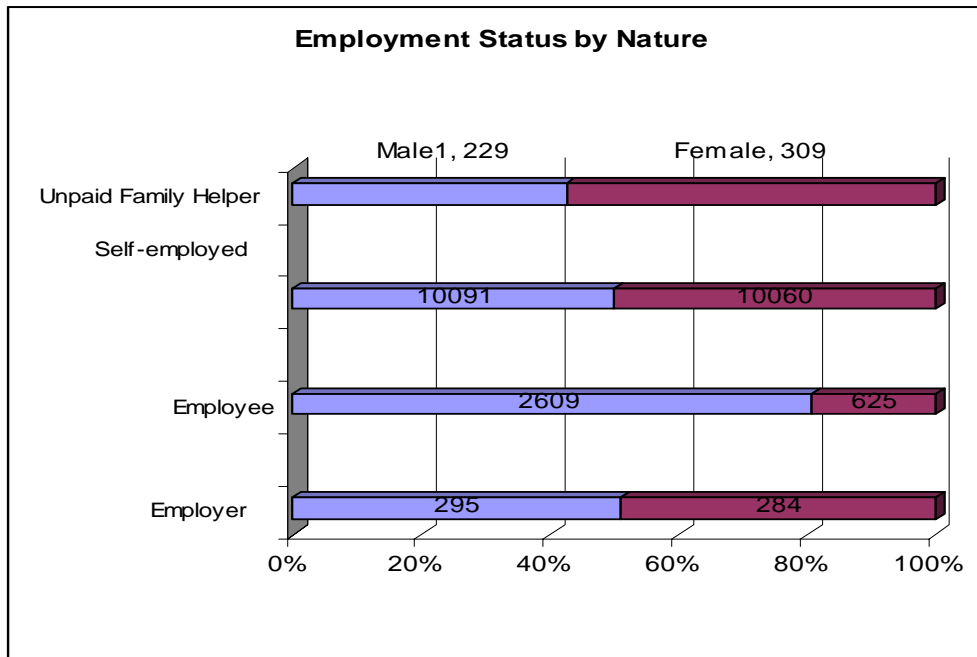
श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

७.६ प्रकृति अनुसार (by nature) रोजगारीको स्थिति

तालिका नं. ५.५
प्रकृति अनुसार रोजगारीको स्थिति

प्रकृति (nature)	रोजगार पुरुष	%	रोजगार महिला	%	जम्मा	%
रोजगारदाता (Employer)	२९५	२.२३	२८४	२.५२	५७९	२.३६
रोजगार/कामदार (Employee)	२६०९	१९.७३	६२५	५.५४	३२३४	१३.२०
स्वरोजगार (Self-employed)	१००९१	७६.३१	१००६०	८९.२०	२०१५१	८२.२४
बेतलवी परिवार सहयोगी (Unpaid Family Helper)	२२९	१.७३	३०९	२.७४	५३८	२.२०
सबै (All Status)	१३२२४	१००	११२७८	१००	२४५०२	१००

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

७.७ अनौपचारिक क्षेत्र आर्थिक क्रियाकलाप

७.७.१ कृषि बाहेकका साना व्यावसाय सम्बन्धी आधारभूत विवरण

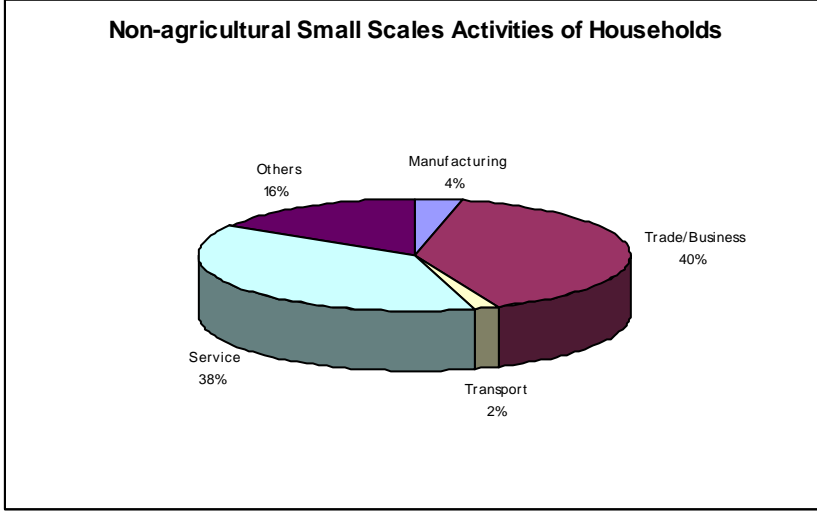
तालिका नं. ५.६

कृषि बाहेकका साना व्यावसाय सम्बन्धी क्रियाकलापमा संलग्न परिवार

क्र.सं.	व्यावसाय सम्बन्धी क्रियाकलाप	संलग्न परिवारसङ्ख्या	प्रतिशत
---------	------------------------------	----------------------	---------

क	कृषि बाहेकका साना व्यावसायमा असंलग्न	७७२५	८८.८३
ख	कृषि बाहेकका साना व्यावसायमा संलग्न	९७१	११.१७
१	उद्योग (Manufacturing)	३६	३.७१
२	व्यापार/व्यावसाय (Trade/Business)	३८८	३९.९६
३	यातायात (Transport)	१८	१.८५
४	नोकरी (Service)	३६९	३८.००
५	अन्य (Others)	१६०	१६.४८
जम्मा		९६६७	१००.००

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

७.७.२ गा.वि.स. अनुसार कृषि बाहेकका साना व्यावसायमा संलग्न घरपरिवार

तालिका नं

गा.वि.स. अनुसार कृषि बाहेकका साना व्यावसायमा संलग्न घरपरिवार

क्र. सं.	गा.वि.स.	कुल परिवार संख्या	परिवारसङ्ख्या		आर्थिक क्रियाकलाप					
			आर्थिक क्रि. क. गर्ने	आर्थिक क्रि. क. नगर्ने	कुल	उद्योग	व्यापार/व्यावसाय	यातायात	सेवा	अन्य
१	भोर्ले	१०७८	४९	१०२९	४९	०	१०	१	१४	२४
२	वृदिम	१६३	११९	४४	११९	०	५५	०	४९	१५
३	चिलिमे	३२५	१०	३१५	१०	०	६	१	१	२
४	डाँडागाऊँ	३७७	४३	३३४	४३	१	८	०	२२	१२
५	धुन्चे	५७४	१७०	४०४	१७०	०	६३	०	९७	१०
६	गत्लाड	३६६	१	३६५	१	०	१	०	०	०
७	गोल्जुड	२९८	१९	२७९	१९	७	९	१	१	१
८	हाकु	४४९	०	४४९	०	०	०	०	०	०
९	धैवुड	९५३	२००	७५३	२००	१३	४६	२	९१	४८

१०	लहरेपौवा	९४०	९४	८४६	९४	४	४१	१	३७	११
११	लाडटाड	१४३	१००	४३	१००	०	७१	०	२८	१
१२	राम्चे	३९७	१२	३८५	१२	०	५	०	७	०
१३	सरमथली	७२८	३७	६९१	३७	६	१३	४	४	१०
१४	स्याफ्रु	४८४	७९	४०५	७९	१	४९	८	७	१४
१५	ठूलोगाऊँ	२९३	३	२९०	३	१	१	०	०	१
१६	थुमन	२२२	३	२१९	३	२	०	०	०	१
१७	टिमुरे	१०२	१२	९०	१२	०	३	०	९	०
१८	यासाँ	७९७	२०	७७७	२०	१	७	०	२	१०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

७.८ औषत ज्याला दर

तालिका नं. ५.२
औषत ज्याला दर

क्र.सं.	विवरण	एकाई	रकम
१	औषत ज्याला - (कृषि)	रुपैया/दिन	७५/-
१.१	औषत ज्याला - पुरुष (कृषि)	रुपैया/दिन	१००/-
१.२	औषत ज्याला - महिला (कृषि)	रुपैया/दिन	६०/-
२	औषत ज्याला - (गैर कृषि)	रुपैया/दिन	१५०/-
२.१	औषत ज्याला - पुरुष (गैर कृषि)	रुपैया/दिन	१७५/-
२.२	औषत ज्याला - महिला (गैर कृषि)	रुपैया/दिन	१२०/-

श्रोत : प्राथमिक तथ्याङ्क, शाखा तथ्याङ्क कार्यालय, नुवाकोट ।

खण्ड: ८

भौतिक पूर्वाधार र सेवा क्षेत्र

सार संक्षेप

पूर्वाधार विकास सूचकाङ्क (Infrastructure Development Index) को स्तरमा ११ औं जिल्लाको स्थान पर्न सफल यस जिल्लाको सडक घनत्व (Road density) ६.६१ कि.मि./१०० कि.मि, बैंक घनत्व (Bank density) ०.१२ प्रति हजार जना र स्वास्थ्य संस्था घनत्व (Health Institution density) २.२९ प्रति हजार जना रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०६२/६३ सम्म कुल ११ वटा स्थानिय निकायहरुमा सडक यातायात सुविधाको पहुँच पुगेको र कालोपत्रे, खण्डास्मिथ तथा कच्ची सडकसमेत कुल १११.५ कि.मि. सडक निर्माण भएको देखिन्छ। विद्युत तथा उर्जाको हकमा आर्थिक वर्ष २०६०/६१ सम्म पुरा तथा आंशिक रुपमा ५२ वटा स्थानिय निकायका ३२ प्रतिशत जनसङ्ख्याको पहुँचमा विद्युत सेवा पुगेको यस जिल्लामा २ वटा मभौला जलविद्युत केन्द्र, २ वटा साना जलविद्युत केन्द्र, एक डिजेल प्लान्ट र ११ वटा लघु जलविद्युत केन्द्रको भौतिक संरचना तयार भएको छ। सञ्चारतर्फ आर्थिक वर्ष २०६२/६३ को अन्त्यसम्म ११५२ टेलिफोन लाइन वितरण गरिएको तथा ६४ वटा हुलाक कार्यालय मार्फत सेवा प्रदान गरिएको छ। त्यसैगरी एक/एक विकास बैंक र बाणिज्य बैंक, एक हुलाक वचत बैंक र २ वटा वित्तीय सहकारी संस्थाहरुले जिल्लाको बैंक, वित्त तथा सहकारी संस्थाको

८.१ सिंचाई

८.१.१ आधारभूत विवरण

तालिका नं. ६.२

सिंचाई सम्बन्धी आधारभूत विवरण (आ.व. २०६२/६३ सम्म)

क्र.सं.	विवरण	सङ्ख्या	क्षेत्रफल (हे.)	कैपियत
१	कुल सिंचित क्षेत्रफल	-	१०३६.४	२०.६० %
२	प्रथम सिंचाई सेक्टर योजनामा निर्मित सिंचाई पूर्वाधार	७	४५४	-
३	दोस्रो सिंचाई सेक्टर योजनामा निर्मित सिंचाई पूर्वाधार	१०	४८६	-

८.१.२ प्रथम सिंचाई सेक्टर अन्तर्गतका योजनाहरु

क्र.सं.	योजनाको नाम	गा.वि.स.	सिंचित क्षेत्रफल (हे.)
१	साडलेखोला सिंचाई योजना	ठूलोगाउँ	१०५
२	सिप्चोड सिंचाई योजना	यासा	११४
३	बेतेगौडा सिंचाई योजना	लहरेपौवा	१००
४	मचेतखोला सिंचाई योजना	भोर्ले	४०

५	दनुस्वारा सिंचाइ योजना	सरमथली	३५
६	रुप्सेपानी सिंचाइ योजना	भोर्ले	६०
जम्मा			५४५

द.१.३ दोस्रो सिंचाइ सेक्टर अन्तर्गतका योजनाहरु

क्र.सं.	योजनाको नाम	गा.वि.स.	सिंचित क्षेत्रफल (हे.)
१	थुमन सिंचाइ योजना	थुमन	५०
२	गोल्जुड सिंचाइ योजना	गोल्जुड	७०
३	ठूलोभाखु सिंचाइ योजना	स्याफ्रु	३५
४	फाम्चेत सिंचाइ योजना	सरमथली	६०
५	कम्थलीटार सिंचाइ योजना	भोल	३५
६	उपल्लो रुप्सेपानी सिंचाइ योजना	भोर्ले	३५
७	भोर्ले सिरान सिंचाइ योजना	धैवुड	६५
८	भोर्ले पुच्छार सिंचाइ योजना	धैवुड	४१
९	वनुवा सिंचाइ योजना	लहरेपौवा	२०
१०	महघार सिंचाइ योजना	लहरेपौवा	७५
जम्मा			४८६

द.१.४ अन्य सिंचाइ अन्तर्गतका योजनाहरु

क्र.सं.	योजनाको नाम	गा.वि.स.	सिंचित क्षेत्रफल (हे.)
१	सिम्ले कैदलेटार सिंचाइ योजना	लहरेपौवा, धैवुड	२०
२	विसाउने पानी सिंचाइ योजना	भोर्ले	१५
३	तोर्मेखोला सिंचाइ योजना	ठूलोगाउँ	१०
४	खहरेखोला सिंचाइ योजना	धैवुड	१०
जम्मा			५५

द.२ सडक यातायात

द.२.१ आधारभूत विवरण

तालिका नं. ६.२
सडक यातायात सम्बन्धी आधारभूत विवरण (आ.व. २०६२/६३ सम्म)

क्र.सं.	विवरण	एकाइ	मान	प्रतिशत
१	;8s oftfofts] kx'Fr k'u]sf uf=lj=;= sf] ;a\Vof	सङ्ख्या	११	६६.११
२	b}lgs a; ;]jf ;~rfngsf] kxFrsf uf=lj=;= sf] ;+Vof	सङ्ख्या	७	३८.८
३	;8s nDjfo{	कि.मि.	१११.५	-
३.१	s= sfnf]kq]	कि.मि.	१.५	१.३५
३.२	v= v08fl:dy÷ slRr ;8s	कि.मि.	११०	९८.६५
४	;8s 3gTj	कि.मि./ १०० कि.मि.	६.६१	

श्रोत : जिल्ला विकास समितिको कार्यालय, नुवाकोट ।

आर्थिक वर्ष २०६१/६२ सम्म नेपालमा कुल सडकको लम्वाई १७२८० कि.मि. पुगेको छ । जसमध्ये ५३०१ कि.मि. कालोपत्रे, ४६१३ कि.मि. ग्राभेल र बाँकि ७३६६ कि.मि. कच्ची सडक रहेको छ ।

८.२.२ सडक यातायातको पहुँच

तालिका नं. ६.२
सडक यातायातको पहुँच भएका गा.वि.स. (आ.व. २०६२/६३)

क्र.सं.	विवरण	सडकको प्रकार	दैनिक बस सेवा सञ्चालन	कैफियत
१	भोर्ले	कच्ची	छैन	
२	चिलिमे	ग्राभेल	छ	
३	डाँडागाउँ	कच्ची	छैन	मैलुङ ज.वि.आ. वाट निर्मित
४	धुन्चे	कालोपत्रे	छ	सदरमुकामको बजारखण्ड
५	गत्लाङ	ग्राभेल	छैन	
६	गोल्जुङ	ग्राभेल	छ	
७	धैवुङ	ग्राभेल	छ	
८	लहरेपौवा	ग्राभेल	छ	
९	राम्चे	ग्राभेल	छ	
१०	स्याफ्रु	ग्राभेल	छ	
११	ठूलोगाउँ	कच्ची	छैन	मैलुङ ज.वि.आ. वाट निर्मित

श्रोत : जिल्ला विकास समितिको कार्यालय, नुवाकोट ।

८.२.२ सडकहरूको नाम

तालिका नं. ६.२
सडक सम्बन्धी विवरण (आ.व. २०६२/६३)

क्र.सं.	सडकको नाम	लम्वाई (कि.मि.)	कैफियत
१	बेनावती-सोमदाङ सडक	९७	
२	बेनावती-पैरेवेसी सडक	४	

३	कालिकास्थान-सरमथली सडक	३	
४	धुन्चे-अस्पताल सडक	१.५	
५	गोल्जुङ-चिलिमे सडक	५	
६	लारी-सोमदाङ सडक	१	

श्रोत : जिल्ला विकास समितिको कार्यालय, नुवाकोट ।

द.३ विद्युत र उर्जा

द.३.१ विद्युत सम्बन्धी आधारभूत विवरण

tflnsf g+= ^=#

ljb't ;DjGwL ljj/0f -cf=j= @)^!÷^@ ;Dd_

क्र.सं.	विवरण	एकाइ	मान	कैफियत
१.	विद्युत लाभान्वित परिवार	प्रतिशत		
१.१	कुल ग्राहक	सङ्ख्या		मिल, उद्योग, सिंचाई समेत
२.	विद्युत सुविधा पुगेको गा.वि.स./न.पा.	सङ्ख्या	१४	पुरा तथा आंशिक
३.	विद्युत प्रणाली क्षमता	कि.वा.		
४.	मभौला जलविद्युत केन्द्र	सङ्ख्या	१	चिलिमे जलविद्युत केन्द्र
४.१	मभौला जलविद्युत केन्द्रको क्षमता	मे.वा.	२०	
७.	लघु जलविद्युत केन्द्र	सङ्ख्या	४	

>f]t M g]kfn ljb't k/flws/0f, /;'jf g'jfsf]6 l8lehg .

द.३.१ ग्रामिण विद्युतीकरण

tflnsf g+= ^=#!

u|fld0f ljb'ltS/0f ePsf uf= lj= ;= sf] ljj/0f -cf=j= @)^!÷^@

;Dd_

सि. नं.	गा.वि.स.को नाम	पुरा विद्युतीकरण भएका वडाहरु	आंशिक विद्युतीकरण भएका वडाहरु	विद्युतीकरण नभएका वडाहरु
१				
२				
३				
४				
५				
६				
७				
८				
९				
१०				
११				
१२				
१३				
१४				
१५				

१६				
१७				
१८				

८.४ सञ्चार

८.४.१ टेलिफोन तथा केवुल टि.भि

तालिका नं. ६.५

दुरसञ्चार तथा केवुल टि.भि. सम्बन्धी विवरण (आ.व. २०६२/६३ सम्म)

क्र.सं.	विवरण	एकाइ	मान	प्रतिशत
१	वितरित टेलिफोन लाइन	सङ्ख्या	२५०	-
२	P.S.T.N. लाइन सङ्ख्या	सङ्ख्या	१७३	६९.२
३	V.Sat. लाइन सङ्ख्या	सङ्ख्या	१२	२.०
४	C-Phone	सङ्ख्या	६५	२६.०
५	टेलिफोन पुगेको गा.वि.स/न.पा.	सङ्ख्या	८	४४.४
६	सार्वजनिक टेलिफोन काउन्टर	सङ्ख्या	१	-
७	केवुल अपरेटर	सङ्ख्या	१	-
८	केवुल च्यानल ग्राहक	सङ्ख्या	१००	-

नेपाल टेलिकम, धुन्चे उप-शाखा ।

८.४.१ हुलाक सेवा

तालिका नं. ६.५

हुलाक सम्बन्धी विवरण (आ.व. २०६२/६३ सम्म)

क्र.सं.	विवरण	मान	गा.वि.स.
१	हुलाक सेवा	१८	
२	जिल्ला हुलाक कार्यालय	१	धुन्चे
३	ईलाका हुलाक कार्यालय	४	टिमुरे, धैवुड, स्याफ्रु, लहरेपौवा
४	अतिरिक्त हुलाक कार्यालय	१३	गत्लाड, थुमन, हाकु, राम्चे, सरमथली गोल्जुड, भोर्ले, डाँडागाउँ, ठूलोगाउँ, यासा, वृद्धिम, लाडटाड, ठूलोगाउँ
५	द्रुत डाँक सेवा	१	धुन्चे
६	दर्ता हुलाक काउन्टर	-	
७	घनादेश सेवा	४	

श्रोत : रसुवा जिल्ला हुलाक कार्यालय ।

८.५ वित्त, बैंक तथा सहकारी

tflnsf g+= ^=^

a}+s, ljQ tyf ixsf/L i+:yf iDjGwL ljJ/Of -cf=j= @)^!÷^@_

l;=	ljJ/Of	Psfo	dfg
१.	विकास बैंक र सम्बद्ध निकाय	सङ्ख्या	
१.१.	कृषि विकास बैंक, उप-शाखा कार्यालय	सङ्ख्या	१

२.	वाणिज्य बैंक	सङ्ख्या	
२.१	नेपाल बैंक लिमिटेड, शाखा कार्यालय	सङ्ख्या	१
३.	हुलाक बचत बैंक	सङ्ख्या	१
४.	वित्तीय सहकारी संस्था	सङ्ख्या	२०
४.१.	बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	सङ्ख्या	१६
४.२	महिला बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	सङ्ख्या	४
०=	अन्य सहकारी संस्थाहरु	सङ्ख्या	१३
०=!	बहुउद्देशिय सहकारी संस्था	सङ्ख्या	११
०=@	दुग्ध उत्पादक सहकारी संस्था	सङ्ख्या	-
०=#	सामुदायिक विकास सहकारी संस्था	सङ्ख्या	-
०=\$	अन्य सहकारी संस्था	सङ्ख्या	१
	जम्मा सहकारी संस्था	सङ्ख्या	३३

>f]t M [±] 18lehg ;xsf/L sfof{no, /;'jf .

द.६ प्रमुख सेवा क्षेत्र

द.६.१ प्रमुख सेवा क्षेत्र सम्बन्धी आधारभूत विवरण

tflnsf g+= !)=!

k|d'v ;]jf If]q ;DjGwL ;"rsx?

क्रम =; +=	ljj/Of	; ^a \Vof	s}lkmot
१	होटल/लज/रिसोर्ट		दर्ता भएका मात्र
१.१	क. स्टार होटल	०	
१.२	ख. नन-स्टार होटल/लज	३४	
२	मसाज सेन्टर/ब्युटी पार्लर	०	
४	चलचित्रघर	२	
५	स्थानीय पत्रपत्रिका	२	
६	वाचनालय	१	
७	सार्वजनिक पुस्तकालय	२	

*=[^]=@ /fli6«o / cGt/fli6«o u}/-;/sf/L ;+:yf

तालिका नं. १०.२

गैर सरकारी संस्था सम्बन्धी विवरणहरु

क्र.सं.	विवरण	सङ्ख्या	कैफियत
१	स्थानीय गैर सरकारी संस्थाहरु	१८८	वि.सं. २०६२ सम्म
२	अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाहरु	४	
३	राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाहरु	७	
४	धार्मिक संघ संस्था	११	

५	अनुसन्धान संस्था	१	
६	वातावरणसंग सम्बन्धित संस्था	१०	
६	श्रमिक संगठन	१३	
७	गुठी	१	

श्रोत : गैर सरकारी संस्था महासंघ, नुवाकोट ।

नोट :

- संस्था दर्ता ऐन, २०३४ अनुसार जिल्ला प्रशासन कार्यालय रसुवामा दर्ता भएका संस्थाहरूको विवरण अनुसूची-३ मा दिइएको छ ।
- शिक्षा र स्वास्थ्य पूर्वाधार सम्बन्धी विवरणहरू खण्ड ३ र ४ मा हेर्नुहोला ।

खण्ड: ९

कृषि तथा पशुपालन

सार संक्षेप

राष्ट्रिय कृषि गणना २०५८ को नतिजा अनुसार कुल जनसङ्ख्याको ९१ प्रतिशत भन्दा धेरै व्यक्तिहरूको प्रमुख पेशाको रूपमा रहेको कृषिक्षेत्रले जिल्लाको खाद्यान्न आपूर्ति र बहुसंख्यक जनताको उपभोग संरचना (Consumption Pattern) मा प्रमुख भूमिका खेलेको छ । कुल परिवारहरू मध्ये करिब ८९ प्रतिशत परिवारहरू कुनै न कुनै रूपमा कृषि क्षेत्रसँग सम्बन्धित छन् । जिल्लाको प्रति परिवारमा औषत ३.१ कित्ता जग्गा रहेको देखिन्छ । कुल ५०३१.२ हेक्टर खेतियोग्य जमिन रहेकोमा सोको करिब २१ प्रतिशत सिंचित रहेको छ । कृषि चलनको परिभाषा भित्र समेटिएको कुल परिवार मध्ये ७४७७ परिवारसँग आफ्नो चलनमा जमिन रहेको देखिन्छ । दोमट किसिमको कालो रङ्गको माटोको प्रधानता रहेको कुल खेतियोग्य जमिन मध्ये ९० प्रतिशत भन्दा ज्यादामा अस्थायी वाली लाग्ने गरेको छ । खाद्यान्न तथा नगदे वाली, फलफूल, तरकारी, दलहन, तेलहन र कोसेवाली उत्पादन, पशुपक्षी तथा मत्स्यपालन यहाँका प्रमुख कृषिजन्य क्रियाकलापहरू हुन् । करिब २० प्रतिशत परिवारहरूले कृषि प्रयोजनार्थ ऋण लिएको तथा कृषक परिवारहरू मध्ये बहुसंख्यकको वार्षिक कृषि उपजले केवल ४ देखि ६ महिना मात्र उपभोगलाई धान्ने स्थिति रहेको छ ।

१.१ कृषिसँग सम्बन्धित प्रमुख सूचकहरू

तालिका नं १.१

कृषिसँग सम्बन्धित प्रमुख सूचकहरू

क्र. सं.	विवरण	मान	प्रतिशत
१	कुल परिवारसङ्ख्या मध्ये कृषिमा संलग्न परिवार सङ्ख्या	७७३१	८८.९१
२	कुल जनसङ्ख्यामा कृषि पेशामा संलग्न जनसङ्ख्या	४०९६७	९१.५२
२.१	कृषि पेशामा संलग्न पुरुषको जनसङ्ख्या	२०७१९	५०.५७
२.२	कृषि पेशामा संलग्न महिलाको जनसङ्ख्या	२०२४८	४९.४३
३	जग्गा सहितका कृषि चलन (Total Holdings) ²⁶ सङ्ख्या	७७१२	९९.७५
४	औषत कृषि चलनको आकार (Average Holding Size ²⁷)	०.७१	-
५	जग्गा नभएका तर पशुपक्षी पालन गर्ने कृषि चलन सङ्ख्या	१९	०.२५
६	कृषि योग्य जमिनको जम्मा क्षेत्रफल	५०३१.२ हेक्टर	३.३०
७	कुल कृषि योग्य जमिन मध्ये सिंचित क्षेत्र	१०३६.४ हेक्टर	२०.६०
८	कृषि ऋण लिने परिवार	१७१०	१९.६६
९	घरायसी प्रयोजनार्थ कृषि उपज पर्याप्त भएको परिवार संख्या	३०५२	३५.१०

श्रोत : राष्ट्रिय कृषि गणना २०५८, केन्द्रिय तथ्याङ्क विभाग ।

राष्ट्रिय कृषि गणना २०५८ अनुसार नेपालको कुल जनसंख्याको ८२.२१ प्रतिशत अंश Farm Population रहेको छ । कुल परिवारहरू मध्ये ६६.४३ प्रतिशत परिवारहरू कृषि पेशामा संलग्न छन् । ९९ प्रतिशत भन्दा ज्यादा कृषक परिवारहरूसंग खेति गरिने जमिन रहेको छ, जबकि खेति गरिने जमिन नभएको तर पशुपालन मात्र गर्ने कृषक एक प्रतिशत भन्दा कम छन् ।

नेपालको कुल क्षेत्रफल मध्ये २६५३.९ हजार हेक्टर जमिन कृषि चलनमा रहेको छ । कुल कृषि प्रयोजनको जमिन मध्ये ८८.८ प्रतिशत खेतियोग्य जमिन रहेको छ । अधिकांश कृषक परिवारसंग २ देखि ३ कित्ता जमिन भोगचलनमा भएको पाईन्छ । ९८.५ प्रतिशत परिवारसंग आफ्नै स्वामित्वको जमिन छ ।

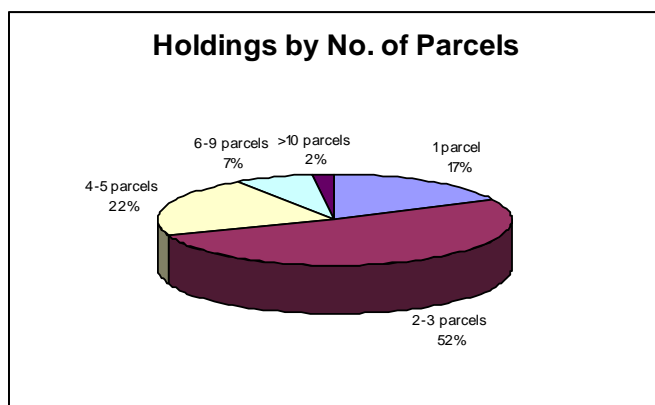
१.२ कृषि चलनको सङ्ख्या, क्षेत्रफल र चक्लावन्दी (Fragmentation) सम्बन्धी विवरण

²⁶ चार आना वा सो भन्दा बढी कृषि प्रयोजनको जमिन उपयोग गर्ने वा कम्तिमा दुई ठूला चौपाया वा कम्तिमा ५ वटा साना चौपाया वा कम्तिमा २० वटा चराचुरुङ्गी वा साना ठूला गरी कम्तिमा ५ वटा चौपाया पालन गर्ने परिवारलाई कृषि चलनमा समावेश गरिन्छ ।

²⁷ यसले प्रति कृषक परिवार औषत क्षेत्रफल व्यक्त गर्दछ । जिल्लाको कुल खेतियोग्य जमिनलाई जम्मा कृषक परिवारले भाग गर्दा यो मान प्राप्त हुन्छ ।

		कृषि चलन			जग्गाको खण्डिकरण							
		संख्या	क्षेत्रफल (हे.)		जम्मा कित्ता संख्या	औषत कित्ता संख्या ^{२८}	कित्ता ^{२९} संख्या अनुसार कृषक परिवार संख्या					
			सिंचित	असिंचित			जम्मा	१	२-३	४-५	६-९	≥१०
रसुवा	जम्मा	७७३१	११७०.९	४२७८.२	५४४९.१	२३९११	३.१	१३४१	३९९९	१६७२	५६६	१४०
	भूमि हुने	७७७२	११७०.९	४२७८.१	५४४९.०	२३९०५	३.१	१३३५	३९९९	१६७२	५६६	१४०
	भूमि नहुने	१९	०	०.१	०.१	६	०.३	६	०	०	०	०

श्रोत : राष्ट्रिय कृषि गणना २०५८, केन्द्रिय तथ्याङ्क विभाग ।

९.३ भू-उपभोग (Tenure) र भू-उपयोग (Land Use)

९.३.१ भू-उपभोग (Land Tenure)

तालिका ९.३

भू-उपभोग (Tenure) र आकार अनुसार कृषि चलनको सङ्ख्या र क्षेत्रफल सम्बन्धी विवरण

विवरण	कृषि चलन सङ्ख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	एक भू-उपभोग (One Tenure Form)			
			आफ्नै		अरुको भाडामा लिएको	
			कृषक परिवार	क्षेत्रफल (हेक्टर)	कृषक परिवार	क्षेत्रफल (हेक्टर)

^{२८} जम्मा कित्ता संख्यालाई कुल कृषि चलन संख्या (कृषक परिवार) ले भाग गर्दा प्राप्त हुने भागफल ।

^{२९} नापिको प्रयोजनको कित्ता नभई कुनै प्राकृतिक वा कृत्रिम साँध-सिमानाले छुट्टै खण्ड बनाएको कित्तालाई बुझाउँछ ।

भूमी हुने	७७७२	५४४९.०	७४७०	५२६९.६	१३	८.३
भमी नहुने	१९	०.१	६	०.१	०	०
जम्मा	७७३१	५४४९.१	७४७६	५२६९.६	१३	८.३

श्रोत : राष्ट्रिय कृषि गणना २०५८, केन्द्रिय तथ्याङ्क विभाग ।

१.३.२ भू-उपयोग (Land Use)

तालिका ९.४

भू-उपयोग अनुसार कृषि चलनको क्षेत्रफल सम्बन्धी विवरण

		कृषियोग्य जग्गा (Agricultural Land)							
		वाल लाग्ने जग्गा (Crop Land)							
		अस्थायी वालि लाग्ने		अस्थायी चौरचरन		अस्थायी बाँफो		जम्मा खेतियोग्य जमिन	
		कृषक परिवार	क्षेत्रफल (हे.)	कृषक परिवार	क्षेत्रफल (हे.)	कृषक परिवार	क्षेत्रफल (हे.)	कृषक परिवार	क्षेत्रफल (हे.)
रसुवा	भूमी हुने	७६८०	४९८४.४	१०२	२१.०९	२२३	२४.८	७६८०	५०३१.१
	भमी नहुने	०	०	६	०.१	०	०	६	०.१
	जम्मा	७६८०	४९८४.४	१०८	२२.०	२२३	२४.८	७६८६	५०३१.२

तालिका नं ९.४

भू-उपयोग रीबलम ग्कभ० अनुसार कृषि चलनको क्षेत्रफल सम्बन्धी विवरण

विवरण	खेतियोग्य जमिन क्षेत्रफल (हेक्टर)			वनजङ्गल क्षेत्रफल (हेक्टर)	अन्य सवै जग्गा क्षेत्रफल (हेक्टर)	
	वाल लाग्ने		पोखरी क्षेत्रफल (हेक्टर)		उत्पादनयोग्य तर अविकसित जग्गा	अन्यत्र उल्लेख नभएको
	स्थायी वालि लाग्ने जग्गा	छाँया र ओगमा रहेको जग्गा				
जग्गा सहितका कृषि चलन	१०१.७	३०.८	१.२	८७.३	२७.३	१६९.७
जग्गा नभएका कृषि चलन	०	०	०	०	०	०
जम्मा कृषि चलन	१०१.७	३०.८	१.२	८७.३	२७.३	१६९.७

श्रोत : राष्ट्रिय कृषि गणना २०५८, केन्द्रिय तथ्याङ्क विभाग ।

तालिका नं ९.४

वालीको वनावट अनुसार कृषि चलनको क्षेत्रफल सम्बन्धी विवरण

	एक वालि मात्र (Pure Stand)		मिश्रित वालि (Mixed Stand)		संयुक्त वालि (Associated Crops) अस्थायी वालि र स्थायी वाली मिलाएको (हे.)
	अस्थायी वालि (हे.)	स्थायी वाली (हे.)	अस्थायी वालि (हे.)	स्थायी वाली (हे.)	
जग्गा सहितका कृषि चलन	९७७५.१	१०१.४	८५.९	०.२	०

जग्गा नभएका कृषि चलन	०	०	०	०	०
जम्मा कृषि चलन	९७७५.१	१०१.४	८५.९	०.२	०

श्रोत : राष्ट्रिय कृषि गणना २०५८, केन्द्रिय तथ्याङ्क विभाग ।

९.४ सिँचाइ, माटो, र कृषि कामदार

९.४.१ सिँचाइ

तालिका नं. ९.६

जम्मा सिंचित क्षेत्रफल र सिँचाइको श्रोत अनुसार क्षेत्रफल सम्बन्धी विवरण

विवरण	जम्मा सिंचित क्षेत्रफल (हेक्टर)	सिँचाइको श्रोत अनुसार क्षेत्रफल (हेक्टर)				
		कुलो	मौषमी	पोखरी/इनार	अन्य	मिश्रित
जग्गा सहितका कृषि चलन	१०३६.४	१६९.२	८६२.२	०	५.०	०
जग्गा नभएका कृषि चलन	०	०	०	०	०	०
जम्मा कृषि चलन	१०३६.४	१६९.२	८६२.२	०	५.०	०

श्रोत : राष्ट्रिय कृषि गणना २०५८, केन्द्रिय तथ्याङ्क विभाग ।

९.४.२ कृषि कामदार

तालिका नं. ९.७

कृषि क्षेत्रमा संलग्न कामदार

क्र.सं	कृषि चलन	मान	प्रतिशत	कैफियत
१	स्थायि रुपमा मात्र कामदार लगाउने	१९	०.२५	
२	अस्थायी/मौषमी कामदार मात्र लगाउने	१२७८	१६.५७	
३	स्थायी र मौषमी दुवै कामदार लगाउने	४५	०.५८	
४	कुनै कामदार नलगाउने	६३७०	८२.६०	
	जम्मा	७७१२	१००.००	

श्रोत : राष्ट्रिय कृषि गणना २०५८, केन्द्रिय तथ्याङ्क विभाग ।

९.४.३ माटोको प्रकार र रङ्ग

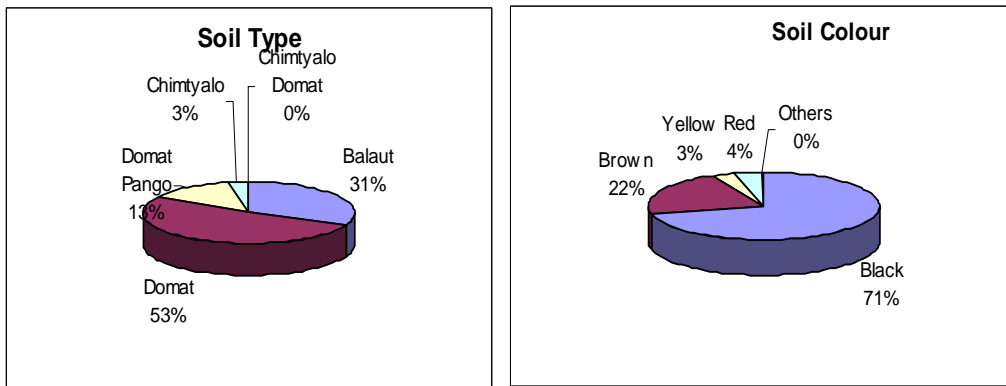
तालिका नं. ९.८

माटोको किसिम र रङ्ग अनुसार क्षेत्रफल

माटोको किसिम		माटोको रङ्ग	
किसिम	क्षेत्रफल (हेक्टर)	रङ्ग	क्षेत्रफल (हेक्टर)
बलौटे माटो	१६६३.०	कालो माटो	३७६३.०
दोमट माटो	२७७२.४	खैरो माटो	११५२.२
दोमट पाङ्गो माटो	७००.८	पहेलो माटो	१५८.२

चिम्ट्याइलो माटो	१६१.८	रातो माटो	२०४.४
चिम्ट्याइलो दोमट माटो	१.२	अन्य माटो	२१.४

श्रोत : राष्ट्रिय कृषि गणना २०५८, केन्द्रिय तथ्याङ्क विभाग ।

९.५ कृषि उपजको पर्याप्तता र कृषि ऋण

९.५.१ कृषि उपजको पर्याप्तता सम्बन्धी विवरण

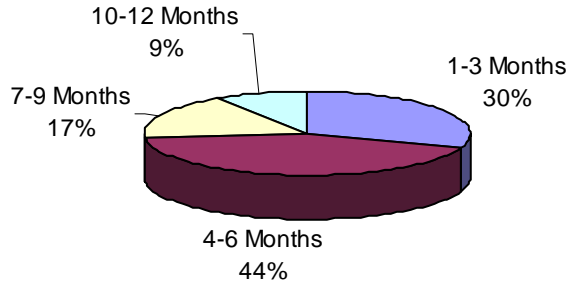
तालिका नं. ९.९

अपर्याप्तताको अवधि अनुसार कृषि उपज अपर्याप्त भएका कृषक परिवारसङ्ख्या र जुटाउने तरिका

अपर्याप्तताको अवधि अनुसार कृषक परिवारसङ्ख्या		अपर्याप्तता पूर्ति गर्ने माध्यम	
अपर्याप्तताको अवधि	कृषक परिवारसङ्ख्या	माध्यम	कृषक परिवारसङ्ख्या
पर्याप्त	३०५२	सापटी	४९०
अपर्याप्त	४६७९	आफ्नो जिल्ला भित्रको आय	३३५७
१-३ महिना	१४११	आफ्नो जिल्ला बाहिरको आय	८६५
४-६ महिना	२०३४	नेपाल बाहिरको आय	६४
७-९ महिना	७९५	अन्य आय	१०८
१०-१२ महिना	४३९		

श्रोत : राष्ट्रिय कृषि गणना २०५८, केन्द्रिय तथ्याङ्क विभाग ।

Inadequacy of Agricultural Products

९.५.२ कृषि ऋण आवश्यकता सम्वन्धी विवरण

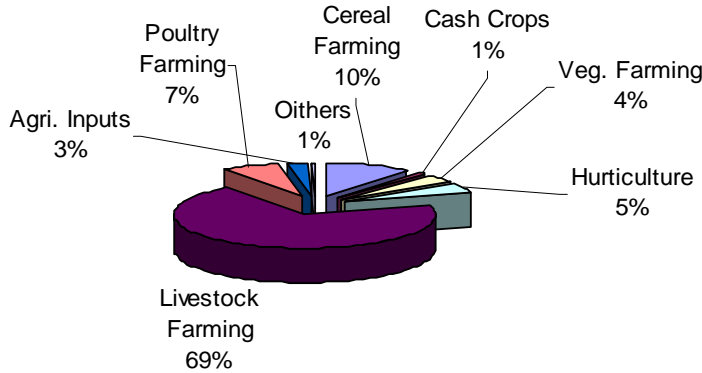
तालिका नं. ९.१०

उद्देश्य अनुसार कृषि ऋण आवश्यक भएका कृषक परिवारसङ्ख्या

उद्देश्य								
खाद्यान्न वाली	नगदे वाली	तरकारी खेती	फलफूल खेती	पशुपालन	कुखुरा पालन	मल विउ खरिद	अन्य	जम्मा
२५४	३२	१०२	११४	१६८५	१७२	६४	१३	२०७९
१२.२%	१.५%	४.९%	५.५%	८१.०%	८.३%	३.१%	०.६%	१००.०%

श्रोत : राष्ट्रिय कृषि गणना २०५८, केन्द्रिय तथ्याङ्क विभाग ।

Needs of Agriculture Loan

९.६ घरपालुवा पशुपक्षी सम्वन्धी विवरण

९.६.१ घरपालुवा पशुपक्षी सम्वन्धी विवरण

तालिका नं. ७.५

घर पालुवा पशुपक्षी सम्वन्धी विवरण (आ.व. २०६२/६३)

क्र.सं.	पशुपक्षीको किसिम	सङ्ख्या				जम्मा
		उन्नत	प्रतिशत	स्थानिय	प्रतिशत	

१	गाई/गोरु	१२१५	४.६५	२४९२५	९५.३५	२६१४०
२	भैसी/रांगा	३०२१	१४.५३	१७७७३	८५.४७	२०७९४
३	चौरी	०	०.००	२२५६	१००.००	२२५६
४	भेडा	९५०	८.५०	१०२२६	९१.५०	१११७६
५	वाखा	१५४१	४.८९	३०००२	९५.११	३१५४३
६	कुखुरा	३०८१५	६३.७६	१७५१८	३६.२४	४८३३३

९.६.२ घरपालुवा पशुपक्षीजन्य उत्पादन

तालिका नं. ७.५

घर पालुवा पशुपक्षीजन्य उत्पादन (आ.व. २०६२/६३)

क्र.सं.	विवरण	इकाई	उत्पादन	प्रति इकाई मूल्य (रु.)
१	दुध	मे.ट.	४७५२.०	
१.१	गाई/चौरी	मे.ट.	२२२१.९	२२/- प्रति लि.
१.२	भैसी	मे.ट.	२५३०.१	२२/- प्रति लि.
२	घिउ	मे.ट.	६.४	२६०/- प्रति के.जि.
३	मखन	मे.ट.	९.२	२५०/- प्रति के.जि.
४	चिज	मे.ट.	३१	३००/- प्रति के.जि.
५	मासु	मे.ट.	१०४६.२०	
५.१	खसि/बोका	मे.ट.	२४७.७	२५०/- प्रति के.जि.
५.२	रांगो/भैसी	मे.ट.	३१४.०४	१२०/- प्रति के.जि.
५.३	बंगुर	मे.ट.	१६.९५	१२०/- प्रति के.जि.
५.४	कुखुरा	मे.ट.	४६७.५१	१७०/- प्रति के.जि.
५.५	अण्डा (कुखुराको)	(०००)	१२५२.५	५/- प्रति गोटा
६	ऊन (भेडाको)	मे.ट.	१६.७	२६५/- प्रति के.जि.

श्रोत : जिल्ला पशुसेवा कार्यालय, रसुवा ।

९.७ पशु सेवाकेन्द्र र उप-केन्द्रहरू

तालिका नं. ७.५.१

पशु सेवा केन्द्र र उप-केन्द्रहरूको अवस्थिति(आ.व. २०६२/६३)

क्र.सं.	पशुसेवा केन्द्र	क्र.सं.	पशुसेवा उप-केन्द्र
१	थाम्बुचेत (चिलिमे)	१	टिमुरे
२	धैबुङ	२	स्याफ्रु
३	पारच्याङ (यासा)	३	हाकु

		४	डाँडागाउँ
		५	बेत्रावती
		६	वृद्धिम

श्रोत :जिल्ला पशुसेवा कार्यालय, रसुवा ।

९.८ प्रमुख वालीहरु

तालिका नं. ७.५

प्रमुख वालीहरुको, क्षेत्रफल र उत्पादन (आ.व. २०६२/६३)

क्र. सं.	वाली	लगाइएको क्षेत्रफल (हे.)	उत्पादन (मे.ट.)	उत्पादकत्व (मे.ट./हे.)	खुद उपभोग योग्य उत्पादन (मे.ट.)	आवश्यक खाद्यान्न (मे.ट.) ³⁰	न्युन/वढी खाद्यान्न (मे.ट.)
१	धान	१२७७	२७४५	२.१५	१५२६.३४	८९९.१	-३७७.९
२	गहुँ	८४२	१६४१	१.९५	१४००.५३	८९९.१	+५७.१
३	मकै	२३६५	४४९३	१.९०	३५७१.९५	८९९.१	-१४६५.९
४	कोदो	१०५०	११५५	१.१	८७४.१२	८९९.१	-१५०.९
५	जौ	२७०	३९१	१.४५	१७९.९८	८९९.१	+६२९.१
६	करु/उवा	२५०	२७५	१.१	१९७.६४	८९९.१	+६४९.१
७	फापर	२५	२०	०.८२	९.४५	८९९.१	+८७४.१
जम्मा		६०७९	१०७२०		७७६६.०१	६२९३.७	-१४७२.३

श्रोत : जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, रसुवा ।

९.९ कृषि सेवाकेन्द्र र उप-केन्द्रहरु

तालिका नं. ७.५.१

कृषि सेवाकेन्द्रको पहुँच अन्तर्गतका गा.वि.स./न.पा. (आ.व. २०६२/६३)

क्र.सं.	कृषिसेवा केन्द्र	गा.वि.स.
१	बेत्रावती	डाँडागाउँ, ठूलोगाउँ, लहरेपौवा, राम्चे
२	धैवुड	धैवुड, भोर्ले, सरमथली, यासा
३	स्याफ्रुवेसी	स्याफ्रु, वृद्धिम, टिमुरे, लाडटाड
४	थुमन	चिलिमे, थुमन, गोल्लुड, गत्लाड
५	जिल्ला कृषि विकास कार्यालय	हाक्, धुन्चे

श्रोत :जिल्ला पशुसेवा कार्यालय, रसुवा ।

³⁰ प्रति व्यक्ति प्रति वर्ष २०१ के.जि. खाद्यान्न आवश्यकताको आधारमा गणना गरिएको ।

खण्ड : १०

उद्योग तथा व्यावसाय

सार संक्षेप

रसुवा जिल्लाको उद्योग तथा व्यावसायिक क्रियाकलाप विश्लेषण गर्दा यसको आयतन निकै कम रहेको देखिन्छ । सन् २००१/०२ मा सम्पन्न औद्योगिक गणनाको नतिजा अनुसार १० जना वा सोभन्दा धेरै कामदार संलग्न ठूला औद्योगिक प्रतिष्ठानहरूको सङ्ख्या छ वटा /x]sf] 5 . 7"nf pBf]ux?n] aflif{s रु. २३,३१३ हजार बराबरको निर्गत मूल्य (Census Input) प्रयोग गरी रु. ३४२८२ हजार बराबरको आगत मूल्य (Census Output) बाट रु. १०९६९ हजारको मूल्य अभिवृद्धि (Value Added) गरेको देखिन्छ भने वार्षिक रु. ६४४० हजारको पूँज निर्माण हुने गरेको छ । ती प्रतिष्ठानहरूमा २१३ जना कामदार संलग्न रहेकोमा २०० जना तलवी (रोजगार) छन्, जसले वार्षिक १३८४१ हजार रुपैया तलव/ज्याला ग्रहण गर्दछन् । आर्थिक वर्ष २०६२/६३ सम्ममा यस जिल्लामा कुनै आधिकारिक निकायमा दर्ता भई कम्तिमा एक जना तलवी कामदार संलग्न रहेका व्यावसायिक

१०.१ प्रतिष्ठानको किसिम अनुसार सङ्ख्या

तालिका नं. ८.१
प्रतिष्ठानको किसिम अनुसार सङ्ख्या

क्र.सं.	प्रतिष्ठानका प्रकार	१९९१/९२	१९९६/९७	२००१/०२
१	औद्योगिक प्रतिष्ठान ^{३१}	३	७	६
२	व्यावसायिक प्रतिष्ठान ^{३२}	N.A.	N.A.	२०६
३	साना तथा घरेलु उद्योग	N.A.	N.A.	६१

स्रोत: औद्योगिक गणना २०५९, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

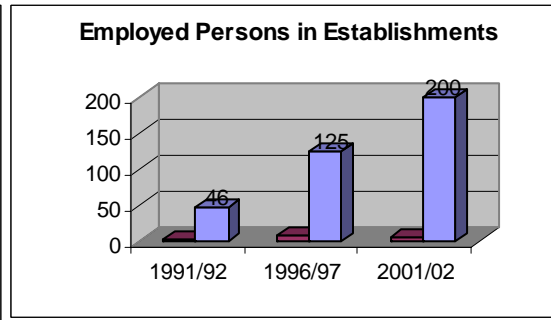
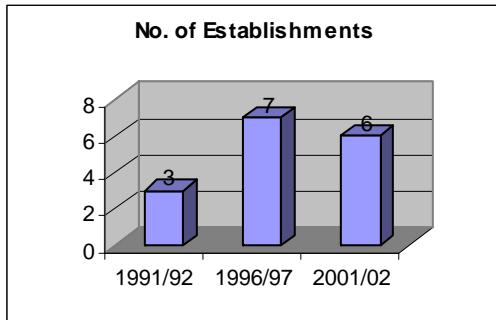
BISUNESS DIRECTORY-2063, zfvf tYofI sfof{no, gjfsf]6 .

१०.२ प्रतिष्ठानको रोजगारीमा योगदान

तालिका ८.३
प्रतिष्ठानहरूको रोजगारीमा योगदान

क्र. सं.	विवरण	गणना वर्ष		
		१९९१/९२	१९९६/९७	२००१/०२
१	संलग्न कामदार सङ्ख्या	४९	१४०	२१३
२	रोजगार सङ्ख्या	४६	१२५	२००
३	तलव तथा ज्याला (रु. हजारमा)	८४६	४४१३	१३८४१

स्रोत: औद्योगिक गणना २०५९, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

^{३१} १० जना वा सो भन्दा धेरै तलवी कामदारहरू संलग्न उद्योग प्रतिष्ठानहरूलाई ठूला उद्योगको रूपमा गणना गरिन्छ ।

^{३२} कुनै आधिकारिक निकायमा दर्ता भई कम्तिमा एक जना तलवी कामदार संलग्न भएको व्यावसायिक प्रतिष्ठान ।

१०.३ प्रतिष्ठानको सञ्चालन क्रियाकलाप

तालिका नं. ८.२
औद्योगिक प्रतिष्ठानसँग सम्बन्धित विवरण

क्र. सं.	विवरण	गणना वर्ष		
		१९९१/९२	१९९६/९७	२००१/०२
१	निर्गत मूल्य (Census Input) ^{३३} (रु. हजारमा)	३२९७	३९५४	२३३१३
२	आगत मूल्य (Census Output) ^{३४} (रु. हजारमा)	६४३७	९०३७	३४२८२
३	मूल्य अभिवृद्धि (Value Added) ^{३५} (रु. हजारमा)	३१४०	५०८३	१०९६९
	अन्तिम मौज्जात परिवर्तन (रु. हजारमा)	८०२	८२३	३५२५
	पूँजि निर्माण (रु. हजारमा)	-	८०१	६४४०

स्रोत: औद्योगिक गणना २०५९, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

१०.४ कानूनी अस्तित्वको आधारमा ठूला औद्योगिक प्रतिष्ठान संख्या

तालिका नं. ८.२

कानूनी अस्तित्वको आधारमा ठूला औद्योगिक प्रतिष्ठान संख्या

क्र. सं.	विवरण	गणना वर्ष		
		१९९१/९२	१९९६/९७	२००१/०२
१	निजि प्रतिष्ठान	१	२	२
२	साम्भेदारी प्रतिष्ठान	१	२	०
३	पब्लिक लिमिटेड	०	१	१
४	प्राइभेट लिमिटेड	०	०	१
५	अन्य	१	२	२

स्रोत: औद्योगिक गणना २०५९, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

१०.५ स्वामित्वको आधारमा ठूला औद्योगिक प्रतिष्ठान संख्या

तालिका नं. ८.२

स्वामित्वको आधारमा ठूला औद्योगिक प्रतिष्ठान संख्या

क्र. सं.	विवरण	गणना वर्ष		
		१९९१/९२	१९९६/९७	२००१/०२
१	व्यक्तिगत	१	४	३
२	सरकारी	०	२	२

^{३३}औद्योगिक प्रतिष्ठानले प्रयोग गरेको कच्चा पदार्थको लागत, विद्युत तथा इन्धनको खर्च, औद्योगिक सेवावापतको खर्च र गत आर्थिक वर्षको मौज्जातको परिवर्तनसमेत समावेश गरिएको कुल लागत नै Census Input हो ।

^{३४}यसमा औद्योगिक प्रतिष्ठानको विक्री, औद्योगिक सेवावाट प्राप्त रकम, आफ्नै लागि गरेको उत्पादन, तयारी र अर्ध-तयारी वस्तुको मौज्जातमा भएको मूल्य परिवर्तन समावेश गरिन्छ ।

^{३५}औद्योगिक प्रतिष्ठानको Census Input र Census Output विचको अन्तरलाई मूल्य अभिवृद्धि (Value Added) भनिन्छ ।

३	विदेशी	१	०	०
४	सरकारसंग संयुक्त	१	१	१
५	अन्य	०	०	०

औद्योगिक गणना २००१/०२ अनुसार नेपालमा कुल ३२१३ वटा ठूला उद्योगहरू सञ्चालनमा छन् । यी उद्योगहरूले १९९८५३ जनालाई रोजगारी प्रदान गरिरहेका छन् । क एक प्रतिशत भन्दा कम छन् । उद्योगहरूले वार्षिक रु. ३२६०४६०६ हजार बराबरको निर्गत मूल्य (Census Input) प्रयोग गरी रु. ३४२८२ हजार बराबरको मूल्य अभिवृद्धि (Value Added) गरेको देखिन्छ भने वार्षिक रु. ३१०४८७० हजारको पूँज निर्माण हुने गरेको छ ।

१०.६ स्थिर पूँज लगानीको आधारमा ठूला औद्योगिक प्रतिष्ठान संख्या

तालिका नं. ८.२

स्थिर पूँज लगानीको आधारमा ठूला औद्योगिक प्रतिष्ठान संख्या

क्र. सं.	विवरण	गणना वर्ष		
		१९९१/९२	१९९६/९७	२००१/०२
१	रु. १ करोड भन्दा कम	३	७	३
२	रु. १ देखि ५ करोड सम्म	०	०	१
३	रु. ५ करोड भन्दा माथि	०	०	२

१०.७ संलग्न कामदारको संख्या अनुसार ठूला औद्योगिक प्रतिष्ठान संख्या

तालिका नं. ८.२

संलग्न कामदारको संख्या अनुसार ठूला औद्योगिक प्रतिष्ठान संख्या

क्र. सं.	विवरण	गणना वर्ष		
		१९९१/९२	१९९६/९७	२००१/०२
१	१०-१९ जना	३	५	२
२	२०-४९ जना	०	१	२
३	५०-९९ जना	०	१	२
४	१००-१९९ जना	०	०	०
५	२०० जना भन्दा माथि	०	०	०

१०.८ ठूला औद्योगिक प्रतिष्ठानहरू

तालिका नं. ८.२

ठूला औद्योगिक प्रतिष्ठान

क्र.	उद्योगको नाम	ठेगाना	सम्बन्धित उत्पादन क्षेत्र	कैफियत
------	--------------	--------	---------------------------	--------

स				
१	गोसाइकुण्ड चिज उत्पादन केन्द्र	स्याफ्रुवेसी-६, चन्दनवारी	दुग्ध पदार्थ उत्पादन गर्ने प्रतिष्ठान	
२	लाइटाइड चिज उत्पादन केन्द्र	लाइटाइड-७, क्यान्जिन	दुग्ध पदार्थ उत्पादन गर्ने प्रतिष्ठान	
३	gf/f O= lxdfnog l:k ^a jf6/ s+=	धुन्चे-८, धुन्चे	हल्का पेय पदार्थ उत्पादन गर्ने प्रतिष्ठान	हाल चालु नरहेको
४	lx/f 6]S;6fOn k =ln=	धैवुड-९, जिवजिवे	कपडाको फिनिसिङ सम्बन्धी क्रियाकलाप	हाल चालु नरहेको
५	lkms'/L g]kfnL 3/]n'sfuh pBf]u	डाँडागाउँ-२, डाँडागाउँ	पल्प, कागज उत्पादन गर्ने प्रतिष्ठान	हाल चालु नरहेको
६	u0f]z l;:f tyf h:tf pBf]u	गत्लाड-१, सोम्दाड	धातुजन्य खनिज उत्पादन गर्ने क्रियाकलाप	हाल चालु नरहेको

स्रोत: औद्योगिक गणना २०५९, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

१०.९ उत्पादित वस्तु र प्रदान गरिने सेवाको आधारमा औद्योगिक तथा व्यावसायिक प्रतिष्ठानहरु

तालिका नं

उत्पादित वस्तु र प्रदान गरिने सेवाको आधारमा औद्योगिक तथा व्यावसायिक प्रतिष्ठानहरु

क्र.सं.	उत्पादित वस्तु र प्रदान गरिने सेवाको आधारमा वर्गिकरण	NSIC ³⁶	संख्या
१	कृषि तथा वन	A-01, 0111-0200	४८
२	माछापालन	B-05, 0500-0500	१
३	खानी तथा उत्खनन्	C-10, 1010-1429	०
४	औद्योगिक/प्रशोधन उद्योग	D-15, 1511-3720	६०
५	विद्युत, ग्याँस र पानी	E-40, 4010-4100	५
६	निर्माण	F-45, 4510-4550	२३
७	थोक तथा खुद्रा व्यापार	G-50, 5010-5260	११
८	होटल तथा रेष्टुरा	H-55, 5510-5520	३४
९	यातायात, सञ्चार र गोदाम	I-60, 6010-6420	१
१०	आर्थिक मध्यस्थता	J-65, 6511-6720	९
११	रियल स्टेट, भाडा तथा व्यावसायिक क्रियाकलाप	K-70, 7010-7499	४
१२	सार्वजनिक प्रशासन र सामाजिक सुरक्षा	L-75, 75117530	०
१३	शिक्षा	M-80, 8010-8090	८
१४	स्वास्थ्य र सामाजिक कार्य	N-85, 8511-8532	०
१५	अन्य सामुदायिक, सामाजिक तथा व्यक्तिगत सेवा	O-90, 900-9309	०
१६	कामदार राखेका निजि परिवार	P-95, 9500-9500	२
१७	अन्तर्राष्ट्रिय संघ, संस्था र निकायहरु	Q-99, 9900-9900	०
जम्मा			२०६

BISUNESS DIRECTORY-2063, शाखा तथ्याङ्क कार्यालय, नवाकोट ।

³⁶ Nepal Standard Industrial Classification - आर्थिक गतिविधि सञ्चालन गर्ने औद्योगिक/व्यावसायिक प्रतिष्ठानहरुका क्रियाकलापलाई वर्गिकरण गरी अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्ड अनुसार चार चरणमा व्यक्त गरिने कोड ।

खण्ड : ११

प्राकृतिक श्रोत

सार संक्षेप

प्रशस्त मात्रामा रहेको वनजङ्गल, जलश्रोत र केहि मात्रामा पाईने खनिज पदार्थ समेतलाई यस जिल्लाका प्रमुख प्राकृतिक श्रोतहरूको रूपमा लिन सकिन्छ। कुल ६८ को सङ्ख्यामा रहेका सामुदायिक वन लगायत राष्ट्रिय वन र निजि वन समेत कुल ४२६१६ हेक्टर क्षेत्रफलमा रहेको वनजङ्गलले जिल्लाको कुल क्षेत्रफलको २८ प्रतिशत भन्दा धेरै स्थान ओगटेको छ। लाडटाड राष्ट्रिय निकुञ्जको आंशिक क्षेत्रले जिल्लाको कुल क्षेत्रफल मध्ये ९६१.५२ व.कि.मि. जमिन ओगटेकोले संरक्षित जैविक सम्पदामा समेत उखलेखनिय योगदान पुगेको छ। ठूला प्रजातिका रुखविरुवा, विभिन्न किसिमका जडिवुटीहरु, गैर काष्ठ प्रजातिका वोटविरुवा, जङ्गली जनावर, विभिन्न प्रजातिका चरा, माछा र किटपतङ्ग तथा सुक्ष्म जीवहरु यहाँको जैविक विविधताका अवयवहरु हुन्। जलश्रोततर्फ त्रिशुली र चिलिमे, फलाँखु, लाडटाड र मैलुङ नदी तथा तिनीहरूका सहायक नदी लगायत अन्य खोलानाला र ताल तलैयाहरूको प्रमुख योगदान रहेको छ।

११.१ वनजंगल :

तालिका नं. ७.१
प्रमुख सूचकहरु (आ.व. २०६२/६३)

क्र.सं.	विवरण	सङ्ख्या	क्षेत्रफल	कैफियत
१	कुल वनजङ्गल	-	४२६१६ हे.	रा.नि.को क्षेत्रफल समेत
२	कुल वनजङ्गल	-	१९०७७ हे.	रा.नि.को क्षेत्रफल बाहेक
३	सामुदायिक वन	६८	२७४७.७ हे.	
४	वन उपभोक्ता समुह	६८	२७४७.७ हे.	
५	लाभान्वित परिवार	५३५३	-	वन उपभोक्ता समुहबाट
६	राष्ट्रिय निकुञ्ज	१	९६१.५२ व.कि.मि.	
७	मध्यवर्ती क्षेत्र	१	४२० व.कि.मी	यार्सा, भोर्ले, सरमथली, लहरेपौवा र धैवुङ गा.वि.स.

श्रोत : जिल्ला वन कार्यालय, रसुवा।

११.२ जैविक विविधता (Bio-diversity) :

वनस्पती र प्राणीहरूको प्रमुख प्रकार/प्रजातिय विविधता

विवरण	प्रमुख प्रकार/प्रजाति
<i>वनस्पती</i>	
प्रमुख रुख विरुवा	साल, चिलाउने, कटुस, खोटे सल्ला, गोब्रे सल्ला, धुपि सल्ला, उत्तिस, भलायो, चाँप, ओखर, पैयुं, बाँक, लेक चाँप, गुराँस आदि ।
प्रमुख जडिवुटी	चिराईतो, जटामसी, मजिठो, पाषाणवेद, पदम चाल, टिमु, अमला, कुरिलो, लौठसल्ला, बोभो, गोकुल धुप, पाँच औले, यासंगुम्वा, कुटकी आदि ।
गैर काष्ठ प्रजाति	निगालो, बाँस, लोक्ता आदि ।
<i>प्राणी</i>	
जङ्गली जनावर	घोरल, चितुवा, भालु, चित्तल, स्याल, दुम्सी, बाँदर, वँदेल, मलसाँप्रो, निर बिरालो, वन बिरालो रतुवा मृग, कस्तुरी मृग, हाब्रे आदि ।
चरा	लुँइचे, तित्रा, कालिज, डाँफे, मुनाल, ढुकुर, मैना, कोइली, लाटो कोसेरो, सुगा आदि ।

श्रोत : जिल्ला वन कार्यालय, रसुवा ।

नेपालको कुल क्षेत्रफलको २९ प्रतिशत भू-भाग वनजंगलले ढाकेको छ । वार्षिक १,०३,५०० हेक्टर क्षेत्रफलमा Deforestation भैरहेको तथ्याङ्क छ । जैविक विविधतातर्फ नेपालमा ११८ प्रकारका प्रजातीय विविधता पाइन्छ । CITES को सूची अनुसार ५८ प्रकारका स्तनधारी, ४० प्रकारका चरा १४ प्रकारका सरिसृप, एक Amphibian र २ प्रकारका किराहरू संरक्षित सूचीमा रहेका छन् ।

११.३ सामुदायिक वन :

तालिका नं. ७.३

गा.वि.स./नगरपालिका अनुसार सामुदायिक वनको सङ्ख्या (आ.व. २०६२/६३)

क्र. सं	समूहको नाम	ठेगाना	क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	घरधुरी संख्या	लाभान्वित जनसंख्या
१	फुयाँल डाँडा	चिलिमे-९	११०.०	२८	१४४
२	नेजापाखा	चिलिमे-१, २	९४.०	२३	११८
३	ब्राना पाखा	चिलिमे-६	६.०	३४	१७५
४	जोडगाड पाखा	चिलिमे-१	२८.६४	२२८	११७२
५	पाडले लर्वाड पाखा	चिलिमे-६	९.०	४८	२४७
६	फुयाल डाँडा	चिलिमे-८ र ९	५.०	४६	२३६
७	थोम्बोचेत	चिलिमे-१	३.०	३२	१६४
८	तातोपानी	चिलिमे-७	७१.०	८२	४२१
९	नदाड	चिलिमे-२ र ३	१८.०	४५	२३१
१०	टेताडचेत	चिलिमे-४	७५.०	३०	१५४
११	पारागाउँ	चिलिमे-५ र ६	५२.५०	८९	४५७
१२	चिलिमे	चिलिमे-२३ र ४	११०.०	२०९	१०७४
१३	थाम्बोचेत	चिलिमे-२	३३.९२	३२	१६४
१४	थाम्बोचेत	चिलिमे-१	२६.५०	३८	१९५
१५	ब्राजोपाखा	चिलिमे-८	४.२८	३३	१७०

१६	थुमनकामीपल पाखा	चिलिमे-४	७.०	१५५	७९७
१७	दालफेदी	चिलिमे-९	८.०	२०	१०३
१८	दालफेदी	चिलिमे-९	५८.०	२२	११३
१९	देशगाउँ	चिलिमे-८	१४.५	३७	१९०
२०	थुमन	चिलिमे-१-३	१०७.०	१५०	७७१
२१	थुमन	चिलिमे- १-३	११८.०	१७१	८७९
२२	रिलुनेह सिंह	हाकु २ र ७	१४.५०	८६	४४२
२३	नेहसिंह पाखा	हाकु २	७.५०	५३	२७२
२४	लर्वाङ्ग पाखा	हाकु ३	५.०	४९	२५२
२५	घ्याङ पाखा	हाकु ४-६	१०.०	१४०	७२०
२६	लर्वाङ पाखा	हाकु ३	३.०	२७	१३९
२७	थाङसिंह पाखा	हाकु ३	३५.०	४९	२५२
२८	राङगोथान पाखा	हाकु ३	६५.०	१६७	८५८
२९	लर्वाङपाखा ठुडीडाँडा	हाकु ३	१४.७५	५४	२७८
३०	काल्ताखर्क	हाकु ३	७५.०	५२	२६७
३१	नेहसिंह	हाकु १	४७.०	३९	२००
३२	ठूलोहाकु	हाकु ४-७	८५.०	१४०	७२०
३३	छाङगाङ	गत्लाङ-७	३४.०	९९	५०९
३४	बोम्जोमाने	गत्लाङ १-६	८७.०	१४७	७५६
३५	गोल्जुङ	गोल्जुङ १-९	७८.०	१४७	७५६
३६	नाङगाङ पाखा	गोल्जुङ १-७	८८.५०	१७१	८७९
३७	गोल्जुङ	गोल्जुङ र गत्लाङ	६७.०	२८३	१४५५
३८	करेली र गौथलीपाखा	ठूलोगाउँ-८	५.५२	३४	१७५
३९	बत्तिवाल्ने पाखा	ठूलोगाउँ-१	१२.०	१५६	८०२
४०	धुसकोरे	ठूलोगाउँ-८	५.३२	३१	१५९
४१	कुलो मन पाखा	ठूलोगाउँ-१-६	६.०८	१५६	८०२
४२	सालिम भित्ता	ठूलोगाउँ-६र७	१०.८	९४	४८३
४३	चिप्लेटी पातल	ठूलोगाउँ-८-९	७९.०	१०७	५५०
४४	ओखलढुङ्गा पाखा	डाँडागाउँ-३	३.६४	३१	१५९
४५	देउराली डाँडा	डाँडागाउँ-५	७.२९	३१	१५९
४६	सेपे ढाड	डाँडागाउँ-४	२.५	२७	१३९
४७	कुनाधारी पाखा	डाँडागाउँ-१	१३.९२	६३	३२४
४८	दियाले पाखा	डाँडागाउँ-४	१८.७२	६८	३५०
४९	बलेखर्क पहेली भित्ता	डाँडागाउँ-५-६	३९.२०	६८	३५०
५०	चमेरो पातल	डाँडागाउँ-१-७	१४९.०	१५९	८१७
५१	धाना पाखा	डाँडागाउँ ६-७	४३.०	४२	२१६
५२	डाडाँगाउँ महिला	डाँडागाउँ-१-४	१२.५	१२४	६३७
५३	देउराली डाँडा	डाँडागाउँ-४-६	८.५	५९	३०३
५४	वनदेवी काली	डाँडागाउँ-८	१८०.०	४४	२२६
५५	सुन्दुरे ढुङ्गा	ठूलोगाउँ ६	१०.०	१५६	८०२
५६	गुप्तिपाखा	डाँडागाउँ-७	१६७.४६	५६	२८८
५७	दक्षिणकाली	हाकु ८ र ९	१८२.२५	८३	४२७
५८	गणेशढुङ्गा	ठूलोगाउँ ९	१.०४	३२	१६४
५९	छदुपाखा	गत्लाङ ५,६	८.६४	८४	४३२
६०	भूमिस्थान	ठूलोगाउँ १-५	५.५०	१२१	६२२
६१	देउरालिपाखा	डाँडागाउँ ९	१७.५६	५४	२७८
६२	माङताङ	चिलिमे ४	२०.३२	४२	२१६

६३	थार्पासा	थुमन ७	७.६५	१९	९८
६४	महादेवस्थान	डाडागाउँ-६	४२.२५	५३	२७२
६५	छाडाटुप्पा	ठूलोगाउँ-७	१.३६	२९	१४९
६६	लुम्बुडाडाँ	हाकु-७	५.६०	२५	१२९
६७	गणेशस्थान चम्फेडाडाँ	डाडागाउँ-७	-	-	-
६८	धर्ना शिलाकन्या देवि	हाकु-९	५.५	५०	२५७
			२७४७.७	५३५३	२७५१५

नोट: लाभान्वित जनसंख्या कुल लाभान्वित परिवारसंख्यालाई औषत परिवारसंख्या (५.१४ जना प्रति परिवार) ले गुणन गरी प्राप्त गरिएको हो ।

११.४ लाडटाड राष्ट्रिय निकुञ्ज

तालिका नं.
आधारभूत विवरण

क्र.सं.	विवरण	dfg	s}lkot
१	क्षेत्रफल	१७१० व.कि.मि	
१.१	रसुवामा रहेको क्षेत्रफल	९६१.५२ व.कि.मि	५६ %
१.२	सिन्धुपाल्चोकमा रहेको क्षेत्रफल	६५२.४६ व.कि.मि	३८ %
१.३	नुवाकोटमा रहेको क्षेत्रफल	१०३.०२ व.कि.मि	६ %
२	स्थापना भएको वर्ष	वि.स. २०३२	
३	औषत उचाई	१००० मि. देखि ७२४५ मि. सम्म	
४	जैविक विविधता	<ul style="list-style-type: none"> - ४६ प्रकारका स्तनधारी जनावर - ८ प्रकारका संरक्षित स्तनधारी जनावर - ३४५ प्रकारका चराहरु - ११ प्रकारका सरिसृप - ३० प्रकारका माछाहरु - ५८ प्रकारका पुतलीहरु - १० प्रकारका माकुराहरु - १००० भन्दा बढी प्रकारका वनस्पतिहरु - Mountain tropical to Alpine forest 	

स्रोत: लाडटाड राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय, रसुवा

११.५ जलस्रोत

११.५.१ प्रमुख उप-जलाधार क्षेत्रहरु

तालिका नं. ७.४
प्रमुख जलाधार क्षेत्रहरु

क्र. सं.	उप-जलाधार क्षेत्र	क्षेत्रफल (.कि.मि.)	गा.वि.स.
१	तल्लो फलाखु घट्टेखोला	२१.२६	धैवुड, लहरेपौवा, भोर्ले
२	उपल्लो फलाखु खोला	१०७.५७	भोर्ले, सरमथली, यासा
३	तल्लो त्रिशुली गंगा	६१.२६	डाँडागाउँ, ठूलोगाउँ, लहरेपौवा, राम्चे, धैवुड
४	उपल्लो त्रिशुली गंगा	१३९.७१	राम्चे, हाकु, धुन्चे, गोल्लुड, गत्लाड, स्याफ्रु
५	लाडटाड खोला	८१.४२	स्याफ्रु, वृद्धिम, लाडटाड
६	मैलुड खोला	८१.११	हाकु, डाँडागाउँ

७	चिलिमे खोला	११०.८८	गोल्जुङ, गत्लाङ, चिलिमे
८	भोटेकोसी	१३२.७८	टिमुरे, वृद्धिम, थुमन
जम्मा		७३५.९९	

श्रोत : जिल्ला भू-संरक्षण कार्यालय, रसुवा ।

११.५.२ भू-क्षयको दृष्टिकोणले प्राथमिकिकृत उप-जलाधार क्षेत्र

तालिका नं. ७.४

भू-क्षयको अवस्थाको दृष्टिकोणले प्राथमिकिकृत प्रमुख उप-जलाधार क्षेत्रहरू

क्र. सं.	उप-जलाधार क्षेत्र	क्षेत्रफल (कि.मि.)	अति भू-क्षय	मध्यम भू-क्षय	न्यून भू-क्षय	प्राथमिकिकरण
१	तल्लो फलाखु घट्टेखोला	२१.२६	६.६२	३.९४	१०.७१	I
२	उपल्लो फलाखु खोला	१०७.५७	५१.९८	३३.५५	२२.०५	V
३	तल्लो त्रिशुली गंगा	६१.२६	३१.९७	१८.७४	१०.५५	IV
४	उपल्लो त्रिशुली गंगा	१३९.७१	९६.८७	३८.५९	४.२५	II
५	लाडटाङ खोला	८१.४२	४९.२९	२९.९३	२.२०	VIII
६	मैलुङ खोला	८१.११	६२.२२	११.५०	७.४१	III
७	चिलिमे खोला	११०.८८	६९.४६	३४.०२	७.४०	VII
८	भोटेकोसी	१३२.७८	१०९.७८	२३.०	०.०	VI
जम्मा		७३५.९९	४७८.१९	१९३.२७	६४.५७	
प्रतिशत		१००	६४.९७	२६.२६	८.७७	

११.६ खानि तथा उत्खनन्

प्रमुख सूचकहरू :

तालिका नं. ७.१

प्रमुख सूचकहरू

क्र.सं.	विवरण	सङ्ख्या	क्षेत्रफल	गा.वि.स.
१	पत्रे ढुङ्गा खानी	१	१.१० व.माइल	सरमथली
२	जस्ताखानी (गणेश हिमाल)	१	०.६४७ व.माइल	गत्लाङ
३	जस्ताखानी (गणेश हिमाल)	१	०.१२१७ व.माइल	गत्लाङ
४	बालुवा, गिटी, ढुङ्गा		विभिन्न स्थानहरूमा	

श्रोत: जिल्ला विकास समितिको कार्यालय, रसुवा ।

खण्ड: १२

प्रशासन र राजनीति

सार संक्षेप

सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई सर्वसुलभ बनाउने अभिप्रायले जिल्ला सदरमुकाम धुन्चे र आवश्यकताअनुसार अन्य स्थानहरूमा प्रशासनिक निकायहरू स्थापना गरी तिनिहरूमा आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्था गर्ने सिलसिलामा तीन दर्जन भन्दा धेरै सरकारी कार्यालय तथा संघ संस्थाहरू स्थापना गरिएको छ। सुरक्षा निकाय, शैक्षिक प्रतिष्ठान र गाउँ विकास समितिका कार्यलयहरूमा बाहेक अन्य कार्यालयहरूमा करिब ६०० को संख्यामा कर्मचारी दरवन्दी रहेको छ।

राष्ट्रियस्तरमा प्रमुख दलको रूपमा रहेका राजनैतिक दलहरूको सक्रियता रहेको यस जिल्लामा वि.सं २०६३ मंसिरसम्म मौजुदा मतदाताको संख्या ३२३८८ रहेको छ, जुन २०६२ मंसिरको तुलनामा ७.७५ प्रतिशतले बढी छ।

१२.१ जिल्लामा रहेका कार्यालयहरू र कर्मचारीको दरवन्दी

१२.१.१ सरकारी कार्यालयहरू र कर्मचारी दरवन्दी

तालिका नं. ११.१

सरकारी कार्यालयहरू र कर्मचारी दरवन्दी (आर्थिक वर्ष २०६०/६१ सम्म)

		निजामती कर्मचारी दरवन्दी	जम्मा
--	--	--------------------------	-------

क्र.सं.	कार्यालय	राजपत्राङ्कित/ अधिकृतस्तर	रा.प.अनं/ सहायकस्तर	श्रेणी विहिन	
१	श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय	२	४	४	१०
२	श्री जिल्ला विकास समितिको कार्यालय	४	२७	९	४०
३	श्री जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय	१	४	२	७
४	श्री कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय	१	६	४	११
५	श्री जिल्ला शिक्षा कार्यालय	४	८	३	१५
६	श्री जिल्ला भू-संरक्षण कार्यालय	१	५	३	९
७	श्री जिल्ला कृषि विकास कार्यालय	४	१४	९	२७
८	श्री खानेपानी डिभिजन कार्यालय	१	११	५	१७
९	श्री जिल्ला वन कार्यालय	१	१२	२०	३३
१०	श्री जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय	८	८७	२६	१२१
११	श्री जिल्ला पशु सेवा कार्यालय	२	१७	१८	३७
१२	श्री जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र,	१	८	६	१५
१३	श्री नापी शाखा	०	४	३	७
१४	श्री मालपोत कार्यालय	१	७	३	११
१५	श्री जिल्ला हुलाक कार्यालय	१	९	२५	३५
१६	श्री जिल्ला प्राविधिक कार्यालय	१	१५	२	१८
१७	श्री महिला विकास कार्यालय	१	८	२	११
१८	श्री जिल्ला निर्वाचन कार्यालय	१	१	२	४
१९	श्री लाइटाइड राष्ट्रिय निकुञ्ज	२	२१	४९	७२
२०	श्री सिमा प्रशासन कार्यालय, टिमुरे	१	१	१	३
२१	श्री कारागार शाखा	०	३	३	६
	जम्मा	३८	२७२	१९९	५०९

श्रोत : जिल्ला निर्वाचन कार्यालय ।

नोट : १ गाउँ विकास समितिका सचिव वाहेक ।

२) गाउँ विकास समितिमा कार्यरत प्राविधिक सहायक र अन्य कर्मचारीको विवरण प्राप्त हुन नसकेको ।

३) सुरक्षासँग सम्बन्धित निकायको तथ्याङ्क उल्लेख गरिएको छैन ।

१२.१.२ : सार्वजनिक संस्थान/अन्य सरकारी निकाय र संलग्न कर्मचारीहरु

तालिका नं. ११.२

संस्थान/अन्य निकायका कर्मचारीहरु

	कर्मचारी दरवन्दी
--	------------------

क्र.स	कार्यालय	अधिकृत	सहायक स्तर र अन्य	जम्मा
१	नेपाल टेलिकम, धुन्चे	०	५	५
२	नेपाल विद्युत प्राधिकरण, रसुवा नुवाकोट उप-शाखा	२	४	६
३	नेपाल बैंक लिमिटेड, शाखा कार्यालय	१	१८	१९
४	कृषि विकास बैंक, उप- शाखा कार्यालय	४	५	९
५	श्री कृषि अनुसन्धान केन्द्र, चरण	१०	५	१५
६	घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति, उप-शाखा	१	६	७
७	जनकपुर चुरोट कारखाना लि. उप-शाखा	०	२	२
	जम्मा	१८	४५	६३

श्रोत : सम्बन्धित कार्यालयहरु ।

१२.२ कुल मतदाता

तालिका नं. ११.३

संविधानसभाको निर्वाचन प्रयोजनार्थ संकलित मतदाता सङ्ख्या

इलाका/ गा.वि.स.	क्षेत्र	मतदाता संख्या		परिवर्तन ^{३७}	
		२०६२ चैत्र	२०६३ मंसिर ^{३८}	कुल	प्रतिशत
इलाका नं १	१	२८५८	३१७८	३२०	१०.०७
धुन्चे	१	१०८३	१२७९	१९६	१५.३२
हाकु	१	१७७५	१८९९	१२४	६.५३
इलाका नं २	१	५५१२	६०६८	५५६	९.९६
सरमथली	१	२६३४	३०२६	३९२	१२.९५
यासा	१	२८७८	३०४२	१६४	५.३९
इलाका नं ३	१	७५९८	८२३१	६३३	७.६९
भोर्ले	१	४३७७	४५८६	२०९	४.५६
धैवुड	१	३२२१	३६४५	४२४	११.६३
इलाका नं ४	१	४९९१	५४८५	४९४	९.०१
लहरेपौवा	१	३५९८	३९८८	३९०	९.७८
राम्चे	१	१३९३	१४९७	१०४	६.९५
इलाका नं ५	१	२४३८	२६७३	२३५	८.७९
डाँडागाऊँ	१	१३५३	१५२५	१७२	११.२८
ठूलोगाऊँ	१	१०८५	११४८	६३	५.४९
इलाका नं ६	१	२२६६	२४१२	१४६	६.०५
चिलिमे	१	१०७५	१०६३	-१२	-१.१३
गत्लाड	१	११९१	१३४९	१५८	११.७१
इलाका नं ७	१	१११५	१२१८	१०३	८.४६
थुमन	१	७४७	८०९	६२	७.६६
टिमुरे	१	३६८	४०९	४१	१०.०२
इलाका नं ८	१	९४२	९४४	२	०.२१
वृदिम	१	५४१	५४४	३	०.५५
लाडटाड	१	४०१	४००	-१	-०.२५
इलाका नं ९	१	२१७५	२२०५	३०	१.३६
गोल्जुड	१	६८९	७०७	१८	२.५५
स्याफ्रु	१	१४८६	१४९८	१२	०.८०

^{३७} थप भएको संख्यामा नाम हटाइएको संख्या समायोजन गरिएको विवरण ।

^{३८} संविधानसभाको निर्वाचन प्रयोजनका लागि संकलित मतदाता नावावलीको प्रारम्भिक नतिजा अनुसारको मतदाता संख्या ।

		२९८७७	३२३८८	२५११	७.७५
थप मतदाता संख्या		M \$()%			
नाम संशोधन भएको संख्या		M !\$%&			
नाम हटाइएको संख्या		M @\$))			

श्रोत : जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, रसुवा ।

१३.३ राजनैतिक दलहरु र तिनीहरुको प्रतिनिधित्व :

१२.३.१. जिल्लामा क्रियाशिल प्रमुख राजनैतिक दलहरु

१. नेपाली कांग्रेस	२. नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	३. नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी)
४. नेपाली कांग्रेस (प्रजातान्त्रिक)	५. जनमोर्चा नेपाल	६. राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी
७. राष्ट्रिय जनशक्ति पार्टी		

श्रोत : जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, रसुवा ।

१२.३.२ वि.सं. २०४६ सालपछिको संसदीय निर्वाचनमा जिल्लाको स्थिती :

तालिका नं. ११.४

वि.सं. २०४६ सालपछिको संसदीय निर्वाचनमा निर्वाचित सांसद र निकटतम प्रतिद्वन्दीहरु

निर्वाचन वर्ष	विजयी	पार्टी	निकटतम प्रतिद्वन्दी	पार्टी
२०४८	रामकृष्ण आचार्य	रा.प्र.पा	-	
२०५१	रामकृष्ण आचार्य	रा.प्र.पा	-	-
२०५६	दिल बहादुर लामा	ने.का.	सुब्बा लामा	ने.क.पा. एमाले

श्रोत : जिल्ला निर्वाचन कार्यालय ।

खण्ड: १३

महिला र बालबालिका

सार संक्षेप

रसुवा जिल्लाको कुल जनसंख्याको ३८ प्रतिशत भन्दा धेरै अंश १४ वर्ष मुनीका बालबालिकाहरूको रहेकोछ। उमेर समूहको आधारमा ५ देखी ९ वर्ष उमेर समूहको संख्या सर्वाधिक छ। कुल आश्रित जनसंख्यामध्ये बालबालिकाहरूको संख्याले ७०.५४ प्रतिशत अंश ओगटेको छ। करिब १८ प्रतिशत बालबालिकाहरू निरक्षर छन् र करिब २४ प्रतिशत आर्थिकरूपमा सक्रिय छन्। नव्वे प्रतिशत भन्दा धेरै बालबालिकाहरू आफ्नै बाबुआमासंग बसोबास गर्दछन् भने रोजगारदाता र अन्य व्यक्तिहरूसंग बसोबास गर्नेको संख्या पनि उल्लेख्य रहेकोछ।

अर्कोतर्फ, यस जिल्लाको कुल जनसङ्ख्यामा लगभग आधा हिस्सा ओगटेका महिलाहरूको सामाजिक-आर्थिक स्थिती पुरुषहरूको तुलनामा दयनिय रहेकोछ। कुल घरमूलीहरू मध्ये लगभग १० प्रतिशत मात्र महिलाहरू रहेका छन्। अर्कोतर्फ महिलाको नाममा घर रहेको परिवार सङ्ख्या ०.४५ प्रतिशत, जग्गा रहेको ३.४८ प्रतिशत र गाईवस्तु रहेको परिवारसङ्ख्या २.० प्रतिशत गरी कुल ५.९३ प्रतिशत परिवारहरूमा महिलाको नाममा समेत सम्पत्ती रहेको देखिन्छ। लगभग २५ प्रतिशत मात्र महिलाहरू साक्षर रहेको यस जिल्लामा १० वर्ष माथिका करिब ५५ प्रतिशत महिलाहरू आर्थिक रूपले सक्रिय रहि उनीहरूको रोजगारीदर ५२.७६ प्रतिशत रहेको छ। करिब ८४ प्रतिशतको प्रमुख संलग्नता कृषि पेशामा रहेको र घरधन्दामा मात्र सिमित रहेकाहरूको सङ्ख्या लगभग ३ प्रतिशत रहेको छ। सरदर महिलाहरूको लगभग २० वर्षको उमेरमा विवाह हुने र प्रत्येक महिलाले औषत ४ जना भन्दा बढी बच्चा जन्माउने प्रवृत्ति देखिन्छ। औषत आयुको हकमा भने पुरुषहरूको ५५.३५ वर्षको तुलनामा लगभग एक वर्षले कम रहि ५४.१६ वर्ष छ।

१३.१ महिला सम्बन्धी आधारभूत जनसांख्यिक सूचकहरू :-

तालिका नं. १३.१

महिला सम्बन्धी आधारभूत जनसांख्यिक सूचकहरू

क्र.सं.	बिबरण	इकाइ	महिला	पुरुष
१.	जनसङ्ख्या	संख्या	२१३७६	२३३५५
२.	औषत आयु	वर्ष	५४.१६	५५.३५
३.	अपाङ्ग जनसङ्ख्या	संख्या	७८	७१
४.	विवाह गर्ने औषत उमेर (SMAM)	वर्ष	१९.४०	२२.२४
५.	घरमूलीको आधारमा परिवारसङ्ख्या	संख्या	८०८	७८८८

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग।

१३.२ महिलाहरूको वैवाहिक स्थिति, बच्चा जन्माउने उमेर

तालिका नं १३.१.१

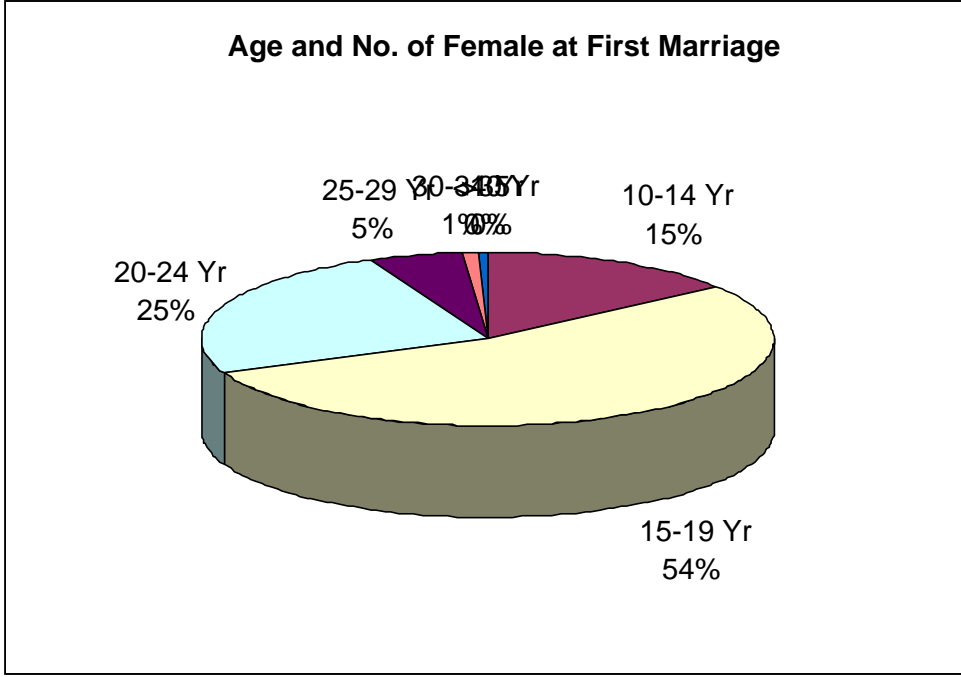
पहिलो विवाह गर्दाको महिलाको उमेर अनुसार जनसंख्या

उमेर समूह	पहिलो विवाह गर्दाको उमेर						
	<१० वर्ष	१०-१४ वर्ष	१५-१९ वर्ष	२०-२४ वर्ष	२५-२९ वर्ष	३०-३४ वर्ष	> ३५ वर्ष

१०-१४ वर्ष	०	२३	०	०	०	०	०
१५-१९ वर्ष	०	१२२	५८२	०	०	०	०
२०-४९ वर्ष	०	१०३३	४०७१	१८१३	२९५	५७	२२
> ५० वर्ष	८	४१९	१२३४	८९०	२६२	५३	२६
जम्मा	८	१५९७	५८८७	२७०३	५५७	११०	४८
प्रतिशत	०.०७	१४.६२	५३.९१	२४.७५	५.१०	१.०१	०.४४

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

Figure 0-1

१३.३ आधारभूत सामाजिक सूचकहरु :-

तालिका नं. १३.२
आधारभूत सामाजिक सूचकहरु

क्र.सं.	बिबरण	इकाई	महिला	पुरुष
१.	साक्षरता दर	प्रतिशत	२४.५	४२.५
२.	प्रौढ साक्षरता दर	प्रतिशत	१४.५	३५.५
३.	प्राथमिक तहमा कुल भर्नादर	प्रतिशत	१३३	२०१.५
४.	नि.मा.वि. तहमा कुल भर्नादर	प्रतिशत	४४.१	६६.१
५.	मा.वि. तहमा कुल भर्नादर	प्रतिशत	४३.५	५३.१
६.	प्राथमिक तहमा खुद भर्नादर	प्रतिशत	८९.३	९७.४

७	नि.मा.वि. तहमा खुद भर्नादर	प्रतिशत	-	४१.८
८	मा.वि. तहमा खुद भर्नादर	प्रतिशत	२७.३	९७.४

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

१३.४ अन्य सामाजिक सूचकहरु :-

तालिका नं. १३.३
अन्य सामाजिक सूचकहरु

क्र.सं.	बिबरण	मान	कैफियत
१	प्रति सय शिक्षकमा महिला शिक्षिका - प्राथमिक तह	२९.९	सन् २००२ मा
२	प्रति सय शिक्षकमा महिला शिक्षिका - नि.मा.वि. तह	१०.२	
३	प्रति सय शिक्षकमा महिला शिक्षिका - माध्यामिक तह	२.४	
४	प्रति सय छात्रहरुमा छात्राहरुको सङ्ख्या - प्राथमिक तह	७५.५	सन् २००२ मा
५	प्रति सय छात्रहरुमा छात्राको सङ्ख्या - नि.मा.वि. तह	६८.१	
६	प्रति सय छात्रहरुमा छात्राहरुको सङ्ख्या - माध्यामिक तह	७९.६	

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

१३.५ आधारभूत आर्थिक सूचकहरु :-

तालिका नं. १३.३
आधारभूत आर्थिक सूचकहरु

क्र.सं.	बिबरण	मान	प्रतिशत
१.	महिलाको नाममा समेत सम्पत्ति रहेको परिवारसङ्ख्या	४१५	४.७८
२.	महिलाको नाममा घर रहेको परिवार सङ्ख्या	३९	०.४५
३.	महिलाको नाममा जग्गा रहेको परिवारसङ्ख्या	३०२	३.४८
४.	महिलाको नाममा गाईवस्तु रहेको परिवारसङ्ख्या	१७४	२.००
५	आर्थिकरूपले सक्रिय महिलाको सङ्ख्या	११७१९	५४.८२
६	रोजगार महिला सङ्ख्या	११२७८	९६.२४
७	कृषि क्षेत्रमा संलग्न महिला सङ्ख्या	९७८५	८३.५०
८	गैर कृषि क्षेत्रमा संलग्न महिलाको सङ्ख्या	८७८	७.४९
९	विस्तारित आर्थिक क्रियाकलापमा संलग्न महिला	३१२	२.६६
१०	घरधन्दामा मात्र संलग्न महिला	३०८	२.६३
११	अध्ययन कार्यमा संलग्न महिला	१७२	१.४७

१२	काम खोजिरहेका महिला	३०	०.२६
१४	कुनै काम नगर्ने	२३४	२.००

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

१३.६ बालबालिका सम्बन्धी आधारभूत सूचकहरू :

तालिका नं. ३.१
आधारभूत सूचकहरू

क्र. सं.	विवरण	इकाइ	मान	कैफियत
१	कुल बालबालिका (१४ वर्ष भन्दा कम उमेरका)	संख्या	१६९९८	३८.१ प्रतिशत
२	५ वर्ष मुनिको जनसङ्ख्या	सङ्ख्या	५२१४	११.६६ प्रतिशत
३	बाल निरक्षरता दर (Child Illiteracy Rate)	प्रतिशत	१७.७८	
४	बाल आर्थिक सक्रियता दर	प्रतिशत	२३.८६	
५	बाल विवाह अनुपात	प्रतिशत	०.९९	देशको कुल अंशमा
६	१०-१४ वर्षका विवाहित जनसङ्ख्या	प्रतिशत	०.७१	
७	बाल आश्रित अनुपात	प्रतिशत	७०.५४	
८	मातृ-शिशु अनुपात (Child-Woman Ratio)	अनुपात	५२०	प्रति हजार

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

१३.७ उमेर समूह र लिंग अनुसार बालबालिकाको जनसङ्ख्या

तालिका नं. ३.१
उमेर समूह र लिंग अनुसार बालबालिकाको जनसङ्ख्या

उमेर समूह	जनसङ्ख्या					
	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
०-४ वर्ष	५,२१४	११.६६	२६०६	११.१६	२६०८	१२.२
५-९ वर्ष	६,१३६	१३.७२	३०६३	१३.११	३०७३	१४.३८
१०-१४ वर्ष	५,६४८	१२.६३	२९२२	१२.५१	२७२६	१२.७५
जम्मा बालबालिका	१६९९८	३८.०१	८५९१	३६.७८	८४०७	३९.३३

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

१३.८ उमेर र लिंग अनुसार बालबालिकाको जनसङ्ख्या

तालिका नं. ३.१
उमेर र लिंग अनुसार बालबालिकाको जनसङ्ख्या

उमेर	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
१ वर्ष	८५०	५.३५	४४०	१.८८	४१०	१.९२
२ वर्ष	१०७०	६.७३	५०९	२.१८	५६१	२.६२
३ वर्ष	१०८२	६.८०	५२९	२.२७	५५३	२.५९
४ वर्ष	१११५	७.०१	५६७	२.४३	५४८	२.५६
५ वर्ष	१३०९	८.२३	६७६	२.८९	६३३	२.९६
६ वर्ष	११८५	७.४५	५८२	२.४९	६०३	२.८२
७ वर्ष	१२३६	७.७७	५९९	२.५६	६३७	२.९८
८ वर्ष	१२१९	७.६७	६४०	२.७४	५७९	२.७१
९ वर्ष	११८७	७.४६	५६६	२.४२	६२१	२.९१
१० वर्ष	१३५६	८.५३	७२०	३.०८	६३६	२.९८
११ वर्ष	९१२	५.७४	४४५	१.९१	४६७	२.१८
१२ वर्ष	१३६५	८.५८	७२३	३.१	६४२	३
१३ वर्ष	१०४६	६.५८	५६२	२.४१	४८४	२.२६
१४ वर्ष	९६९	६.०९	४७२	२.०२	४९७	२.३३

जम्मा						
बालबालिका	१५९०१	१००	८०३०	३४.३८	७८७१	३६.८२

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

१३.९ गा.वि.स.हरुको उमेर समूह अनुसार बालबालिका संख्या

तालिका नं. ३.२
गा.वि.स.हरुको उमेर समूह अनुसार बालबालिका संख्या

गा.वि.स.	लिंग	जम्मा	०-४ वर्ष	५-९ वर्ष	१०-१४ वर्ष
भोर्ले	दुवै	२४१५	७१७	९४८	७५०
	बालक	१२१५	३६०	४५६	३९९
	बालिका	१२००	३५७	४९२	३५१
वृदिम	दुवै	१५६	७४	४९	३३
	बालक	७६	४४	२२	१०
	बालिका	८०	३०	२७	२३
चिलिमे	दुवै	५४१	१९१	२११	१३९
	बालक	२७५	९७	११२	६६
	बालिका	२६६	९४	९९	७३

डाँडागाऊँ	दुवै	९२४	२५९	३३६	३२९
	बालक	४८५	१४०	१६०	१८५
	बालिका	४३९	११९	१७६	१४४
धुन्चे	दुवै	८२०	२५२	२८९	२७९
	बालक	४२९	११६	१६५	१४८
	बालिका	३९१	१३६	१२४	१३१
गत्लाड	दुवै	६४७	२१५	२०९	२२३
	बालक	३५०	११३	११६	१२१
	बालिका	२९७	१०२	९३	१०२
गोल्जुड	दुवै	३७९	१५६	११७	१०६
	बालक	१९३	७५	५८	६०
	बालिका	१८६	८१	५९	४६
हाकु	दुवै	१०१०	२९३	३८३	३३४
	बालक	५११	१३९	१९३	१७९
	बालिका	४९९	१५४	१९०	१५५
धैवुड	दुवै	२००४	५७७	६९४	७३३
	बालक	१०१०	३००	३३९	३७१
	बालिका	९९४	२७७	३५५	३६२
लहरेपौवा	दुवै	२००३	६०२	६९५	७०६
	बालक	९९९	३०१	३४६	३५२
	बालिका	१००४	३०१	३४९	३५४
लाडटाड	दुवै	१२८	७३	३९	१६
	बालक	६५	३८	२२	५
	बालिका	६३	३५	१७	११
राम्चे	दुवै	८३६	२३२	३०४	३००
	बालक	४२७	१२०	१४२	१६५
	बालिका	४०९	११२	१६२	१३५
सरमथली	दुवै	१७२७	४९२	६२०	६१५
	बालक	८३२	२२२	३०४	३०६
	बालिका	८९५	२७०	३१६	३०९
स्याफ्रु	दुवै	८०८	२९६	२७९	२३३
	बालक	४११	१५१	१४७	११३

	बालिका	३९७	१४५	१३२	१२०
ठूलोगाऊँ	दुवै	६३१	१८९	२२३	२१९
	बालक	३००	८४	१०५	१११
	बालिका	३३१	१०५	११८	१०८
थुमन	दुवै	३४६	११७	१३१	९८
	बालक	१७६	६०	६७	४९
	बालिका	१७०	५७	६४	४९
टिमुरे	दुवै	१६९	५१	५७	६१
	बालक	८२	२४	३१	२७
	बालिका	८७	२७	२६	३४
यासाँ	दुवै	१४०७	४२७	५३०	४५०
	बालक	७२६	२२२	२६३	२४१
	बालिका	६८१	२०५	२६७	२०९

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

१३.१० बालबालिकाहरुको वसोवासको स्थिति

तालिका नं. ३.२

गा.वि.स. अनुसार १६ वर्षभन्दा कम उमेरका बालबालिकाहरुको वसोवासको स्थिति

क्र.सं.	गा.वि.स.	कुल जनसंख्या I	आमा बाबसंग	आमासंग	बाबुसंग	बाबु र सौतिनी आमासंग	आमा र सौतेलो बाबुसंग	अन्य नातेदा रसंग	रोजगार दातासंग	अन्य स.ग
१	भोर्ले	२५८२	२३७७	५८	३५	२१	१९	२१	११	४०
२	वृदिम	१६५	१५२	५	०	३	०	०	०	५
३	चिलिमे	५६६	५३०	१७	१३	०	१	१	१	३
४	डाँडागाऊँ	९८६	९३३	१२	५	३	१	२	१	२८
५	धुन्चे	८६९	७७१	१६	१६	३	४	५	४	५०
६	गत्लाड	६९२	६२०	४१	१३	२	१	१	१	१३
७	गोल्जुड	४०२	३८९	४	३	१	१	०	०	४
८	हाकु	१०६९	१०१७	१६	११	३	१	२	१	१८
९	धैवुड	२१३३	१८५३	१००	४९	२२	१३	२५	१२	५८
१०	लहरेपौवा	२१४७	२०४६	३२	११	१०	९	१३	८	१८
११	लाडटाड	१३५	१२४	५	१	१	१	१	०	२
१२	राम्चे	८६९	७९३	१७	१४	११	८	७	६	१२

१३	सरमथली	१८३६	१६८४	५८	२४	१२	१२	१४	१२	२०
१४	स्याफ़ु	८७३	७५४	२३	२०	९	९	२२	९	२७
१५	ठूलोगाऊँ	६५९	६१९	१८	३	४	१	३	१	१०
१६	थुमन	३६१	३३६	३	६	१	०	०	०	१५
१७	टिमुरे	१७६	१६६	१	१	१	२	२	२	१
१८	यासाँ	१४८६	१४०८	२०	२३	५	३	४	४	१९
	जम्मा	१८००६	१६५७२	४४६	२४८	११२	८६	१२३	७३	३४३
	प्रतिशत	१००	९२.०४	२.४८	१.३८	०.६२	०.४८	०.६८	०.४१	१.९०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०५८, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।

खण्ड: १४

विविध

१४.१ पर्यटन

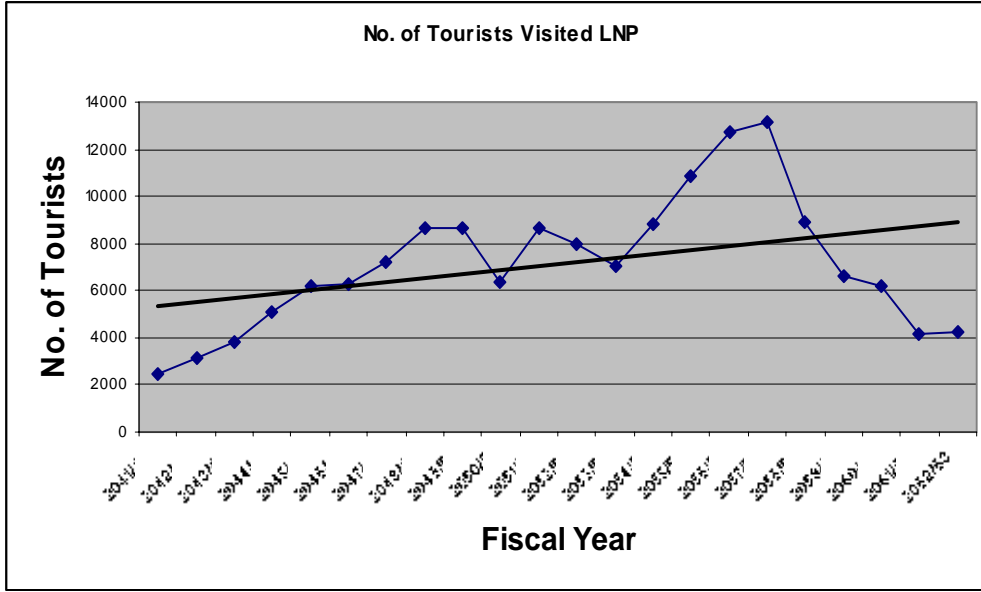
१४.१.१ पर्यटक संख्या

तालिका नं
विभिन्न वर्षहरूमा पर्यटक आगमन

क्र.स.	आर्थिक वर्ष	पर्यटक संख्या	क्र.स.	आर्थिक वर्ष	पर्यटक संख्या
१	२०४१/४२	२४४८	१२	२०५२/५३	७९३४
२	२०४२/४३	३१५१	१३	२०५३/५४	७०६६
३	२०४३/४४	३७९६	१४	२०५४/५५	८८०८
४	२०४४/४५	५०८९	१५	२०५५/५६	१०८८९
५	२०४५/४६	६१६२	१६	२०५६/५७	१२७५४
६	२०४६/४७	६३१८	१७	२०५७/५८	१३१६६
७	२०४७/४८	७१८०	१८	२०५८/५९	८८८०
८	२०४८/४९	८६७४	१९	२०५९/६०	६६६०
९	२०४९/५०	८६७७	२०	२०६०/६१	६२१९

१०	२०५०/५१	६३४२		२१	२०६१/६२	४१२२
११	२०५१/५२	८६३७		२२	२०६२/६३	४२३०

स्रोत: लाइटाउड राष्ट्रीय निकुञ्ज कार्यालय, धुन्वे ।

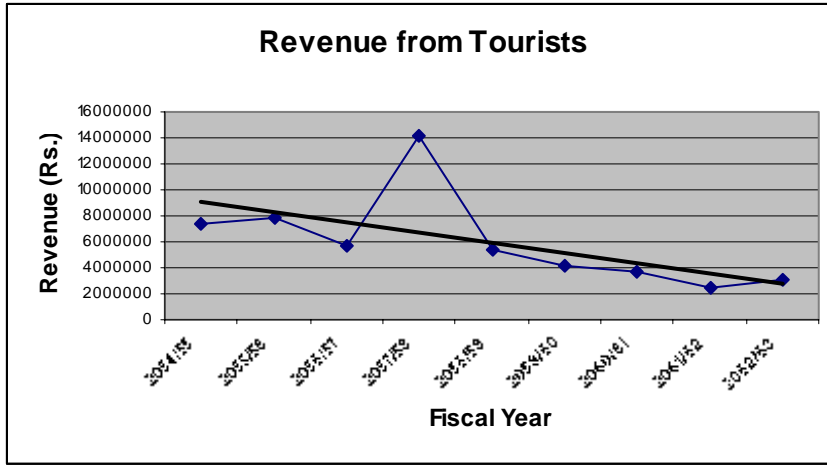

१४.१.२ पर्यटकबाट प्राप्त राजस्व

तालिका नं
पर्यटकबाट प्राप्त राजस्व

क्र.स.	आर्थिक वर्ष	पर्यटक संख्या	राजस्व रकम (रु.)	प्रतिव्यक्ति राजस्व (रु.)
१	२०५४/५५	८८०८	७३,२२,२८०.००	८३१.३२
२	२०५५/५६	१०८८९	७८,५२,२०२.०४	७२१.११
३	२०५६/५७	१२७५४	५७,००,७९७.३३	४४६.९८
४	२०५७/५८	१३१६६	१,४१,९८,८०७.१३	१०७८.४५
५	२०५८/५९	८८८०	५४,२४,१०४.५६	६१०.८२
६	२०५९/६०	६६६०	४१,२२,९७९.३३	६१९.०७
७	२०६०/६१	६२१९	३६,२३,४४३.५४	५८२.६४
८	२०६१/६२	४१२२	२५,१३,१२८.८६	६०९.६९
९	२०६२/६३	४२३०	३०,४२,९२७.९०	७१९.३७

स्रोत: लाइटाउड राष्ट्रीय निकुञ्ज कार्यालय, धुन्वे ।

१४.२ सामाजिक सुरक्षा

तालिका नं. ६.७

सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्रयोजनको लागि संख्या र आवश्यक रकम (आ.व. २०६३/६४)

क्र. सं.	गा.वि.स.	जेष्ठ नागरिक संख्या			विधुवा संख्या	अशक्त अपाङ्ग संख्या			आवश्यक रकम (रु.)
		महिला	पुरुष	जम्मा		महिला	पुरुष	जम्मा	
१	भोर्ले	५०	४८	९८	६१	३	४	७	३६१८००
२	वृद्धिम	८	७	१५	१३	१	१	२	६४२००
३	चिलिमे	११	२१	३२	१६	२	२	४	११५२००
४	डाँडागाऊँ	२४	१६	४०	१३	१	०	१	१२१८००
५	धुन्चे	८	७	१५	१६	०	४	४	७४४००
६	गत्लाड	१३	८	२१	२९	०	०	०	१०२६००
७	गोल्जुड	७	९	१६	२८	०	२	२	९३६००
८	हाकु	१४	११	२५	३१	०	०	०	११५८००
९	धैवुड	३२	४३	७५	७७	५	६	११	३४५०००
१०	लहरेपौवा	४९	४३	९२	७९	५	२	७	३७९८००
११	लाडटाड	३	९	१२	६	०	०	०	३९६००
१२	राम्चे	१९	२७	४६	२४	३	२	५	१६५६००
१३	सरमथली	२६	२४	५०	५३	४	३	७	२३२२००
१४	स्याफ्रु	११	१०	२१	२४	०	१	१	९६०००
१५	ठूलोगाऊँ	१९	२२	४१	२३	१	१	२	१४४६००
१६	थुमन	६	८	१४	१३	०	३	३	६४२००

१७	टिमुरे	७	७	१४	७	०	१	१	४८६००
१८	यासा	४०	३१	७१	४९	१	१	२	२६३४००
	जम्मा	३४७	३५१	६९८	५६२	२६	३३	५९	२८२८४००

१४.३ अपराध र न्याय तथा कानून

१४.३.१ फौजदारी अपराध

तालिका नं. १२.१

जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा दर्ता भएका फौजदारी अपराध सम्बन्धी विवरण

(आ.व. २०५८/५९ - २०६०/६१)

अपराधको किसिम	आ.व. २०५८/५९	आ.व. ०५९/६०	आ.व. ०६०/६१	आ.व. ०६१/६२	आ.व. ०६२/६३
कर्तव्य ज्यान	३	२	१	२	-
राज्य विरुद्ध अपराध	-	-	-	-	-
आगलागी	१	२	-	-	-
आत्महत्या	२	१	१	३	४
भवितव्य ज्यान	१	२	४	३	४
चोरी/डकैती	-	-	-	-	-
सवारी ज्यान	-	-	-	-	-
आतंककारी तथा विध्वंसात्मक अपराध	-	-	-	-	-
केहि सार्वजनिक अपराध	-	-	-	-	१
जिउ मास्ने वेच्ने	-	-	१	-	१
मुर्तिचोरी	-	-	-	१	-
भुट्टा विवरण पेश गरी नागरिकता	-	१	-	-	-
फुटकर ज्यान	-	-	-	-	१
ज्यान मार्ने उद्योग	-	-	-	-	३
फुटकर (शिक्षा ऐन विरुद्ध)	-	-	१	-	-
जम्मा	७	८	८	९	१४

श्रोत : जिल्ला प्रहरी कार्यालय, रसुवा ।

!\$=#=@ cbfntdf btf{ tyf km5\of]{6 ePsf d'2f

;DjGwL ljj/0f M

तालिका नं. १२.२

अदालतमा दर्ता तथा फछ्यौट भएका मुद्दा सम्बन्धी विवरण (आ.व. २०६०/६१)

क्र.सं.	नाम	आ.व. ०६१/६२		आ.व. ०६२/६३	
		दर्ता	फछ्यौट	दर्ता	फछ्यौट
१.	देवानी मुद्दा (दुनियनवादी ठूलो)	२	-	४	३
२.	फौजदारी मुद्दा	९	११	१०	-
२.१	साधारण मुद्दा (दुनियनवादी)	-	३	५	२
२.२	सरकारवादी मुद्दा (ठूलो)	८	७	५	२

२.३	संक्षिप्त मुद्रा (सरकारवादी)	१	१	१	२
जम्मा		११	११	२५	९

श्रोत : रसुवा जिल्ला अदालत ।

१४.४ पत्रपत्रिका र प्रकाशनहरु

१४.४.१ जिल्लालाई प्रमुख कार्यक्षेत्र बनाई क्रियाशिल पत्रकार र प्रकाशनहरु

tflnsf g+= !\$=!
lhNnfno{ k|d'v sfo{If]q agfO{ lqmoFlzn kqsf/ /
k|sfzgx?

क्र.स	बिबरण	एकाई	dfg	कैफियत
१.	स्थानिय साप्ताहिक पत्रिका	सङ्ख्या	-	
२.	स्थानिय साहित्यिक पत्रिका	सङ्ख्या	२	द्वैमासिक
३.	छापाखाना	सङ्ख्या	-	

श्रोत : नेपाल पत्रकार महासंघ रसुवा शाखा ।

१४.४.२ सामुदायिक अध्ययन केन्द्र

क्र.सं.	नाम, ठेगाना	गा.वि.स.	कर्मचारीको नाम,थर	कैफियत
१	श्री राम्चे सामुदायिक अध्ययन केन्द्र	राम्चे	श्री विष्णुप्रसाद अधिकारी	

१४.४.३ सार्वजनिक पुस्तकालय

तालिका नं. १४.३

सार्वजनिक पुस्तकालय सम्वन्धी विवरण

क्र.सं	पुस्तकालयको नाम	ठेगाना	पुस्तकहरुको सङ्ख्या	स्थापना मिति
१	श्री कैदरेटार सामुदायिक पुस्तकालय	वेत्रावती	५००	वि.सं.२०५८
४	श्री कालिकापुस्तकालय	धैवुड	-	-

परिभाषा र अवधारणा

परिवार (Households) : सामान्यतः एकै भान्सामा खानपिन गर्ने र एकल आय तथा व्ययले वयवहार सञ्चालन गर्ने व्यक्ति तथा व्यक्तिहरूको समूहलाई गणना प्रयोजनका लागि परिवार मानिन्छ ।

परिवारमूली (Household Head) : परिवारको प्रायः सम्पूर्ण कार्यहरूको व्यवस्थापन गर्ने वा व्यवहार चलाउने जिम्मेवार सदस्य (महिला वा पुरुष) नै परिवारमूली हो ।

अक्सर वसोवास (Usual Residency) : यणनाको समयमा कुनै व्यक्तिको धेरैजसो समय वसोवास हुने स्थान नै अक्सर वसोवासको स्थान हो । अल्पकालिन आवतजावत हुने स्थानको वसाइलाई यसमा समावेश गरिदैन । अक्सर वसोवास यकिन गर्न कठिन भएको अवस्थामा एक वर्षको अवधिमा कुनै व्यक्ति ६ महिना वा सो भन्दा बढि समय जुन स्थानमा वसोवास गर्दछ सोहि स्थानलाई अक्सर वसोवासको स्थान मानिन्छ ।

अपाङ्गता : शरीरको कुनै एक वा एकभन्दा बढी अंग असान्य प्रकृतिको हुन पुगि सो अंगले सामान्यरूपमा गर्नुपर्ने काम गर्न नसकेर असजिलो पर्ने शारीरिक अवस्था नै अपाङ्गता हो । अन्धोपन, बहिरोपन, लुलोलङ्गोपन, सुस्तमनस्थिति आदि अपाङ्गताका रूपहरू हुन् ।

क्यालोरी उपभोग स्थिति (Caloric Intake Prevalence) : व्यक्तिले उपभोग गरेको खाद्य पदार्थबाट प्राप्त हुने जम्माजम्मी क्यालोरी (शक्ति) को अवस्था देखाउने सूचक नै Caloric Intake Prevalence हो ।

कुपोषण (Malnutrition) : निश्चित उमेर समूहको जनसंख्या प्रायः कालकालिकाहरूले शारीरिक वृद्धि तथा पुष्टताको लागि आवश्यक पर्ने पोषक तत्व प्राप्त गर्न नसकि होचो पुङ्को हुने, दुब्लो तथा कम तौलको हुने अवस्था नै कुपोषण हो ।

सूचकांक (Index) : कुनै एक आधार समय/वर्षको तुलनामा अर्को समय/वर्षमा कुनै चरको मूल्यमा भएको सापेक्षिक परिवर्तन देखाउने सूचकलाई सूचकांक भनिन्छ ।

मानव विकास सूचकांक (Human Development Index) : औषत आय, प्रतिव्यक्ति आय र साक्षरता दरको आधारमा गणना गरिएको समग्र जनसंख्याको औषत विकासको अवस्था देखाउने सूचक जसको मान शून्य र एकको विचमा रहन्छ ।

भू-उपभोग (Land Tenure) : कृषिचलनमा रहेको जमिन कुनै व्यक्तिले स्वामित्व लिने वा प्रयोग गर्ने (Hold or Use) अधिकार वा व्यवस्था (Right or Arrangement) लाई भू-उपभोग भनिन्छ । स्वामित्व वा प्रयोगको स्वरूप एकल वा संयुक्त हुन सक्दछ र आफ्नै वा कुनै शर्तमा अरुबाट लिएको पनि हुन सक्दछ । तर आफ्नो स्वामित्वको अरुलाई प्रयोग गर्न दिएको जमिन यस अन्तर्गत पर्दैन ।

भू-उपयोग (Land Use) : यसले कृषि चलनमा रहेको जमिनको प्रयोग कुन प्रयोजनमा भएको छ भन्ने वर्गिकरण व्यक्त गर्दछ । मुख्यतः कृषि चलन अन्तर्गतको जमिन कृषि कार्य र गैर-कृषि कार्यमा प्रयोग हुन्छ ।

मिश्रित बालि (Mixed Crop) : एकै समयमा एउटै कित्तामा दुई वा दुई भन्दा बढी प्रकारका अस्थायी बालिहरू मिसाएर लगाइएको छ भने त्यस्तो बालिलाई मिश्रित बालि भनिन्छ ।

संयुक्त बालि (Associated Crops) : यसले एउटै कित्तामा अस्थायी र स्थायी बालिहरू (फलफुल) मिलाएर लगाइएको अवस्था व्यक्त गर्दछ ।

औद्योगिक प्रतिष्ठान (Manufacturing Establishments) : औद्योगिक प्रतिष्ठान भन्नाले एउटै प्रशासनीक नियन्त्रणमा कुनै निश्चित स्थानमा रही उत्पादन कार्य (निर्जिव वा जैविक वस्तुलाई यान्त्रिक वा रासायनिक वा कुनै प्रक्रियाद्वारा प्रशोधन वा रूपान्तरण गरी नयाँ वस्तुमा परिणत गर्ने) गर्ने आर्थिक एकाईलाई बुझाउँछ ।

जनसंख्या वृद्धिदर : कुनै निश्चित स्थानमा कुनै समयमा विद्यमान जनसंख्या अर्को समयसम्म पुग्दा कति प्रतिशतले वृद्धि भएको छ भन्ने तथ्य व्यक्त गर्ने सूचक नै जनसंख्या वृद्धिदर हो । यस्तो वृद्धिदर Arithmetic, Geometric, Logistic तथा Exponential आदि विधिबाट गणना गरिन्छ । नेपालमा Exponential विधिबाट जनसंख्या वृद्धिदर गणना गरिन्छ ।

परिशिष्ट : १

गा.वि.स.अनुसार अनुमानित जनसंख्या (वि.सं. २०६३ र २०६४)

क्र.सं	गा.वि.स.	वि.सं. २०६३			वि.सं. २०६४		
		जम्मा जनसङ्ख्या	पुरुष जनसङ्ख्या	महिला जनसङ्ख्या	जम्मा जनसङ्ख्या	पुरुष जनसङ्ख्या	महिला जनसङ्ख्या

१	भोलैं	६५८६	३२९३	३२९२	६७१८	३३५९	३३५८
२	j[lbd	५१५	२६०	२५५	५०४	२५४	२५०
३	lrlnnd]	१६५६	८८४	७७२	१६८५	८९९	७८५
४	8fF8fu fpmF	२३४५	१२०६	११३९	२३८९	१२२८	११६०
५	w'Gr]	२४९३	१४०७	१०८६	२५२७	१४२६	११०१
६	uTnf ^a uf]Nh'	१८५१	९५८	८९३	१८७५	९७०	९०४
७	a	१४०३	७९७	६०६	१४५२	८२५	६२७
८	xfS'	२७६४	१४४७	१३१७	२८१९	१४७६	१३४३
९	w}j' ^a nx/]kf	५५७२	२७८९	२७८३	५७०७	२८५७	२८५०
१०	}jf	५६१६	२७८६	२८३०	५७१९	२८३७	२८८२
११	nf ^a 6f ^a	५४९	२६६	२८४	५५५	२६९	२८७
१२	/fDr]	२४००	१२५०	११५१	२४५३	१२७७	११७६
१३	;/dynL :ofk m	४५३८	२२३७	२३०१	४६२९	२२८२	२३४७
१४	,	२३६३	१२६६	१०९७	२४१०	१२९१	१११९
१५	7"nf]u fpmF	१६६४	८१०	८५४	१६९६	८२५	८७०
१६	y'dg	१०१७	५५३	४६५	१०२४	५५६	४६८
१७	l6d' /]	४९६	२६१	२३५	४९२	२५९	२३३
१८	of;f{	४२१४	२२०५	२००९	४२७३	२२३६	२०३७
संस्थागत		८२५	८०३	२२	९२७	९०३	२५
रसुवा		४९६३४	२५७४८	२३५६६	५०२८६	२६२५५	२४०३०

परिशिष्ट : २

क) जिल्लामा रहेका वाल विकास केन्द्रहरुको विवरण:

क्र.सं.	वाल विकास केन्द्रको नाम	पुरानो तथा नयाँ	विद्यार्थी संख्या
---------	-------------------------	-----------------	-------------------

			छात्रा	छात्र
१	श्री ककरा देवी प्रा.वि., तारुके	पुरानो (विद्यालयमा आधारित)	१	११
२	श्री मनकामना प्रा.वि., कठुञ्जे	पुरानो ”	८	८
३	श्री ज्वालामुखी प्रा.वि., चिदी	पुरानो ”	७	८
४	श्री निकुंभुमे मा.वि., सरमथली	पुरानो ”	६	६
५	श्री सुनौलो विहानी बाल विकास केन्द्र	पुरानो ”	१०	१०
६	श्री जलजला बाल विकास केन्द्र	पुरानो ”	६	१०
७	श्री लाली गुरांश बाल विकास केन्द्र	पुरानो ”	९	४
८	श्री दुष्पेश्वरी प्रा.वि., पाटिखर्क	पुरानो ”	९	१६
९	श्री पार्वतिकुण्ड मा.वि., गोल्जुड	पुरानो ”	१३	१३
१०	श्री गोडगाड प्रा.वि., गोडगाड	पुरानो ”	१०	१०
११	श्री ने.रा.नि.मा.वि. गल्लाड	पुरानो ”	१०	१२
१२	श्री कैदलेटार बालविकास केन्द्र	पुरानो ”	६	६
१३	श्री सीतादेवी महिला समूह वा.वि.के.	पुरानो ”	१०	१०
१४	श्री शिवालय प्रा.वि., लहरेपौवा	पुरानो ”	४	७
१५	श्री डाँडागाउँ मा.वि., डाँडागाउँ	पुरानो ”	१०	१२
१६	श्री नारायण प्रा.वि., लाडवु	पुरानो ”	१४	६
१७	श्री गौतमबुद्ध नि.मा.वि., फाम्चेत	पुरानो ”	७	१
१८	श्री नारायणस्थान प्रा.वि., गोम्बोडाँडा	पुरानो ”	९	१०
१९	श्री सेतीभूमे नि.मा.वि., राम्चे	पुरानो ”	६	११
२०	श्री नवजीवन प्रा.वि., यासाँ	पुरानो ”	१२	१३
२१	श्री भलायडाँडा बालविकास केन्द्र	पुरानो ”	९	१६
२२	श्री नवविजयी महेन्द्र नि.मा.वि., भलायडाँडा	पुरानो ”	१०	१०
२३	श्री बच्छलादेवी प्रा.वि., बेतीनी	पुरानो ”	१०	१५
२४	श्री हाकु नि.मा.वि., ठूलोहाकु	पुरानो ”	१६	३४
२५	श्री नागुड बाल विकास केन्द्र	पुरानो (समुदायमा आधारित)	१०	१०
२६	श्री भीमसेन प्रा.वि., ठूलो भाखुँ	नयाँ (विद्यालयमा आधारित)	६	१४

२७	श्री भीमसेस्थान प्रा.वि., माभगाउँ	न्याँ (विद्यालयमा आधारित)	११	४
२८	श्री सुन्दरा मा.वि., धारापानी	नयाँ (विद्यालयमा आधारित)	७	७
२९	श्री वागेश्वरी मा.वि., भोर्ले	नयाँ (विद्यालयमा आधारित)	१६	१३
३०	श्री भ्याडलाड प्रा.वि, भ्याडलाड	न्याँ (विद्यालयमा आधारित)	१०	१८
३१	श्री ने.रा. नि.मा.वि., ठूलोस्याफु	नयाँ (विद्यालयमा आधारित)	१५	५
३२	श्री मालिका देवी प्रा.वि., कुवापानी	नयाँ (विद्यालयमा आधारित)	१०	१०
३३	श्री हुंगे प्रा.वि., हुंगे	नयाँ(विद्यालयमा आधारित)	१२	८
जम्मा			३१५	३४८

ख) बैकल्पिक विद्यालय कार्यक्रमको विवरण:

कार्यक्रमको नाम	केन्द्रहरुको नाम, ठेगाना
अनौपचारिक प्राथमिक शिक्षा	१. सरमथली अनौपचारिक प्राथमिक शिक्षा केन्द्र, सरमथली
	२. ठूलोगाउँ अनौपचारिक प्राथमिक शिक्षा केन्द्र, ठूलोगाउँ
	३. ककरा देवी अनौपचारिक प्राथमिक शिक्षा केन्द्र, धैबुङ
	४. भोर्ले अनौपचारिक प्राथमिक शिक्षा केन्द्र, भोर्ले
	५. धैबुङ अनौपचारिक प्राथमिक शिक्षा केन्द्र, धैबुङ
प्राथमिक शिक्षा विस्तार	१. हाकु प्राथमिक शिक्षा विस्तार केन्द्र, हाकु
	२. गोल्लुङ प्राथमिक शिक्षा विस्तार केन्द्र, गोल्लुङ
	३. सानो भाखु प्राथमिक शिक्षा विस्तार केन्द्र, स्याफु
	४. कार्भे प्राथमिक शिक्षा विस्तार केन्द्र, लहरेपौवा
	५. मनिगाउँ प्राथमिक शिक्षा विस्तार केन्द्र, लहरेपौवा
	६. सीमवन्दी प्राथमिक शिक्षा विस्तार केन्द्र, यासा
	७. जनकल्याण प्राथमिक शिक्षा विस्तार केन्द्र, भोर्ले

	८. धुसेनी प्राथमिक शिक्षा विस्तार केन्द्र, भोले
	९. काम्लुङ प्राथमिक शिक्षा विस्तार केन्द्र, डाँडागाउँ
	१० नागुङ प्राथमिक शिक्षा विस्तार केन्द्र, धुन्चे

ग) विद्यालयगत शिक्षक दरबन्दी विवरणः

क्र.सं.	स्रोत केन्द्रको नाम	विद्यालयको नाम	शिक्षक दरबन्दी		
			प्रा.वि.	नि.मा.वि.	मा.वि.
१	श्री पार्वतिकुण्ड मा.वि. गोल्जुङ	श्री पार्वतिकुण्ड मा.वि., गोल्जुङ	६	४	४
		श्री पाजुङ प्रा.वि., पाजुङ	३		
		श्री गोडगाड प्रा.वि., गोडगाड	२		
		श्री तातोपानी प्रा.वि., तातोपानी	२		
		श्री ज्ञानज्योति प्रा.वि., सिम्बु	२		
		श्री सरस्वती प्रा.वि., चिलिमे	३		
		श्री ने.रा.नि.मा.वि., गत्लाङ	७	१	
		ग्रे प्रा.वि., ग्रेगाउँ	३		
		श्री अरुणोदय प्रा.वि., दाहालफेदी	२		
		श्री ने.रा.नि.मा.वि., थुमन	४		
	श्री ने.रा.प्रा.वि., मेन्दो	२			
जम्मा			३६	५	४
२	श्री श्यामेवाङफेल मा.वि. स्याफूवेसी	श्री श्यामेवाङफेल मा.वि., स्याफूवेसी	६	४	२
		श्री कोमिन प्रा.वि., कोमिन	३		
		श्री ने.रा.नि.मा.वि., ठुलोस्याफू	४	१	
		श्री जनप्रभात प्रा.वि., ब्रावल	३		
		श्री भीमसेन प्रा.वि., ठुलोभार्खु	४		
		श्री ज्ञानज्योती प्रा.वि., सानोभार्खु			
		श्री ने.रा.नि.मा.वि., टिमूरे	५	३	
		श्री रसूवागढी प्रा.वि., घट्टेखोला	२		
		श्री ने.रा.प्रा.वि., खैदी	३		
		श्री ने.रा.प्रा.वि., खाम्जिङ	३		
		श्री श्री ने.रा.प्रा.वि., बृदिम	३		
		श्री लिङलिङ प्रा.वि., लिङलिङ	३		
		श्री शेर्पागाउँ प्रा.वि., शेर्पागाउँ	२		
		श्री श्री ने.रा.प्रा.वि., लाङटाङ	३		
श्री लिरुङ प्रा.वि., मूण्डू	२				
जम्मा			४६	८	२
३	श्री रसूवा मा.वि., धुन्चे	श्री रसूवा मा.वि., धुन्चे	७	४	५
		श्री भीमली प्रा.वि., भीमली	३		
		श्री गाउँफर्क रा. प्रा. वि., बोकेभुण्डा	३		
		श्री सरस्वती प्रा.वि., ठाङ्गे	३		
		श्री हाकूवेसी प्रा.वि., हाकूवेसी	३		
		श्री पार्वतिकुण्ड प्रा.वि., नेसिङ	२		
		श्री गोसाईकुण्ड प्रा.वि., सानोहाकु	३		
श्री हाकू नि.मा.वि., ठूलोहाकु	४				

		श्री तीरु प्रा.वि., तीरु	२		
		श्री कालिका प्रा.वि., गोगने	३		
		श्री बालउदय प्रा.वि., मैलूडबेसी	२		
जम्मा			३५	४	५
४	श्री कालिका हिमालय उच्च मा.वि., कालिकास्थान	श्री कालिका हिमालय उच्च मा.वि., कालिकास्थान	९	३	५
		श्री बच्छलादेवी प्रा.वि., बेतिनी	५		
		श्री ककरादेवी प्रा.वि., तारुके	३		
		श्री सून्धरा मा.वि., धारापानी	८	२	
		श्री सिंहदेवी प्रा.वि., ढकालडाँडा	१		
		श्री मनोकामना प्रा.वि., कुञ्जे	४		
		श्री शिलादेवी प्रा.वि., धैवूडकोट	४		
		श्री नीलकण्ठ नमुना मा.वि., जिवजिवे	८	४	
		श्री भ्याडल्याड प्रा.वि.	४		
		श्री प्राडसे प्रा.वि., प्राडसे	२		
		श्री तेम्राड प्रा.वि., तेम्राड	३		
		श्री सेतीभुमे नि.मा.वि., राम्चे	४	१	
		श्री पलेप प्रा.वि., पलेप	३		
		श्री ग्राड प्रा.वि., ग्राड	३		
		श्री ज्वालामूखी प्रा.वि., ढाड	१		
जम्मा			६२	१०	५
५	श्री बागेश्वरी मा.वि., भोर्ले	श्री बागेश्वरी मा.वि., भोर्ले	७	४	४
		श्री बेताड प्रा.वि., बेताड	३		
		श्री गोसाईकूण्ड प्रा.वि., सस्यु	४		
		श्री दूप्चेश्वरी प्रा.वि., खाल्चेत	५		
		श्री देउराली प्रा.वि., सिस्नेरी	२		
		श्री ज्वालामूखी प्रा.वि., चिदी	४		
		श्री सेतीदेवी मा.वि., धूसेनी	७	३	१
		श्री सुर्योदय प्रा.वि., धूसेनी	२		
		श्री देउरालीगौडा प्रा.वि., भदौरे	३		
		श्री सुर्योदय प्रा.वि., भोर्ले			
जम्मा			३७	७	५
६	३. श्री निरकभुमे मा.वि., सरमथली	श्री निरकभुमे मा.वि., सरमथली	७	३	४
		श्री गौतमबुद्ध नि.मा.वि., फाम्चेत	६	१	
		श्री कालिकादेवी प्रा.वि., दनूस्वरा	३		
		श्री दूप्चेश्वरी प्रा.वि. पाटीखर्क	५		
		श्री भुमेश्वरी प्रा.वि., कूनाटोल	१		
		श्री गौरीशंकर प्रा.वि., सरमथली	३		
		श्री नमुना प्रा.वि., भञ्ज्याडडाँडा	२		
		श्री ज्ञानोदय प्रा.वि., घिचेत	२		
		श्री लारच्याड प्रा.वि., लारच्याड	३		
		श्री घोर्मु प्रा.वि., घोर्मु	३		
		श्री आरुखर्क प्रा.वि., आरुखर्क	३		
		श्री नारायण प्रा.वि., लाडवू	३		
		श्री भुमेदेवी प्रा.वि., यूर्वा	३		
		श्री शडमर प्रा.वि., घाडमर	३		
		श्री नवजीवन प्रा.वि., यार्सा	३		

		श्री थाडदोर प्रा.वि., थाडदोर	३		
		श्री सिमवन्दी प्रा.वि., सिमवन्दी	३		
		श्री दोक्लाड प्रा.वि., दोक्लाड	२		
जम्मा			५८	४	४
७	श्री नीलकण्ठ उच्च मा.वि., बोगटीटार	श्री नीलकण्ठ उच्च मा.वि., बोगटीटार	७	५	८
		श्री अमरज्योतीप्रा.वि., उपल्लोपौवा	३		
		श्री शिवालय प्रा.वि., लहरेपौवा	६		
		श्री भीमसेनस्थान प्रा.वि, माभगाउँ	४		
		श्री बाराही प्रा.वि., बनूवा	४		
		श्री मालिका प्रा.वि., कूवापानी	५		
		श्री नव विजयी महेन्द्र नि.मा.वि., भलायडाँडा	७	३	
		श्री ढूडे प्रा.वि., ढूडे	५		
		श्री नारायणस्थानप्रा.वि., गोम्बोडाँडा	५		
जम्मा			४६	८	८
८	श्री डाँडागाउँ मा.वि., डाँडागाउँ	श्री डाँडागाउँ मा.वि., डाँडागाउँ	५	४	४
		श्री सिम्ले प्रा.वि., सिम्ले	२		
		श्री सरस्वती प्रा.वि., पैरे	४		
		श्री भुमेदेवी मा.वि., ठुलोगाउँ	६	३	१
		श्री लयूड प्रा.वि., लयूड	२		
		श्री दीपेन्द्र प्रा.वि., कटूञ्जे	३		
		श्री पञ्चलिडे प्रा.वि., खड्कू	४		
		श्री भुमेदेवी प्रा.वि., करुमर्याड	२		
		श्री करुमर्याडप्रा.वि., करुमर्याड	३		
		श्री गणेश प्रा.वि., सिरुचेत	२		
		श्री चिप्लेटी प्रा.वि., चिप्लेटी	३		
जम्मा			३६	७	५
जिल्लाको कुल जम्मा			३५६	५३	३८

घ) शिक्षक दरबन्दी नपाएका विद्यालयहरूको विवरण:

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	तह
१.	श्री सूर्योदय प्रा.वि. कोलडाँडा भोर्ले	प्रा.वि.
२.	श्री जनकल्याण प्रा.वि. भोर्ले	प्रा.वि.
३.	श्री भुवनेश्वरी प्रा.वि. मनिगाउँ लहरेपौवा	प्रा.वि.
४.	श्री नारायण नि.मा.वि. लाडवु	नि.मा.वि.
५.	श्री ढुंगे नि.मा.वि. ढुंगे	नि.मा.वि.

परिशिष्ट : ३

संस्था दर्ता ऐन, २०३४ अनुसार जिल्ला प्रशासन कार्यालय रसुवामा दर्ता भएका संस्थाहरू:

क) स्थानीय गैरसरकारी संस्थाहरू

क्र.सं.	द.नं.	दर्ता मिति	संस्थाको नाम	ठेगाना
०१	०१	२०२८/११/०१	स्थानीय यूवा सामाजिक समिति	धुन्चे

०२	०२	२०४८/०४/२९	सिन्दुरेढुङ्गा जल उपभोक्ता संस्था	ठुलोगाउँ
०३	०३	२०४८/१२/०२	प्रगति युवा ल्कव	सरमथली
०४	०४	२०४८/१२/१७	सिपचोड खोला सिंचाई योजना यासा	सरमथली ९
०५	०५	२०४९/०४/०५	कर्मचारी मिलन केन्द्र रसुवा	धुन्चे
०६	०६	२०४९/०६/३०	जनजागरण मञ्च	लहरेपौवा ३
०७	०७	२०४९/०७/१६	बेतिगौडा सिन्चाई योजना ज.उ.स.	लहरेपौवा ५
०८	०८	२०५०/०१/११	दनुसुवारा सिंचाई योजना ज.उ.स.	सरमथली २
०९	०९	२०५०/०१/१६	रुप्सेपानी सिंचाई योजना ज.उ.स.	भोर्ले ९
१०	१०	२०५०/०३/२२	मानव अधिकार तथा समाज सेवा केन्द्र (हुसेक)	धुन्चे
११	११	२०५०/०६/१७	रसुवा जनसेवा युवा ल्कव	धुन्चे ७
१२	१२	२०५०/११/२५	धुन्चे खानेपानी उपभोक्ता समिति	धुन्चे ५
१३	१३	२०५१/०३/०७	हिमाली युवा ल्कव	धैबुङ ५
१४	१४	२०५१/०३/२३	कालिकादेवी मन्दिर संरक्षण समिति	धैबुङ ५
१५	०१	२०५१/०५/१३	सूर्यदय युवा ल्कव	स्याफ्रु १
१६	०२	२०५१/०५/१६	गणेश हिमाल युवा ल्कव	गोल्जुङ
१७	०३	२०५१/०९/१९	मचेतखोला भोर्ले सिंचाई योजना	भोर्ले
१८	०४	२०५१/१०/०३	ग्रे खानेपानी उपभोक्ता समिति	गतलाड
१९	०५	२०५१/१०/०३	गोल्जुङ खानेपानी उपभोक्ता समिति	गोल्जुङ
२०	०६	२०५१/१०/११	सामाजिक सुधार वि ल्कव	हाक् ६
२१	०७	२०५२/०२/१६	टिमुरे ग्रामिण विद्युतिकरण आयोजना	टिमुरे
२२	०१	२०५२/०९/२६	नव प्रतिभा कला मनिदर	धुन्चे ५
२३	०२	२०५२/११/२३	सामुदायिक विकास केन्द्र	भोर्ले २
२४	०३	२०५२/११/२८	गोल्जुङ सिंचाई योजना	गोल्जुङ ६
२५	०४	२०५२/११/२९	भोर्ले सिरान सिंचाई योजना ज.उ.स.	धैबुङ २
२६	०५	२०५२/१२/०४	भोर्ले पुच्छार सिंचाई योजना ज.उ.स.	धैबुङ २
२७	०६	२०५२/११/२१	फार्म उपजलाधार संरक्षण उ.समिति	ठुलोभाखु ५
२८	०७	२०५२/१२/२१	फार्म उपजलाधार संरक्षण उ.स.	स्याफ्रु ४
२९	०८	२०५२/१२/२३	फार्म उपजलाधार संरक्षण उ.स.	गोल्जुङ ५
३०	०१	२०५३/०४/१५	गोसाईकृण्ड क्षेत्र संरक्षण संघ	स्याफ्रु ५
३१	०२	२०५३/०४/२०	नेपाल आमा समुह	धुन्चे ८
३२	०३	२०५३/०५/०९	ग्रामिण क्षेत्र विकास मञ्च	लहरेपौवा १
३३	०४	२०५३/०५/३०	मानेकोर युवा ल्कव	धुन्चे ५
३४	०५	२०५३/०६/२१	स्टार युवा ल्कव	डाडागाउँ २
३५	०६	२०५३/०६/२१	भुमेदेवी क्षेत्र संरक्षण समिति	ठुलोगाउँ ४
३६	०७	२०५३/०७/३०	जाग्रित युवा शक्ति ल्कव	धैबुङ ५
३७	०८	२०५३/१०/२७	नेपाल भूमेदेवी आमा समुह	ठुलोगाउँ
३८	०९	२०५३/११/१५	सामाजिक कल्याण वातावरण संरक्षण	लहरेपौवा १
३९	१०	२०५४/०१/०८	श्रीदेवी आमा समुह	डाडागाउँ २
४०	११	२०५४/०३/११	चण्डेश्वरी आमा समुह	ठुलोगाउँ २
४१	१२	२०५४/०३/१६	जनजाग्रिती महिला समुह	डाडागाउँ ३
४२	१३	२०५४/०४/१५	ठुलो स्याफ्रु सामुदायिक विकास समुह	स्याफ्रु ३
४३	१४	२०५४/०६/०१	होटल व्यवस्थापन समिति	धुन्चे ५
४४	१५	२०५४/०६/१४	नेपाल जलदेवी आमा समुह	ठुलोगाउँ ७
४५	१६	२०५४/०८/०१	रसुवा उद्योग वाणिज्य संघ	धुन्चे ५
४६	१७	२०५४/०८/१०	सामाजिक विकास कल्याण आमा समुह	डाडागाउँ ३
४७	१८	२०५४/०९/२०	टुल्कु छोलिङ्ग गुम्बा	धुन्चे ५
४८	१९	२०५४/०९/२१	मालिकादेवी आमा सामुदायिक वि.स.	लहरेपौवा ५
४९	२०	२०५४/०९/२८	शिवशंकर सामुदायिक विकास समुह	लहरेपौवा २
५०	२१	२०५४/१०/०७	उत्तरगया महिला विकास समुह	लहरेपौवा १
५१	२२	२०५४/१०/२०	भदौरे समाज सुधार समिति	भोर्ले ८

५२	२३	२०५५/०१/११	आचार्य तिर्थ यात्रा व्यवस्था समिति	धुन्चे ५
५३	२४	२०५५/०१/१३	गणपतीदेवी सामुदायिक विकास समुह	धैबुङ १
५४	२५	२०५५/०२/०६	वनकाली सामुदायिक विकास समुह	धैबुङ ५
५५	२६	२०५५/०२/०६	भिमसेनस्थान सामुदायिक विकास समुह	लहरेपौवा ९
५६	२७	२०५५/०२/०६	सुन्दरादेवी सामुदायिक विकास समुह	लहरेपौवा ७
५७	२८	२०५५/०२/०६	नवयूवा सामुदायिक विकास समुह	धैबुङ ४
५८	२९	२०५५/०२/०६	चौरी खर्क मनिगाउँ सामुदायिक वि.स.	लहरेपौवा ४
५९	३०	२०५५/०२/०६	बेत्रा गंगा सामुदायिक विकास समुह	लहरेपौवा १
६०	३१	२०५५/०२/०६	कर्मी डाडाँ सामुदायिक विकास समुह	लहरेपौवा ६
६१	३२	२०५५/०३/१५	हाम्रो यूवा ल्कव	धुन्चे ५
६२	३३	२०५५/०७/२४	जीवजिवे सामुदायिक विकास समुह	भोर्ले १
६३	३४	२०५५/०७/२६	बडारे फाँट सामुदायिक विकास समुह	भोर्ले ९
६४	३५	२०५५/०८/०३	ठुलो भोर्ले सामुदायिक विकास समुह	भोर्ले ५
६५	३६	२०५५/०८/२५	सिङ गोम्बा (ध्याङ) संरक्षण संघ	स्याफ्रु ६
६६	३७	२०५५/०८/२५	सस्यौ बेताङ सामुदायिक विकास समुह	भोर्ले ३
६७	३८	२०५५/०८/२७	बागेश्वरी सामुदायिक विकास समुह	भोर्ले ५
६८	३९	२०५५/०८/२९	सरस्वती बहुउद्देश्य सा.वि.स.	भोर्ले १
६९	४०	२०५५/०८/२९	बृद्धशरणम् सामुदायिक विकास समुह	धैबुङ ९
७०	४१	२०५५/०९/०८	चण्डेश्वरी सामुदायिक विकास समुह	भोर्ले ५
७१	४२	२०५५/०९/०८	भुमीस्थान सामुदायिक विकास समुह	धैबुङ ५
७२	४३	२०५५/०९/०८	सूर्यभुमीस्थान सामुदायिक विकास समुह	भोर्ले २
७३	४४	२०५५/०९/१०	भूमिस्थान सा.वि.स.	लहरेपौवा ८
७४	४५	२०५५/०९/१९	भूमू छोक्या (चेलीबेटी) विकास समिति	टिमुरे ४
७५	४६	२०५५/०९/२३	डाडाचेत सामुदायिक विकास समुह	भोर्ले २
७६	४७	२०५५/०९/३०	लाडटाङ छोवाङ सा.वि.स.	लाडटाङ
७७	४८	२०५५/१०/१८	सुन्दरादेवी सामुदायिक विकास समुह	धैबुङ २
७८	४९	२०५५/११/११	शिवसक्ति समाज सुधार मन्च	धैबुङ २
७९	५०	२०५५/११/१३	सेतीभुमी समाज सुधार मन्च	भोर्ले ८
८०	५१	२०५५/११/१३	निलकण्ठ सामुदायिक विकास समुह	धैबुङ ८
८१	५२	२०५५/११/२३	प्रतिभा यूवा ल्कव	सरमथली ५
८२	५३	२०५५/१२/०२	सुन्दरादेवी यूवा ल्कव	यार्सा ६
८३	५४	२०५५/१२/०४	कालिकास्थान सरमथली सडक नि.उ.स.	भोर्ले १
८४	५५	२०५५/१२/१६	नेपाल जन चेतना आमा समुह	लहरेपौवा ३
८५	५६	२०५५/१२/१७	ककरादेवि सामुदायिक विमास समुह	धैबुङ २
८६	५७	२०५५/१२/२९	बेत्रावती पैरेटारी सडक नि.उ.समुह	लहरेपौवा १
८७	५८	२०५५/१२/३०	पंचकन्या सामुदायिक विकास समुह	लहरेपौवा ९
८८	५९	२०५६/०१/१५	सामाजिकसरोकार तथा परिचालन केन्द्र	लहरेपौवा ३
८९	६०	२०५६/०१/१५	वनुवा चौकीटार सामुदायिक विकास समुह	लहरेपौवा ३
९०	६१	२०५६/०१/२९	तल्लो रुप्सेपानी सामुदायिक विकास समुह	भोर्ले ६
९१	६२	२०५६/०२/१७	सिम्ले बरथुस्की सामुदायिक विकास समुह	लहरेपौवा २
९२	६३	२०५६/०२/२०	बेतिनी साुदायिक विकास समुह	धैबुङ २
९३	६४	२०५६/०३/०२	गोसाईकुण्ड पर्यटन वातावरण होटल व्यास	स्याफ्रु ६
९४	६५	२०५६/०४/२३	बृद्धिम सामुदायिक सेवा संघ	बृद्धिम
९५	६६	२०५६/०५/०२	जनजागृति महीला समुह	लहरेपौवा ३
९६	६७	२०५६/०५/३१	रसुवा निर्माण व्यवसायी संघ (रनु)	धुन्चे
९७	६८	२०५६/०५/२७	टासी गुम्बा ध्याङ संरक्षण समिति	स्याफ्रु ४५६
९८	६९	२०५६/०६/१८	नेपाल दुर्गम विकास परिषद	भोर्ले ५
९९	७०	२०५७/०२/१३	ग्रामिण सुधार समाज	धैबुङ ५
१००	७१	२०५७/०३/१३	कालिका आमा समुह	धैबुङ ५
१०१	७२	२०५७/०५/०९	शिक्षण विकास केन्द्र	लहरेपौवा ३

१०२	७३	२०५७/०९/२४	ठेकेदार संघ	रसुवा, धुन्चे
१०३	७४	२०५७/०५/०९	गोसाईकृण्ड क्षेत्र विकास समिति	रसुवा, धुन्चे
१०४	७५	२०५८/०१/११	थुमन आमा समुह	थुमन
१०५	७६	२०५८/०१/१६	दलित सेवा संघ, शाखा कार्यालय	रसुवा
१०६	७७	२०५८/०१/१७	साइजेन हिमाल आमा समुह	चिलिमे १
१०७	७७क	२०५८/०१/२१	लहरेपौवा यूवा लक्व	लहरेपौवा २
१०८	७८	२०५८/०२/०१	जनज्योती यूवा लक्व	धैबुड
१०९	७९	२०५८/०३/०१	लाडटाड लिरुड यूवा लक्व	लाडटाड
११०	८०	२०५८/०३/०३	गोसाईकृण्ड बस संचालक समिति	धुन्चे ५
१११	८१	२०५८/०४/०१	समाज सेवा यूवा लक्व	गतलाड ८
११२	८२	२०५८/०५/१८	डाडागाउं सामुदायिक विकास समुह	भोर्ले ८
११३	८३	२०५८/०६/१५	लाडटाडपोटर्स एण्ड गाईड एसोसियसन	धुन्चे ५
११४	८४	२०५८/१०/२४	छोईलिङ्ग गुम्बा लक्व	भोर्ले
११५	८५	२०५८/११/०२	पालदोर पिक यूवा लक्व	गतलाड
११६	८६	२०५९/०६/०१	रसुवा गढी यूवा लक्व	टिमुरे ५
११७	८७	२०५९/०८/०८	मैलुड क्षेत्र सामुदायिक विकास समिति	हाकु
११८	८८	२०५९/१०/०७	टासी देलेग असाहय वृद्धाश्रम समिति	स्याफ्रु ३
११९	८९	२०५९/१२/०४	सिंह देवी सामुदायिक विकास समुह	धैबुड ३
१२०	९०	२०६०/०१/०९	शिवालय सामुदायिक विकास समुह	लहरेपौवा २
१२१	९१	२०६०/०१/०९	पञ्चकन्या सामुदायिक विकास समुह	धैबुड ४
१२२	९२	२०६०/०१/२५	उत्तरगया सामुदायिक विकास समुह	लहरेपौवा १
१२३	९३	२०६०/०२/०७	प्रगतिशिल सामुदायिक विकास समुह	भोर्ले ९
१२४	९४	२०६०/०२/०७	सिस्नेरी सामुदायिक विकास समुह	भोर्ले ३
१२५	९५	२०६०/०२/०८	महाकालीदेवी सामुदायिक विकास समुह	भोर्ले ७
१२६	९६	२०६०/०२/१३	वनुवा सामुदायिक विकास समुह	लहरेपौवा ३
१२७	९७	२०६०/०२/१३	रुप्सेपानी सामुदायिक विकास समुह	भोर्ले ६
१२८	९८	२०६०/०२/१३	भदौरे आपचौर सामुदायिक विकास समुह	भोर्ले ४
१२९	९९	२०६०/०२/१९	गुम्बुडाडा सामुदायिक विकास समुह	लहरेपौवा ८
१३०	१००	२०६०/०२/२२	खाल्चेत सामुदायिक विकास समुह	भोर्ले ४
१३१	१०१	२०६०/०२/२६	कैदलेटार सामुदायिक विकास समुह	लहरेपौवा
१३२	१०२	२०६०/०३/२०	ज्याडलाड सेतितभूमी सामुदायिक वि. समुह	भोर्ले ४
१३३	१०३	२०६०/०३/११	सिलादेवी सामुदायिक विकास समुह	धैबुड ६
१३४	१०४	२०६०/०३/२४	महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेवीका अ. कोष	लहरेपौवा ४
१३५	१०५	२०६०/०३/२४	काभ्रे सामुदायिक विकास समुह	लहरेपौवा ८
१३६	१०६	२०६०/०३/२६	मनिगाउं सामुदायिक विकास समुह	लहरेपौवा ४
१३७	१०७	२०६०/०३/२६	नववीजयी सामुदायिक विकास समुह	लहरेपौवा ६
१३८	१०८	२०६०/०३/२६	भलनयडाडा सामुदायिक विकास समुह	लहरेपौवा ५
१३९	१०९	२०६०/०३/३१	घलेटोल सामुदायिक विकास समुह	भोर्ले ४
१४०	११०	२०६०/०३/३१	सेतीदेवी सामुदायिक विकास समिति	धैबुड ३
१४१	१११	२०६०/०४/१३	सुमार्ग प्रेमी यूवा लक्व	लहरेपौवा ४
१४२	११२	२०६०/०४/१४	गोप्पोकृण्ड समाज सेवा समिति	हाकु
१४३	११३	२०६०/०४/२६	पार्वतिकृण्ड छेरिडमो यूवा मञ्च	गतलाड
१४४	११४	२०६०/०८/१०	चिलिमे सामुदायिक विद्युत वितरण केन्द्र	स्याफ्रु ९
१४५	११५	२०६०/०९/०६	चिलिमे विद्युत उपभोक्ता समिति	चिलिमे
१४६	११६	२०६०/०९/१०	साइजेन सामुदायिक विद्युत वितरण केन्द्र	गोलजुङ्ग
१४७	११७	२०६०/११/०३	धुन्चे सामुदायिक विद्युत वितरण केन्द्र	धुन्चे
१४८	११८	२०६१/०३/०३	लाडटाड विकास समाज	लाडटाड
१४९	११९	२०६१/०३/०८	गलाड टासी छेरिड छयोलिङ्ग गुम्बा	गतलाड
१५०	१२०	२०६१/०५/०६	पहाडी गरिवी शिक्षा सुधार संस्था	बृद्धिम १
१५१	१२१	२०६१/०५/३०	सिडु नमलिङ गुम्बा समिति	लहरेपौवा ४

१५२	१२२	२०६१/०७/२४	न्यू गणेश हिमाल यूवा ल्कव	गोल्जुङ्ग ७
१५३	१२३	२०६१/०८/१३	यूवा एकता समाज	धैबुङ ८
१५४	१२४	२०६१/०८/२२	छाम गाड यूवा ल्कव	गोल्जुङ
१५५	१२५	२०६१/०८/२४	रसुवा सामुदायिक विकास केन्द्र	धुन्चे
१५६	१२६	२०६१/०८/२५	आकास नेपाल	लहरेपौवा ९
१५७	१२७	२०६१/०८/३०	त्रिशुली फलाखु नदी तथा पहिरो नि. उ. समिति	लहरेपौवा १
१५८	१२८	२०६१/०९/२३	ग्रामिण उत्थान समाज	धुन्चे
१५९	१२९	२०६१/०९/२५	तातोपानी संरक्षण समिति	चिलिमे ५
१६०	१३०	२०६१/११/१३	भार्कु सांस्कृतिक तथा पर्यटन वि. यू. समु.	स्याफ्रु ५
१६१	१३१	२०६१/११/१९	हिमाली ज्योती शिक्षा सहयोगी संस्था	बृद्धिम २
१६२	१३२	२०६१/११/२१	काडियाङ्ग छ्योलिङ गुम्बा	बृद्धिम ३
१६३	१३३	२०६१/१२/०२	रसुवा जन कल्याण समुह	धुन्चे ५
१६४	१३४	२०६१/१२/१७	गोल्जुङ्गबेसी सामुदायिक विकास समुह	गोल्जुङ्ग १
१६५	१३५	२०६२/०२/०३	महिला विकास समुह	लहरेपौवा १
१६५	१३६	२०६२/०४/१०	श्री पाडसाङ हिमाल यूवा ल्कव	बृद्धिम-६
१६६	१३७	२०६२/०४/१३	श्री निलकण्ठ गोसाईकुण्ड धाम, अ.से.स., बेत्रावती ।	लहरेपौवा १
१६७	१३८	२०६२/०४/२६	श्री रसुवा अपाङ्ग पुनर्स्थापना केन्द्र नेपाल	धुन्चे गा.वि.
१६८	१३९	२०६२/०४/३०	श्री गोसाईकुण्ड सामुदायिक सेवा केन्द्र	धुन्चे, रसुवा
१६९	१४०	२०६२/०५/२१	श्री उत्पन्नेश्वर ग्रामिण विकास मञ्च	धैबुङ ९
१७०	१४१	२०६२/०५/२२	श्री सगरमाथा बालकल्याण क्षेत्र	धैबुङ ९
१७१	१४२	२०६२/०५/२९	श्री ठूलो स्याफ्रु पर्यटन तथा समाज सेवा समिति	स्याफ्रु ३
१७२	१४३	२०६२/०७/०९	श्री क्यानभास रिसर्च सेन्टर	लहरेपौवा १
१७३	१४४	२०६२/०७/१३	श्री मण्डला कल्याण समाज-नेपाल	लाडटाङ ७
१७४	१४५	२०६२/०७/२८	श्री यासा तारना ध्याङ समिति	यासा १
१७५	१४६	२०६२/०८/१५	श्री च्याङदा खोला विकास समिति	लाडटाङ १
१७६	१४७	२०६२/१०/१२	श्री धोमरवा सोसाईटी लाडटाङ	लाडटाङ ७
१७७	१४८	२०६२/१०/१४	श्री डाडागाउँ सोसाईटी रसुवा ।	डाडागाउँ ५
१७८	१४९	२०६२/११/२६	श्री रसुवा नागरीक समाज	धुन्चे ५
१७९	१५०	२०६३/०३/१४	श्री उत्तरगया युथ ल्कव	लहरेपौवा १
१८०	१५१	२०६३/४/२	श्री कर्मचारी मिलन केन्द्र	रसुवा, धुन्चे
१८१	१५२	२०६३/४/२१	श्री माहायाना यूवा समुह	थुमन १
१८२	१५३	२०६३/५/११	श्री लालीगुरास सामुदायिक विकास केन्द्र	लहरेपौवा १
१८३	१५४	२०६३/५/१३	श्री गोसाईकुण्ड सांस्कृतिक आमा समुह	ठूलो स्याफ्रु
१८४	१५५	२०६३/५/२०	श्री सामुदायिक श्रोत परिचालन केन्द्र	रसुवा
१८५	१५६	२०६३/५/२५	श्री पाल्तेन छोलिङ गुम्बा	भोलें ३
१८६	१५७	२०६३/६/३	श्री हिमालयन असहाय तथा अनाथ बाल शिक्षा योजना	बृद्धिम
१८७	१५८		श्री रसुवा सीमा व्यापार संघ	रसुवा, धुन्चे
१८८	१६०		श्री दिगो उद्यम तथा वातावरण विकास समाज	रसुवा, धुन्चे

ख) वातावरण सम्बन्धी संघ संस्थाहरु

क्र. सं.	संघ संस्थाहरु	ठेगाना
१	त्रिशुली फलाखु नदी तथा पहिरो नियन्त्रण उपभोक्ता समिति	लहरेपौवा-१
२	तातोपानी संरक्षण समिति	चिलिमे
३	श्री दिगो उद्यम तथा वातावरण विकास समाज	धुन्चे
४	सामाजिक कल्याण र वातावरण संरक्षण सोसाईटी	लहरेपौवा-१
५	फार्म उपजलाधार संरक्षण उपभोक्ता उप-समिति	स्याफ्रु-४
६	सिन्दुरेढुङ्गा जल उपभोक्ता संस्था	ठूलोगाउँ
७	भुमेदेवी क्षेत्र संरक्षण समिति	ठूलोगाउँ ४

८	गोसाईकुण्ड पर्यटन वातावरण तथा होटल व्या.स.	स्याफु ६
९	गोसाईकुण्ड क्षेत्र संरक्षण संघ	स्याफु ५
१०	नेपाल कृषि वन प्रतिष्ठान	धुन्चे

ग) धार्मिक संघ संस्थाहरु

क्र. सं.	संस्थाहरु	ठेगाना	दर्ता बर्ष
१	काडियाङ्ग छयोलिङ्ग गुम्बा गुम्बा समिति	बृद्धिम	०६१/०६२
२	गत्लाङ टासि छेरिङ छयोलिङ गुम्बा गुम्बा समिति	गत्लाङ	०६०/०६१
३	शिङु नमलिङ गुम्बा समिति	लहरेपौवा-४	०६१/०६२
४	श्री कालिका देवी मन्दिर संरक्षण समिति	कालिकास्थान	
५	टुल्क छोलिङ गुम्बा समिति	धुन्चे	
६	छोहलिङ गुम्बा	भोर्ले	०५८/०५९
७	श्री यार्सा तारना ध्याङ समिति	यार्सा १	२०६२/६३
८	श्री निलकण्ठ गोसाईकुण्ड धाम, अध्यात्म सेवा समाज	लहरेपौवा-१	२०६२/६३
९	कालिकादेवी मन्दिर संरक्षण समिति	धैबुङ ५	२०५१/५२
१०	सिङु नमलिङ गुम्बा समिति	लहरेपौवा ४	२०६१/६२
११	सिङु गोम्बा (ध्याङ) संरक्षण संघ	स्याफु ६	२०५५/५६

घ) श्रमिक संगठनको नाम

क्र. सं.	श्रमिक संगठनको नाम
१	नेपाल राष्ट्रिय शिक्षक संगठन
२	अन्तर संस्थान कर्मचारी संघ
३	नेपाल विद्युत प्राविधिक कर्मचारी संघ
४	नेपाल दुरसंचार कर्मचारी संघ
५	नेपाल यातायात स्वतन्त्र मजदुर संगठन
६	नेपाल वैक कर्मचारी संघ
७	नेपाल ट्रेड युनियन महासंघ
८	नेपाल शिक्षक परिषद
९	नेपाल ट्रेड यूनियन काँग्रेस
१०	नेपाल शिक्षक संघ
११	वित्तिय संस्था कर्मचारी संघ
१२	दुरसंचार तथा प्राधिकरण कर्मचारी संघ
१२	नेपाल राष्ट्रिय कर्मचारी संगठन
१३	अखिल नेपाल शिक्षक संगठन

ड) अनुसन्धान संस्था :

क्र. सं.	संस्थाहरु	ठेगाना	दर्ता बर्ष
१	श्री क्यानभास रिसर्च सेन्टर	लहरेपौवा १	२०६२/६३

परिशिष्ट : ३

केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागबाट सञ्चालित केहि प्रमुख गणना तथा सर्वेक्षणहरु

क. एक बर्षभन्दा बढी समयान्तरमा सञ्चालन हुने

क्र. सं.	गणना तथा सर्वेक्षण	सञ्चालन समयान्तर	पछिल्लो गणना तथा सर्वेक्षण
१	राष्ट्रिय जनगणना	प्रत्येक १०/१० बर्ष	दशौं (२०५८)
२	राष्ट्रिय कृषिगणना	प्रत्येक १०/१० बर्ष	पाचौं (२०५८)
३	औद्योगिक गणना	प्रत्येक ५/५ बर्ष	आठौं (२०५९/६०)
४	साना उद्योग सर्वेक्षण	प्रत्येक १०/१० बर्ष	दोस्रो (सन् १९९९/००)
५	नेपाल जीवनस्तर सर्वेक्षण		दोस्रो (सन् २००३/०४)
६	नेपाल श्रमशक्ति सर्वेक्षण		प्रथम (सन् १९९८/९९)
७	Household Consumption Survey of Rural Nepal		प्रथम (सन् २०००/०१)
८	राष्ट्रिय लेखा वेबमार्किङ्ग सर्वेक्षण		दोस्रो (२०६१/६२)
८	Survey of International Comparison of Prices		प्रथम (२०६१/६२)
१०	Nepal Multiple Indicators Surveillance		Fourth Cycle (सन् १९९७)
११	Between Census Households Indicators Measurement Surveillance		प्रथम (सन् १९९८/९९)

ख. प्रत्येक बर्ष शाखा तथ्याङ्क कार्यालयबाट सञ्चालन हुने

क्र.सं.	गणना तथा सर्वेक्षण	वार्षिक पटक	सञ्चालन समय
१	वालिन तथा पशुपक्षी सर्वेक्षण	२	मंसिर-पौष, जेष्ठ-असार
२	मत्स्य तथ्याङ्क संकलन	१	
३	वालिन कटान विधिबाट उत्पादनदर संकलन (प्रमुख वालिनहरुको)	३	बर्षभरी
४	व्यावसायिक डाइरेक्ट्री तयारीका लागि तथ्याङ्क संकलन	१	श्रावण-चैत्र
५	राष्ट्रिय लेखाको विभिन्न आर्थिक क्षेत्रहरुको तथ्याङ्क संकलन	१	श्रावण-चैत्र
६	निर्माण सामग्रीको मूल्य तथा निर्माण क्षेत्रको ज्यालादर संकलन	४	भाद्र, मंसिर, फाल्गुण र जेष्ठ
७	त्रैमासिक औद्योगिक सर्वेक्षण	४	आश्विन, पौष, चैत्र, आषाढ

८	मासिक औद्योगिक सर्वेक्षण	१२	वर्षभरी
९	वातावरण सम्बन्धी विभिन्न क्षेत्रको तथ्याङ्क संकलन	१	श्रावण-पौष
१०	जिल्ला वस्तुगत विवरण तयारी	१	वर्षभरी

परिशिष्ट : ३

२. केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग तथा शाखा तथ्याङ्क कार्यालयका प्रकाशनहरू

शाखा तथ्याङ्क कार्यालयका प्रकाशनहरू

१. जिल्ला वस्तुगत विवरण-२०६२ र २०६३ (विभिन्न जिल्लाहरूको)

केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागका प्रकाशनहरू

- A. Tathyank Gatibidhi (Four Monthly Statistical Bulletin)
- B. Statistical Year Book of Nepal (Biennial)
- C. Statistical Pocket Book (Biennial)
- D. Nepal in Figure (Annual)
- E. Nepal at a Glance (Annual)

Population

- 1. Population Census 2001, National and Other Reports
- 2. Population Monograph of Nepal, 2003 Vol. I & II.
- 3. Population Projection of Nepal

Agriculture

- 1. National Sample Census of Agriculture Nepal, 2001/02 - National, Regional, Ecological Belt, Development Region and District Levels.
- 2. Monograph of Agriculture Census, 2001/02

Manufacturing

- 1. Census of Manufacturing Establishments, 2001/02 - National, Regional, District Levels and Directory
- 2. Survey of Small Manufacturing Establishments Nepal, 1999/2000.
- 3. Directory of Selected Services Nepal, 2004.
- 4. Survey of Selected Services Nepal, 2004/05.

National Accounts

- 1. National Accounts of Nepal (Annual).
- 2. Proceeding of the seminar on National Accounts, 2003.

Others

- 1. Nepal Living Standards Survey Report, 2003/04, Vol I & II

2. Nepal Labor Force Survey Report, 1998.
3. Report on the Household Consumption Survey of Rural Nepal 2000/01
3. Women in Nepal, Some Statistical Facts.
4. Environment Statistics of Nepal.
5. Survey of Hotels and Lodges Nepal 2003/04.
6. Poverty Trends in Nepal (1995/96 and 2003/04)
7. Small Area Estimation of Poverty, Caloric Intake and Malnutrition in Nepal 2006.
8. Resilience amidst Conflict, 2006.

CD-ROM

1. Nepal Info. 2003.
2. Population Census 1981, 1991 & 2001.
3. Population Monograph of Nepal, 2003 Vol. I & II.
4. Population and Socio-economic Atlas of Nepal.
5. Nepal Living Standards Survey Report, 195/96 & 2003/04, Vol. I & II

Atlas

1. Population and Socio-economic Atlas of Nepal.

परिशिष्ट : ४

शा.त.का.को कार्यविधि तथा संगठनात्मक स्वरूप

कार्यहरु

केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागको मातहतमा जिल्लामा रहेका शाखा तथ्याङ्क कार्यालयहरुको लागि निर्धारित गरिएका कार्यहरु देहायबमोजिम रहेका छन् ।

१. विभागबाट आफ्नो क्षेत्रमा सञ्चालन गरिने गणना एवं सर्वेक्षणहरुमा संलग्न हुने ।
२. विभागबाट जिल्लास्तरमा सञ्चालन हुने तालिम कार्यमा सघाउ पर्याउने र स्थानीय स्तरमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने तालिम सञ्चालन गर्ने ।
३. विभागले जिल्लाबाट संकलन गर्न निर्देश गरेका सेकेण्डरी तथ्याङ्क संकलन गर्ने ।
४. जिल्लाको तथ्याङ्क प्रोफाइल तयार पार्ने ।
५. जिल्ला विकासको निमित्त आवश्यक तथ्याङ्क उपलब्ध भए नभएको मूल्याङ्कन गर्ने ।
६. जिल्लास्तरीय तथ्याङ्क विकास योजना बनाई केन्द्रमा पठाउने ।
७. वडा र गणना क्षेत्रको सिमाना, धरातल र घरपरिवारको निर्दिष्ट स्थान छुट्टयाउने गरी नक्शांकन गर्ने ।
८. जिल्लास्तरीय तथ्याङ्कीय क्रियाकलापको समन्वय गर्ने ।

कार्यविधि

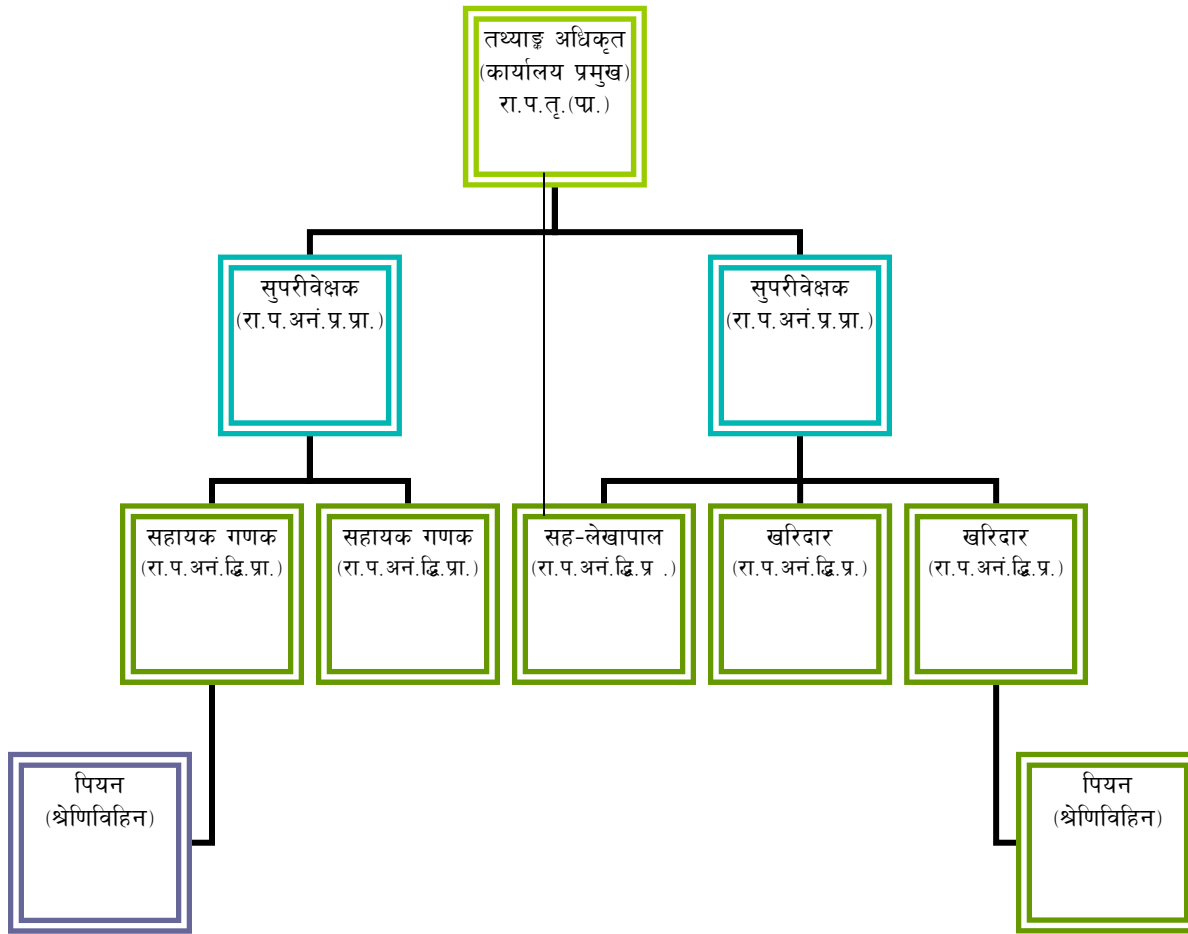
शाखा तथ्याङ्क कार्यालयहरूको लागि निर्धारित गरिएको तथ्याङ्क ऐन २०१५ तथा नियमावली २०४१ बाट निर्देशित कार्यविधि देहायबमोजिम रहेको छ ।

क्र. सं.	प्रदान गरिने सेवा	सेवा प्रदान गरिने प्रक्रिया	कार्यगत जिम्मेवारी	लाग्ने समय
१	तथ्याङ्क संकलन	विभागबाट छानिएका क्षेत्रमा प्राप्त निर्देशनअनुसार अन्तर्वाता/प्रश्नावलीको प्रयोग गरी तथ्याङ्क संकलन गर्ने	खरिदार/सहायक गणक सम्बन्धित क्षेत्रमा पुगी निर्देशनकमोजिमको तथ्याङ्क संकलन गर्ने । सुपरीवेक्षक संकलित तथ्याङ्कको जाँच तथा रुजु गर्नुका साथै स्थलगत रूपमा आएका समस्या समेतको सुपरीवेक्षण गर्ने । तथ्याङ्क अधिकृत दिइएको निर्देशनकमोजिम संकलित तथ्याङ्कको जाँच गरी विभागमा पठाउने ।	तोकिएको समय
२	तथ्याङ्क प्रकाशन तथा वितरण	शाखा तथ्याङ्क कार्यालयका प्रकाशन एवं विभागबाट प्राप्त तथ्याङ्क एवं प्रकाशनशरु विभिन्न व्यक्ति, संघ संस्था र कार्यालयहरूलाई उपलब्ध गराउने ।	खरिदार/सहायक गणक माग भएको तथ्याङ्कको विवरण राख्ने । सुपरीवेक्षक वितरण गर्नुपर्ने विवरण एकित गरी पेश गर्ने । तथ्याङ्क अधिकृत आवश्यकताअनुसार तथ्याङ्क विवरण एवं प्रकाशन उपलब्ध गराउने ।	माग भएकै दिन
३	तथ्याङ्क अभिलेखन	विभागबाट प्राप्त तथ्याङ्क एवं प्रकाशनहरूको अभिलेखन राख्ने ।	खरिदार/सहायक गणक प्राप्त तथ्याङ्कको विवरण राख्ने । सुपरीवेक्षक प्राप्त विवरण रुजु गर्ने । तथ्याङ्क अधिकृत संकलित तथ्याङ्क एवं सूचनाहरू व्यवस्थित गरी अभिलेख राख्न लगाउने ।	प्राप्त भएकै दिन
४	जिल्लास्तरीय तथ्याङ्कीय क्रियाकलापको समन्वय	जिल्लाका सरकारी एवं गैर सरकारी कार्यालय, तथ्याङ्क प्रयोगकर्ताहरूबीच गोष्ठी, बैठक आदि मार्फत रमन्वयको कार्य गर्ने ।	तथ्याङ्क अधिकृत जिल्लास्तरीय तथ्याङ्क र तथ्याङ्कीय क्रियाकलापमा देखिएका समस्या र सम्भाव्य समाधानवारे छलफल, बैठक, गोष्ठी आयोजना गर्ने ।	वार्षिक रूपमा

संगठनात्मक व्यवस्था

तथ्याङ्क ऐन तथा नियमावलीमा भएको व्यवस्थाबमोजिम केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागको कार्यसम्पादनमा सहयोग पुर्याउने उद्देश्यले ७५ वटा जिल्लाहरूको कार्य हेर्ने गरी ३३ वटा शाखा तथ्याङ्क कार्यालयहरूको गठन गरिएको छ । सबै शाखा तथ्याङ्क कार्यालयको कार्यालय प्रमुखमा तथ्याङ्क अधिकृतको दरवन्दी रहेको छ । कार्यालयको कार्यवोभ हेरी तथ्याङ्क सम्बन्धी प्रयोजनका

लागि अन्य राजपत्रअर्नाकित प्राविधिक र श्रेणीविहिन कर्मचारीको दरवन्दीको व्यवस्था गरिएको छ । यस शाखा तथ्याङ्क कार्यालयको संगठनात्मक स्वरुप निम्नानुसार रहेको छ ।

सन्दर्भ सामग्री :

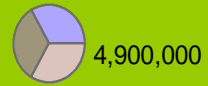
१. जिल्ला वस्तुगत विवरण नुवाकोट शाखा तथ्याङ्क कार्यालय, नुवाकोट, २०६२ ।
२. वार्षिक कृषि विकास कार्यक्रम, उपलब्धी र एक भ्रलक, जिल्ला कृषि विकास कार्यालय रसुवा, २०६२ ।
३. वार्षिक पुस्तिका, जिल्ला पशु सेवा कार्यालय रसुवा, २०६२ ।
४. वार्षिक प्रगती प्रतिवेदन, जिल्ला भू-संरक्षण कार्यालय रसुवा, २०६२ ।
५. रसुवा पार्श्वचित्र, जिल्ला विकास समितिको कार्यालय रसुवा, २०५९ ।
६. अनुगमन तथा मूल्याङ्कन विश्लेषण पुस्तिका, जिल्ला वन कार्यालय रसुवा, २०६१/६२ ।
७. Population Census 2001, National and Other Reports, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग काठमाण्डौ ।
८. Population Projection of Nepal, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग काठमाण्डौ ।
९. National Sample Census of Agriculture Nepal, 2001/02, National and Other Reports, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग काठमाण्डौ ।
१०. Census of Manufacturing Establishments, 2001/02, National and Other Reports, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग काठमाण्डौ ।
११. Women in Nepal, Some Statistical Facts, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग काठमाण्डौ ।
१२. Environment Statistics of Nepal, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग काठमाण्डौ ।

१३. Small Area Estimation of Poverty, , Caloric Intake and Malnutrition in Nepal केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग काठमाण्डौ
।
१४. Nepal Human Development Report 2004, UNDP, Kathmandu.

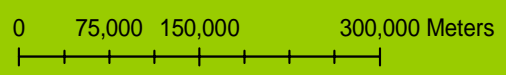
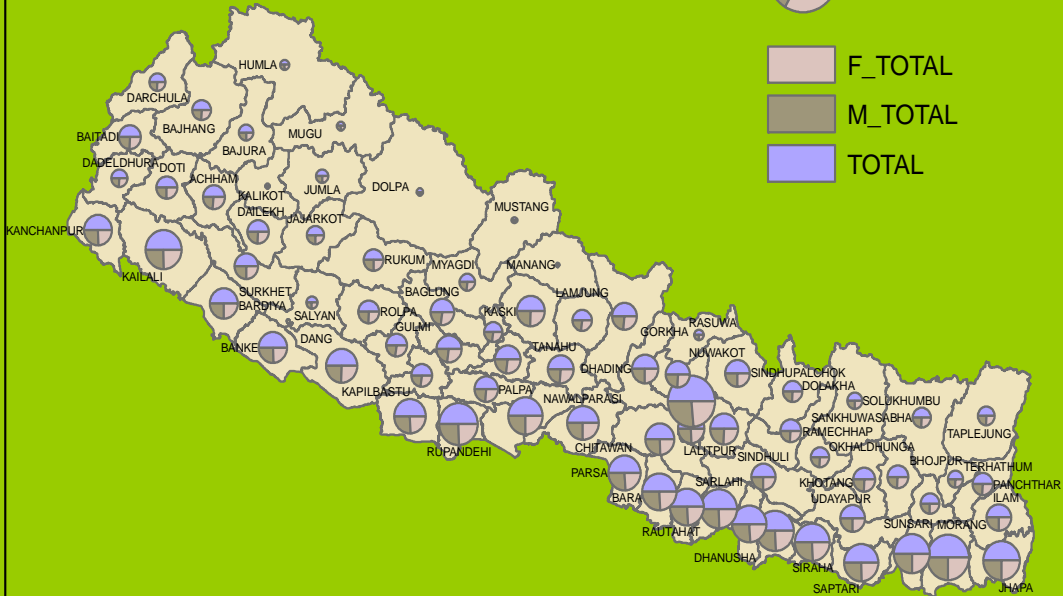
POPULATION DISTRIBUTION IN NEPAL

Legend

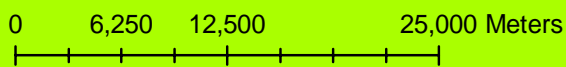
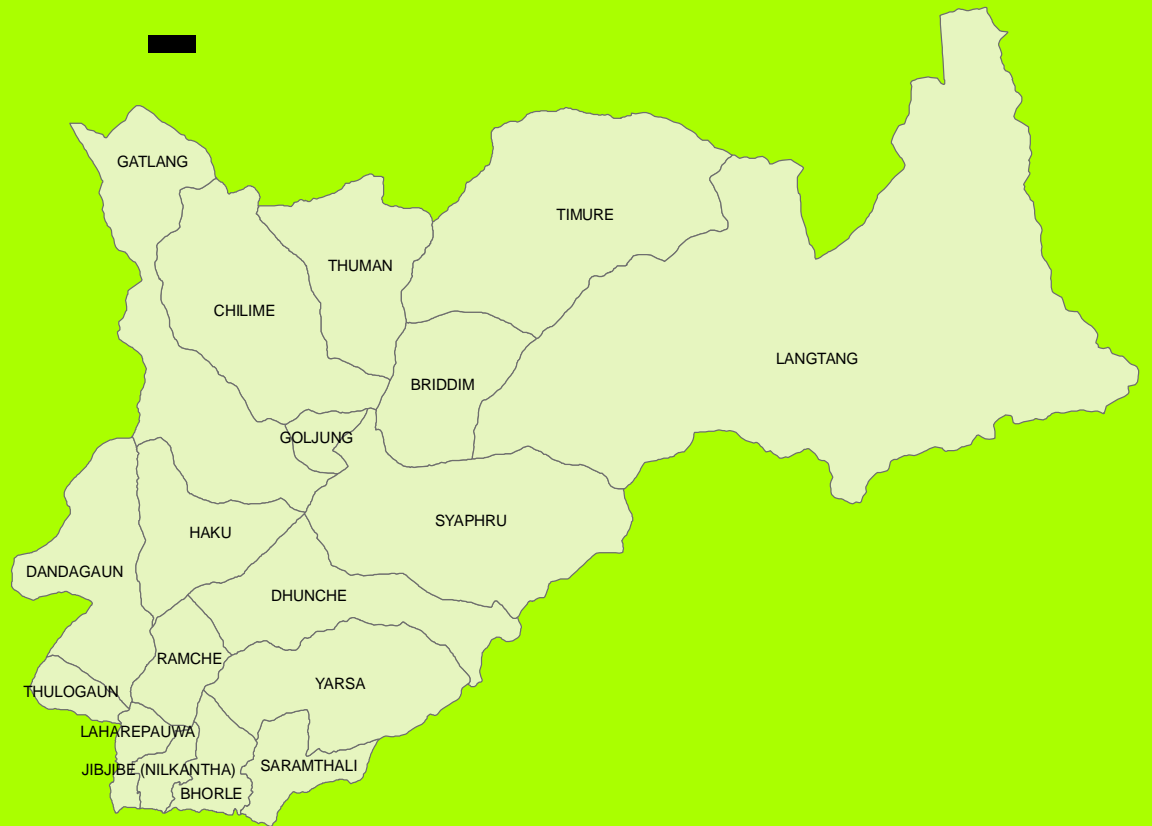
Sum of Fields

- F_TOTAL
- M_TOTAL
- TOTAL

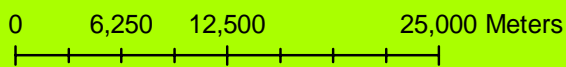
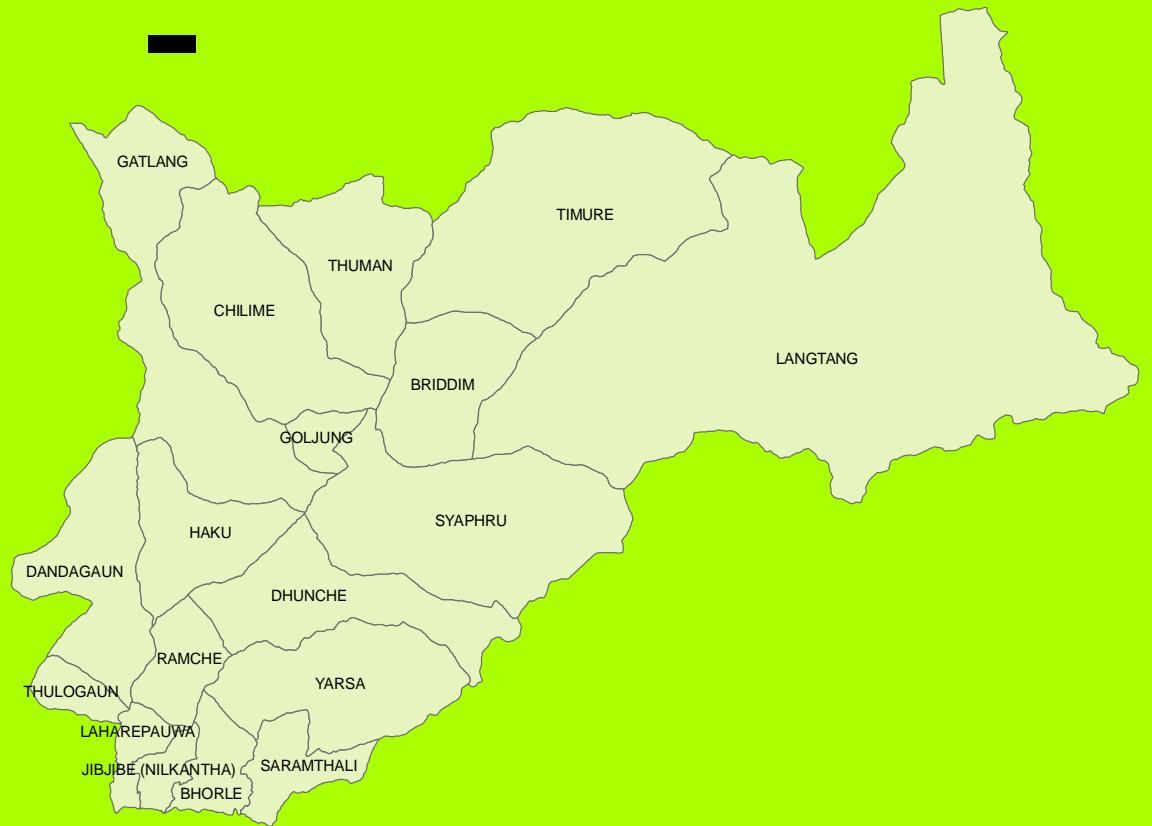
RASUWA

Legend

 VDCMunicipality

RASUWA

Legend

 VDCMunicipality

